

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת דמאי

פרק א הלכה א

מתני': הקלין [דף א עמוד א] שבדמאי. השיתין, והרימין, והעוזרדין, ובנות שוח, ובנות שקמה, ונבלות התמרה, והגופנין, והנצפה. וביהודא. האוג, וחומץ, והכוסבר. ר' יהודה אומר. כל השיתין פטורות, חוץ משל דיופרא. וכל הרימין פטורין, חוץ מרימי שיקמונה. וכל בנות שיקמה פטורות, חוץ מן המוסטפות:

גמ': תנן, הקלין שבדמאי. גידולים שבהם הקלו חכמים שהקונה אותם מעם הארץ פטור מלעשר. ולמה הקלו חכמים באלו? אמר רבי יוחנן. לפי שרוב מינין הללו אין באין אלא מן ההפקר. ואף בטבל ודאי שלהם פטור. לפיכך מנו אותן חכמים. ר"ש בן לקיש אומר. מפני שפירות אלו אינם חשובים. ואין עם הארץ חס עליהם, ומסתמא הפריש מהם תרומות ומעשרות. ודווקא בדמאי, אבל טבל ודאי, שידוע שלא הפרישו עליו תרומות ומעשרות, חייב להפריש. רבי יוחנן אומר. לא שנייא. בין דמאי בין ודאי פטורין. וקשיא על רבי יוחנן. והא תנן, הקלין שבדמאי. לא שנו אלא דמאי, אבל ודאי חייבין. אמר רבי אילא. מתניתין אפילו ודאי פטורים. והא דתני הקלין שבדמאי. לפי שבכל מקום ומקום במסכת זו, לא חשיב אלא דמאי. אבל באמת הכא, לא אתינן מתניי אלא אפילו ודאי. מתניתא מסייע לרבי יוחנן דתנן, מכזיב ולהלן פטור מן הדמאי. ושנייא היא מכזיב להלן בין דמאי בין ודאי? הרי מכזיב ולהלן לא כבשום עולי בבל ולא התקדשו ופטורים מן המעשרות. אלא ודאי מה שנאמר שמכזיב ולהלן פטור מן הדמאי, לאו דווקא דמאי, אלא אף בטבל ודאי פטור. אוף הכא. אף שנאמר דמאי, לא שנייא בין דמאי בין ודאי פטור. מתניתא פליגא על ריש לקיש דתנן. אם היו נשמרים, חייבין. והרי לריש לקיש עיקר הטעם לפטור של אותם מינים מן הדמאי, זה לא מפני שמן ההפקר הן באין, ואם היו נשמרים היה חייב. אלא אף על פי שהם נשמרים ואינם הפקר, פטור עליהם מן הדמאי. אלא מפני שאינם חשובים, עמי הארץ אינם חסים עליהם, ולא נמנעים מלהפריש. ולמה המשנה תלתת את הטעם לפטור, בשאלה האם הפירות נשמרים?, פתר לה, אחר רוב נשמרים. שאם רוב האנשים היו שומרים את הפירות האלה, כנראה שבאותו מקום מינים אלו חשובים וחייב בדמאי. לפי שמסתמא עם הארץ חס עליהם, ולא מפריש. אי הכי רבי יוחנן וריש לקיש במאי פליגי? דאיתא חמי בא וראה. אם הרוב משמרין, ד"ה חייבין בין דמאי בין ודאי. אם אין הרוב משמרין, ד"ה פטורין בין דמאי בין ודאי. ואם תאמר דפליגי במחצה על מחצה. לית את יכיל. [דף א עמוד ב] דתנינן, המוצא פירות בדרך. אם רוב מכניסים לבתיהם, פטור שיוון שלא ראו פני הבית לא נתחיבו, ויכול לאכול מהן עראי. אם רוב מוכרים בשוק, חייב לעשר. שכבר חל עליהם חיוב הפרשה בשדה משעת מרוח הכרי. מחצה מוכניסים לבית על מחצה שמוכרים בשוק, מפריש דמאי ולא ראינו שיש מחלוקת בדין זה. אמר רבי זירא. התם שאמרנו דלא פליגי שחייב אף במחצה על מחצה משום דמאי, מדובר בשאר המינים שבהם גזרו דמאי עצמו. והכא בקלין שבדמאי. ואם היו מחצה על מחצה פליגי. תני, נכנס לעיר שרובה עכו"ם. ספק רוב משמרין, ספק אין הרוב משמרין. ד"ה פטורים, בין דמאי בין ודאי. דהוי ספק ספקא. דספק של יהודי ספק של גוי. ואפילו אם תאמר של יהודי, ספק מן הפקר באו ופטורים. נכנס לעיר שרובה ישראל. ספק רוב משמרין ספק אין הרוב משמרין. ד"ה חייבין, בין בדמאי בין בטבל ודאי. ספק רוב עכו"ם, ספק רוב ישראל. ספק רוב משמרין, ספק אין הרוב משמרין. שאן הכרעה לא לחיוב ולא לפטור, מחלוקת ר"י ור' שמעון בן לקיש. אילו הן השיתין? ר"ש בריה דרבי אבא אמר, אילו שהן יוצאות מתחת העלין. תנן, הבכורות והמסוייפות הרי אלו פטורות. ואילו הן הבכורות, שגדלו עד שלא הושיב שומר עליהן. ובשומר הדבר תלוי? אמר רבי יוסי, כשאין בהן כדי טיפול שומר כיוון שהם מועטים, והרי הם כהפקר. ואילו הן המסוייפות, משיקפלו המקצועות. ר' אלעיי אמר משום רבי אליעזר. הבכורות הרי אלו חייבות, מפני שהן בחזקת משתמרות. שאף שלא העמיד שומר, דעתו עליהם. ר' יוסי בן חלפתא אמר. השיתין שבציפורין, הרי אלו חייבות. מפני שהן בחזקת משתמרות. נסתייפו התאינים והוא משמר שדהו מפני ענבים. ענבים והוא משמר שדהו מפני הירק. אם נכנס הפועל וב"ה מקפיד עליו, אסורות משום גזל. אמר עולא ב"ר ישמעאל בשם רבי יוחנן. רבי ורבי יוסי ב"ר יהודא, נכנסו לאכל במסוייפות. וצווח בהן השומר. ומשך רבי יוסי ב"ר יהודא את ידיו מהן. אמר לו רבי. אכול שכבר נתייאשו הבעלים מהן. רבי יוחנן בעי. צווח עליהן שומר, ואת אמר הכין? אמר רבי יונה לא יאות הוא

מקשי. דהא מתניתא [דף ב עמוד א] פליגא דתנן, הסיאה והאיזוב והקורנית שבחצר. אם היו נשמרין, חייבים. הא בגינה דאן דרך בני אדם לשמר מינים אלו, אפילו נשמרין פטורים דבטלה דעתו. אף כאן, אף שצווח בטלה דעתו, שאן דרך בני אדם לשמר במסויפות. שאני תמן בסיאה איזוב וקורנית, דיכול הוא לומר לו, הרי כל העולם כולו לפניך. שהרי אלו גדלים הפקר בכל מקום. ברם הכא, יכול לאמר לו. כלכלה אחת היא, ואני משמרה לבעל מלאכתי. תני רבי יוסי ב"ר יהודה. הנובלות הנמכרות עם התמרים, הרי אילו פטורות. מה הכוונה שנמכרות עם התמרים? שתי קופות זו בצד זו, או אפילו שתי קופות זו על גב זו? לא שנייה. היא זו בצד זו, והיא זו על גב זו. אלא כי אבן קיימין, במעורבות. כשהטילו שאור או כשלא הטילו שאור? רבי מנא אמר, כשהטילו שאור אבן קיימין. אם כשהטילו שאור, בפני עצמן יהו חייבות שהרי באו לעונת המעשרות? לית יכול. דאמר רבי יוחנן. אפילו בודאי טבל פטורים, שבמינים אלו הקלו חכמים, מפני שרוב המינין האילו באין מן ההפקר, לפיכך מנו אותן חכמים. רבי חנינא אמר, כשלא הטילו שאור אבן קיימין. אם כשלא הטילו שאור, אפילו במעורבות יהו פטורין? לית יכול. דאמר רבי ישמעאל ב"ר יוסי משום אביו. אשכול שביכר בו גרגיר יחיד, כולו חיבור למעשרות וכיון שהם מעורבות אי אפשר להבחין אולי אחד מהם כבר הטיל שאור וכולם חייבים. רבי יוסי ב"ר בון אמר. ר"ז ורבי אילא. חד אמר כהדין, וחד אמר כהדין. וחכמים אומרים, לא כדברי זה ולא כדברי זה. אלא בן אם הנובלות לבד, בן אם הם מעורבות עם התמרים. אילו שהטילו שאור חייבות. ושלא הטילו שאור פטורות. תנן, והגופנין והנצפה. וביהודא. האוג והחומץ והכוסבר. הגופנין, זה שמירה שמיר. האם הגופנין והניצפה פטור מן הדמאי בין בגליל ובן ביהודא או שאלו פטורים רק בגליל וכנגדן האוג, וחומץ, והכוסבר, פטורים רק ביהודה שכן אולי משמע מהלשון של המשנה? מן מה דמתלין לה מתל בגלילא. שומרה, שמר מרה. מאן מתל לך עם תבלייא מי החשיב אותך עם התבלינים? הדא אמרה, בגליל פטור, וביהודא חייב. כוסברה זה כוסברתה. האם פטור בין ביהודא בין בגליל? או רק ביהודה? מן מה דמתלין לה מתל בדרומא. כוסברה כוסברתה. מן מתליך עם תבלייא? הדא אמרה, בגליל חייבת, וביהודה פטורה. תניא, אמר רבי יהודה. בראשונה היה חומץ שביהודה פטור מן המעשרות. שהיו עושין יין בטהרה לנסכים, ולא היה מחמיץ. והיו מביאין חומץ מן התמד. ועכשיו שהיין מחמיץ, חייב. מחלפא שיטתיה דר' יהודה? דתנינן תמן. המתמד ונתן מים במידה, ומצא כדי מידתו, פטור. ורבי יהודה מחייב. והכא האמר הכין שכשהיו מביאין חומץ מן התמד, היה החומץ פטור? אמר רבי אילא. בראשונה היו ענבים מרובות. ולא היו חרצנים חשובות, והיו כהפקר. ולכן חומץ הבא מהם פטור. ועכשיו שאין ענבים מרובות. חרצנים חשובות, ולכן חייב. אמר ר' הונא. ר ירמיה בעי. לית הדא דאמרינן פליגי על ר"ש בן לקיש? שהרי מוכח שהסיבה שחומץ ביהודה פטור, זה משום שהם הפקר. כשיטת רבי יוחנן. תנן, כל הרימין פטורין חוץ מרימי שקמונה. קס"ד ברימי שיקמונה חייבים אף במקום אחר. וירבו כל הרימין הנמצאים באותו מקום על רימי שקמונה ויהיו פטורין? א"ר יוסי. תיפתר במקום כשיקמונה שהוא מקום שרוב משמרין אותם. רבי יוסי ברבי בעי. ואין כל העולם לפניו? וירבו כל הרימין שבעולם על רימי אותו המקום, ויהיו פטורים דבטלא דעתם אצל כל אדם?

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת דמאי

פרק א הלכה ב

[דף ב עמוד ב] מתני': הדמאי. אין לו חומש ואין לו ביעור, ונאכל לאונן, ונכנס לירושלים ויוצא. ומאבדין את מיעוטו בדרכים, ונותנו לעם הארץ, ואוכל כנגדו, ומחלל אותו כסף על כסף, ונחושת על נחושת, כסף על נחושת, ונחושת על פירות, ויחזור ויפדה את הפירות, דברי ר"מ. וחכמים אומרים, יעלו הפירות ויאכלו בירושלים:

גמ': תנן, הדמאי. אין לו חומש ואין לו ביעור. ולא יוחנן כ"ג כבר העביר הודיית מעשר הגמרא הבינה שיוחנן כ"ג ביטל את כל דין ביעור? העבירן שלא יתוודו, הא לבער צריך לבער. ובטבל ודאי. אבל בדמאי אין צריך לבער. תני, מעשר שני של דמאי נאכל באנינה, ואינו נאכל בטומאה. מה בין אנינה מה בין טומאה? אמר רב נחמן. טומאה מצויה, אנינה אינה מצויה. גזרו על דבר שהוא מצוי, ולא גזרו על דבר שאינו מצוי. אמר ר' יוסי. אפילו כספק טבל לא עשו אותו. דאילו כספק טבל הטבול למעשר שני. שהוא ספק אם ניתקן ספק לא ניתקן, שמא אינו אסור לאונן? ברם הכא מותר לאונן. תנן, הדמאי. אין

לו חומש. תמן תנינן. חמשה חומשין הם, האוכל תרומה, ותרומת מעשר, ותרומת מעשר של דמאי. והחלה והבכורים. והכא את אמר הכן שלדמאי אן חומש? אמר ר"ז. תמן דתנינן שיש לו חומש, בתרומת מעשר של דמאי. ברם הכא מה שאמרה המשנה שאן לו חומש, במעשר שני של דמאי. קרן, שמעכבת במעשר שני של תורה, גזרו בה גם בדמאי. חומש, שאינו מעכב בשל תורה, לא גזרו בו בדמאי. א"ר אימי. במשנה נאמר שלכל דמאי אן חומש לא רק למעשר שני של דמאי, ואין המשנה הזאת יוצאת ידי תרומת מעשר של דמאי. שאף בתרומה של דמאי פטור מחומש. מאי כדון אן נסביר את הסתירה? תמן ר"מ שסובר שעשו חכמים חיזוק לדבריהם כשל תורה. ברם הכא המשנה שלנו שאמרה שדמאי פטור מחומש, רבנן. ר"ז אמר בשם רבנן. בדין היה תרומת מעשר של דמאי שלא יפריש עליה חומש. ולמה אמרו שיפריש? מפני גדירה. שאם את אומר לו שלא יפריש, אף הוא אינו נוהג בה בקדושה. בדין היה מעשר שני של דמאי, שיפריש עליו חומש. ולמה אמרו שלא יפריש? מפני גדירו. שאם את אומר לו שיפריש חומש בנוסף למעשר, אף [דף ג עמוד א] הוא אינו מפריש כל עיקר. תנן, ומאבדין את מיעוטו בדרכים. רבי בון בר חייא בעא קומי רבי אילא. לפי הדעה שמה שנאמר במשנה דמאי מאבדין את מיעוטו בדרכים הכוונה לתרומת מעשר של דמאי. למה לי דמאי, אפילו בתרומת מעשר של טבל ודאי הכהן צריך לבא לגורן. ואם לא בא הכהן, לא הטריחו את בעל הבית להביאם לעיר ולחפש כהן, אלא מניחם להאבד במקומם. למה לי מיעוט, אפילו הרבה? ולא כן תני, אין מביאין תרומה מן הגורן לעיר. ולא מן המדבר ליישוב. אלא א"כ היתה במקום שחיה גוררתה. שכייון שההפסד מוכח ויש בזיון קדשים, מביאה ונוטל דמים מן השבט? ולמה אינו חייב להביאם לעיר ולחפש את בעליה, וכי ואינו מצוה להשיב אבידה? אמר ר' יוסי. מצוה הוא להשיב אבידה בדבר מועט שאן בו טירחה. ואינו מצוה להשיב אבידה בדבר מרובה שיש בו טירחה. ודווקא בודאי. אבל לא בדמאי, דאפילו בדבר מועט שאן בו טירחה אינו מצוה להשיב אבידה ורשאי לאבדו בדרכים. דתנינן, ומאבדין את מיעוטו בדרכים. לפי הדעה שמה שנאמר במשנה דמאי הכוונה למעשר שני. האם עד כדון, מה שאמרה המשנה מאבד מיעוטו בדרכים, זה דווקא כשאין בידו מעות לפדותם. או אפילו אם היה בידו מעות לא חייבו אותו לפדות ויכול לאבדם בדרכים? רבי ניחומי בריה דרבי חייא בר אבא אמר. אבא היו לו מעות בדיסקיא איתו בתיק, ואעפ"כ לא היה מחללו. אתיא דרבי חייא בר אבא שאמר שאביו היה מאבד מעשר שני של דמאי אף כשהיה בידו כסף, כר"ז שאמר שהמשנה מדברת במעשר שני של דמאי ולא בתרומת מעשר. ודרבי [דף ג עמוד ב] אילא כרבי אמי שמפרש את המשנה מאבדים בדרכים, בתרומת מעשר של דמאי. לפי הדעה שהמשנה מדברת על מעשר שני של דמאי. דווקא מיעט התירו לאבד אבל לא הרבה. וכמה הוא מעט? מצאנו מחלוקת גבי איבוד אוכלין. דבי רבי ינאי אמרי. פחות משיעור אוכל כביצה, מותר לאבדו בפרוס. אבל בשלם, עד גרוגרות. רבי יוחנן אמר בשם ר"ש בן יהוצדק. בשלם עד כגרוגרות. בפרוס אפילו כמה מותר. ר' מנא אמר, בדא פליגין. דבי ר' ינאי אמרי. פחות מאוכל מותר לאבד בפרוס, אבל בשלם עד גרוגרות. רבי יוחנן אמר בשם ר"ש בן יהוצדק, בין בפרוס בין בשלם עד גרוגרות. רבי הושעיה בעי. מהו להפריש כל שהוא ולאבד. ושוב להפריש ולאבד עד כשיעור.?: תנן, ונותנו לעם הארץ ויאכל כנגדו. בדמאי. הא בודאי, לא. שאין מוסרין ודאי לעם הארץ:

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת דמאי

פרק א הלכה ג

מתני': הלוקח לזרע, ולבהמה, קמח לעורות, ושמן לנר, שמן לסוך בו את הכלים, פטור מן הדמאי. מן הכזיב ולהלן, פטור מן הדמאי. חלת עם הארץ, והמדומע, והלקוח בכסף מעשר, שירי המנחות, פטורין מן הדמאי. ושמן ערב, בית שמאי מחייבין. ובית הלל פטורין:

גמ': תנן התם. גידולי תרומה תרומה, וגידולי גידולין חולין. ותני עלה, בד"א? בדבר שזרעו כלה. אבל בדבר שאין זרעו כלה, אף גידולי גידולין אסורים. אבל בדמאי. מכיון שלקחו לזרע, לא שנייא. היא דבר שזרעו כלה, היא דבר שאין זרעו כלה, פטור. אמר רבי יוחנן, ותני כן. לקח לזרע, וחישב עליהן לאכילה. באין לידי חיוב במחשבה וחייב לעשרן דמאי. לקחן לאכילה וחשב עליהן לזרע, לא

הכל ממנו. שכבר נתחייבו במחשבה ראשונה. משמע שאם לקחן מראש לזריעה וזרעו, פטור מלעשר. תני, אין זורעין טבל, ואן מחפין טבל. ואן עושין עם העכו"ם בטבל. טבל ששכח וזרעו, פטור שכבר אבד. בדבר שאין דרכו להתלקט. אבל בדבר שדרכו להתלקט, קונסין אותו שילקט אותו. בלא צמח. אבל אם צמח, נעשה כדבר שאין דרכו להתלקט: רבי יוחנן כד הוה אכיל אפילו קופד בשר אפילו ביעה הוה מתקן. אמרו לו תלמידיו. לא כן אילפן רבי, עשר תעשר את כל תבואת זרעך. שרק דבר שגידולו מן הארץ חייב בתרומות ומעשרות? ולמה אתה מעשר בשר? שבישולן עם הארץ עם ירקות. והוא חשש למשקין שיש בהן. רבי ירמיה שלח לרבי זעירא חדא מסאנא טנא דתאנים דלא מתקנא. והוה רבי ירמיה סבר מימר, מה ר' זעירא מיכול דלא מתקנא? ודאי יעשרם. והוה רבי זעירא סבר מימר, מה אפשר דרבי ירמיה משלחה לי מילא דלא מתקנא? ודאי כבר עישרן. בין דין לדין איתאכלת טבל. למחר קם עימיה. א"ל, ההוא מסנאתא דשלחת לי אתמול מתקנא הוה? א"ל. אמרית, מה רבי זעירא מיכל מילא דלא מתקנה? א"ל, אוף אנא אמרית כן. מה רבי ירמיה משלח לי מילא דלאו מתקנה? אמר רבי אבא בר זבינא בשם רבי זעירא. אין הוון קדמאי בני מלאכים, אנן בני נש. ואין הוון בני נש, אנן חמרין. אמר רבי מנא. בההיא שעתא אמרין, אפי' לחמרתיה דר' פנחס בן יאיר לא אידמינן. חמרתיה דר' פנחס בן יאיר גבונה לסטיי בליליא [דף ד עמוד א] עבדת טמורה גבן הסתירו אותה אצלם תלתא יומין ולא טעמא כלום. בתר תלתא יומין, איתמלכן החליטו מחזרתה למרה. אמרין, נישלחנה למרה דלא לימות לגבן ותיסרי ותסריח מערתא. אפקונה אזלת וקמת על תרעת פתח החצר דמרה. שריית מנהקא התחילה לנעור. אמר לון, פתחין להדא עלובתא. דאית לה תלתא יומין דלא טעימת כלום. פתחין לה ועלת לה. אמר לון, יהבון לה כלום למיכל ותיכל. יהבין קומה שערין, ולא בעית מיכל. אמרו ליה, רבי, לא בעית מיכל. אמר לון, מתקנין אינון? אמרו ליה, אין. אמר לון, וארימתון דמיין תיקנתם אף את הדמאי? אמרו ליה, ולא כן אילפן רבי, הלוקח לזרע, לבהמה, קמח לעורות, שמן לנר, שמן לסוך בו את הכלים, פטור מן הדמאי? אמר לון. מה נעביד להדא עלבתא, דהיא מחמר על גרמה סגין היא מחמירה על עצמה הרבה? וארימון דמיין ואלת: תרין מסכינין עניים אפקדון תרין סאין דשערין גבי רבי פנחס בן יאיר. זרעון וחצדון זרע וקצר. כד אעלון בעין מיסב שעריהון, אמר לון. אייתון גמליא וחמריא וסבון שעריכון: רבי פנחס בן יאיר אזל לחד אתר. אתון לגביה אמרו ליה, עכבריא אכל עיבורן תבואה. גזר עליהן וצמתון התאספו כל העכברים שרון מצפצפין. אמר לון, ידעין אתון מה אינון אמרין? אמרו ליה לא. אמר לון, אמרו דלא מתקנה שאנכם מפרישים תרו"מ. אמרו ליה, עורבן תהיה ערב שאנו מתחייבים לעשר. וערבון ולא אנכון ויותר לא נשכו את התבואה: מרגלית מן דמלכא סרקיא ישמעאל נפלת ובלעת חד עכבר. אתא לגבי ר' פנחס בן יאיר. א"ל, מה אנא חבר? א"ל, לשמך טבא אתית. גזר עליהון וצמתון התאספו. חמא חד מגבע ואתא. אמר, גבי ההן ניהו. וגזר עלוי ופלטה. רבי פנחס בן יאיר אזל לחד אתר. אתון לגביה אמרו ליה. לית מבווען המעין מספק לן. אמר לון, דילמא לא אתון מתקנן? אמרו ליה, עורבן תהיה ערב שאנו מתחייבים להעשר. וערבון ומספק להון. רבי פנחס בן יאיר הוה אזל לבית וועד. הוה גיניי נחל גביר. א"ל גיניי, מה את מנע לי מן בית וועדא. ופליג קומי ועבר. א"ל תלמידיו יכלין אנן עברין? אמר לון. מאן דיידע בנפשיה דלא אקיל זלזל לבר נש מן ישראל מן יומוי, יעבור ולא מנכה לא יפגע. רבי בעי משרי שמיטתא. מפני דוחק העניים שאין להם מה לאכול. דס"ל דשביעית בזה"ז מדרבנן. סלק רבי פנחס בן יאיר לגביה. א"ל, מה עיבוריה עבידין אך התבואה השנה? ורצה לרמוז לו שצריך לבטל את השמיטה לפי שגידולי השישית לא עלו יפה ולא יהיה לעניים מה לאכול בשמיטה? א"ל עולשין יפות אף שהם מאכל בהמה יכולים העניים לאכלם בשעת הדחק. חזר ושאל מה עיבוריא עבידין? א"ל עולשין יפות. וידע רבי דלית הוא מסכמה עמיה. א"ל, משגח רבי למיכל עימי ציבחר האם תסכים לאכול עימי מעט, בטל יומא דין? א"ל אין. מי נחית, חמא מולוותא פרדות דרבי קיימין. אמר, כל אילון חיות מזיקות, יהודאי זנין מאכילים. מלאך המוות בביתו ואני אוכל אצלו? אפשר דלא חמי סבר אפוי מן כדון יותר לא יראה את פני. אזלין ואמרון לרבי. שלח רבי בעי מפייסותיה. מטון בי גבי קרתי. אמר, בני קרתי קורבין לי. ונחתו בני קרתתיה ואקפון עלוי. אמרו להון, רבי בעי מפייסותיה. שבקוניה ואזול לון. אמר, בני דידי קורבין לי. נחתת אישתא מן שמיא ואקפת עלוי. אזלון ואמרון לרבי. אמר, הואיל ולא זכינן נישבע מיניה בעלמא הדין. ניזכי נישבע מיניה בעלמא דאתא: אמר רבי חגי בשם רבי שמואל בר נחמן. מעשה בחסיד אחד שהיה חופר בורות שיחין ומערות לעוברים ולשבים. פעם אחת היתה בתו עוברת לינשא, ושטפה נהר. והוון כל עמא עללין לגביה בעיין מנחמתיה, ולא קביל עלוי מתנחמה. עאל רבי פנחס בן יאיר לגביה. בעי מנחמתיה, ולא קביל עלוי מתנחמה. אמר לון, דין הוא חסידכון? אמרו ליה, רבי. כך וכך היה עושה, כך וכך אירעין. אמר, אפשר שהיה מכבד את בוראו

במים, והוא מקפחו במים? מיד נפל קול הברה בעיר, **דבאת** בתו של אותו האיש. אית דאמרי בסיכתא איתערית נאחזה ביתד ועלתה. ואית דאמרי, מלאך ירד בדמות רבי פנחס בן יאיר והצילה. רבי חנינה בן דוסא הוה יתיב אכול בלילא שבת. פחת פתורא קומוי. **אמר ליה לאשתו**, מהו כן? א"ל, תבלין שאלתי משכינתי ולא עשרתי. והזכיר תינין שהיה רגיל להתנות מערב שבת שאם יצטרך יוכל לעשר, ועלה השולחן מאיליו. רבי טרפון הוה יתיב אכול ונפיל פיתותא הלחם **מיניה. אמר ליה** מהו כן? א"ל, קורדם שאלתי ועשיתי על גבו טהרות. **תן התם. רבי מתיר לתת** יין למורייס ציר של דגים **מפני שהוא משביחו, ואינו מפסיד את התרומה. רבי אלעזר בר"ש אוסר שאינו בא אלא להעביר את הזוהמא. תני, יין למורייס, ויין לאלונטית תערובת של יין שמן ומים, קטניות לעשותן טחינין, חייבים בדמאי, ואין צורך לומר בודאי. הן עצמן, כגון אם קנה מוריס או אלונטית מעם הארץ, פטורין מן הדמאי. מה אנן קיימים? אין כרבי שהתיר לתת יין מעשר שני למוריס כיוון שהמוריס משביח והיין אינו מפסיד, אפילו בדמאי יהיו חייבין שהרי טעם היין ניכר לשבח. אין כר"א בר"ש שאסר לתת יין למוריס לפי שהיין נפסד, אפילו [דף ד עמוד ב] בודאי טבל יהוון פטורים, שכבר בטל טעמו. אלא כרבי. דאנן אמרין שזה אחד מהקלין שהקילו בדמאי שיהיה פטור בתערובת. יין לקילור רטיה לעין, קמח לעשותה מלוגמה רטיה למכה. חייבים בודאי, ופטורים בדמאי. והן עצמן פטורים מן הודאי. הכא בקילור את אמר פטורים אף מן הודאי. והכא במוריס ואלונטית את אמר פטורים מן הדמאי. הא בודאי חייבין? כאן במוריס ואלונטית שעומדים לאכילה. על גב גופו הוא בטל כשאוכלו, וכיוון שנהנה מאכילת התרומה חייב לעשר בטבל ודאי, ובדמאי הקלו. וכאן בקילור, כיוון שהוא נותנו על הרטיה הוא בטל. והתני קילור של ע"ז אסור בהנייה? שנייא היא דכתיב, ולא ידבק בידך מאומה מן החרם בע"ז יש איסור הנאה בטבל אן איסור הנאה. מה בינן לשמרים של עכו"ם? אלו שמרים של עכו"ם, שמא אינן אסורים בהנייה? ואפילו הכי שמרים שיבשו, אין בהם משום הניית ע"ז. והרי היין יבש בקילור ולמה נאסר? תנן, מכזיב ולהלן פטור מן הדמאי: כזיב עצמה מה היא? תני כזיב עצמה פטורה מן הדמאי: תנן, הלוקח מן החמרת שיירה בצור, ומן המגורות מחסנים בצידן, חייב. שחזקתן מארץ ישראל הן באים. הא מן המגורות בצור, ומן החמרת בצידן, פטור. מחמר יחידי בצור פטור. שחזקתו הביא מהשדות של צור. חמרת שנכנס לצור דרך כזיב מהו? אתי חמי בא וראה. אילו עמדה לה בכזיב, פטורה. עכשיו שנכנסה לצור חייבת? תנן, חלת עם הארץ, והמדומע, והלקוח בכסף מעשר, ושירי המנחות, פטורין מן הדמאי. מ"ט? אמר רבי יוחנן. בשעה שגזרו על הדמאי, לא גזרו על דברים הללו לפי שאינם מצויים. ר' הושעיא אמר. מפני שאימת קדשים עליו, ואינו נותן לכהן דבר שאינו מתוקן. תנן, וחלת עם הארץ. על דעתיה דרבי הושעיא, בחלת ע"ה היא מתניתא. אבל חבר שלקח עיסה מעם הארץ והפריש חלתה, לא נפטר מן הדמאי. על דעתיה דרבי יוחנן, היא הדא היא הדא שלא גזרו על חלה. תנן, והמדומע. על דעתיה דרבי הושעיא, בפירות שנדמעו אצל עם הארץ היא מתניתא. אבל חבר שלקח פירות מעם הארץ ונדמעו, לא. על דעתיה דרבי יוחנן, היא הדא היא הדא. מאי נפק [דף ה עמוד א] מביניהן עוד? סאה עולה מתוך מאה. שאם נפלה סאה תרומה למאה חולין של עם הארץ, והעלה אחד ונתן לכהן מפני גזל השבט. אם הלך ישראל וקנה את אותן מאה מעם הארץ. על דעתיה דרבי יוחנן, חייבת. שאחר שהעלה אחד ממאה הרי הם כשאר דמאי. על דעתיה דרבי הושעיא, פטורה, דמכיוון שאימת קדשים עליו. ודאי תיקן את הכל ממעשרות, קדם שהעלה אחד ממאה כדי שיתן לכהן דבר מתוקן. תני וכולן חלת עם הארץ, והמדומע, והלקוח בכסף מעשר, ושירי המנחות, אף שמצד הדין הם פטורים שקרא שם לתרומת מעשר או למעשר שני שלהם, מה שעשה עשוי. על דעתיה דרבי יוחנן ניחא. על דעתיה דר' הושעיא שסובר שאימת קדשים על עם הארץ והוא מתקנם, מתוקנין הן והם חולין גמורים ואת אמרת הכן שמה שעשה עשוי והתרומות ומעשרות שהפריש מהם קדושים? מפני אחד שאינו מתקן, שאין אימת קדשים עליו, תקנו שאם קרא שם, מה שעשה עשוי. תני נמי הכי, וכולן שקרא שם לתרומת מעשר, או למעשר שני שלהן, מה שעשה עשוי, מפני אחד שאינו מתקן. תנן, הלקוח בכסף מעשר, פטור מן הדמאי. רבי בון בר חייא בעי קומי ר' זעירא. עד כדון, בכסף מעשר של ודאי שאימת קדשים על עם הארץ וודאי תקנם. או אפילו הלקוח בכסף מעשר שני של דמאי שעם הארץ מחזיק אותם ככסף חולין ואינו חושש? תני, וכולן שקרא שם לתרומת מעשר או למעשר שני שלהן, מה שעשה עשוי. אמר רבי אלעזר, חוץ משירי מנחות. דכיוון דכהן משולחן גבוה כזכי שהם קדשי מזבח, אם קרא לשירי המנחה שם תרומה, לא עשה כלום. רבי ירמיה אמר, אף בשאר יש אחד שהוא במחלוקת הכוונה למעשר שני. רבי יוסי בעי. היידו מחלוקת? דמה אנן קיימין? אם הכוונה למחלוקת בן רבי מאיר לרבי יהודה. אין כר"מ שסובר שמעשר שני ממון גבוה, היא מעשר שני היא שירי מנחות, בשניהם לא עשה ולא כלום. אין כרבי**

יהודא שסובר שמעשר שני זה ממון בעלים, מה שעשה עשוי אף בשיירי מנחות צריך להיות מה שעשה עשוי ולמה אמר רבי ירמיה שבמנחות כולם מסכימים שלא עשה כלום ואילו במעשר שני תלוי במחלוקת? אמר ר' מנא. אזלית לקסרין, ושמעית רבי חזקיה יתיב ומתני. המקדש בחלקו בקדשי קדשים או בקדשים קלים, אינה מקודשת, דממון גבוה הוא. רבי אלעזר אומר, דברי הכל היא. שרק לגבי מעשר שני רבי יהודה חולק אבל בקדשי מזבח, אף רבי יהודה מודה דכהנים משלחן גבוה כזכו. רבי יוחנן אמר, במחלוקת. שלרבי יהודה אף בקדשי מזבח אחר שהכהן זוכה בהם הרי הם ממונו. ואמרית לחזקיה, מי מאן שמעת הדא מילתא? ואמר לי, מן רבי ירמיה. ואמרית, יאות עכשיו הכל מתברר. רבי ירמיה, דהוא שמע הדא דר"א דאמר, המקדש בחלקו בבשר קדשים אינה מקודשת דברי הכל היא, שאף רבי יהודה מודה שכהנים בקדשי מזבח משולחן גבוה כזכו. הוא דאמר שבשיירי המנחות לדעת כולם לא עשה כלום. והקונה בכסף מעשר שני, במחלוקת. רבי יוסי דלא שמיע ליה הא דאמר ר"א. הוא דאמר היידיה מחלוקת, וצריכא ליה, אין כר"מ, שאמר שמעשר שני ממון גבוה הוא היא מעשר שני היא שירי מנחות, בשניהם לא עשה ולא כלום. אין כרבי יהודה, בן בשיירי המנחות בן במעשר שני מה שעשה עשוי. ולכן הוא שאל למה אמר רבי ירמיה שבמנחות כולם מסכימים שלא עשה כלום ואילו במעשר שני תלוי במחלוקת?:: תנן, ושמן ערב, בית שמאי מחייבין. ובית הלל פוטרין תני, אמר רבי יודה. לא פטרו בית הלל מן הדמאי, אלא שמן של פליטון בלבד, שאינו עשוי אלא לריח. אחרים אומרים בשם רבי נתן. מחייבין היו ב"ה, בשמן וורד, שהוא לסיכה, וסיכה כשתיה. מאי שמן ורד? ווירדינון:

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת דמאי

פרק א הלכה ד

[דף ה עמוד ב] מתני': הדמאי. מערבין בו, ומשתתפים בו, מברכין עליו, ומזמנים עליו, ומפרישין אותו ערום ובין השמשות. ואם הקדים מעשר שני לראשון, אין בכך כלום. שמן שהגרדי סך באצבעותיו, חייב בדמאי. ושהסורק נותן בצמר, פטור מן הדמאי:

גמ': מפרישין אותו ערום, לפי שאינו טעון ברכה: ובין השמשות. כהדא דתנינן, ספק חשיכה ספק לא חשיכה מעשרין את הדמאי: תני רבי חלפתא בן שאול. מחללין מעשר שני של דמאי במרחץ, שאינו טעון ברכה. הא ודאי, טעון ברכה. רבי מנא בעי קומי רבי יודן. כיצד הוא מברך? אם היו פירות, על פדיון מעשר שני. אם היו מעות, על חילול מ"ש. תנן, אם הקדים שני לראשון אין בכך כלום. בשעבר בדיעבד, הא בתחילה, לא. רבי אבא בריה דרבי חייא בר ווא ורבי חייא אמרו בשם רבי יוחנן. מותר להקדים שני לראשון בדמאי אפילו לכתחילה. רבי יעקב בר אחא בר אידי אמר בשם רבי יהושע בן לוי, לא יעשה. ואם עשה, מה שעשה עשוי. מהו ליקבע שני במקום ראשון? כגון שאמר מעשר שני בצפון ופדה וי"א אפילו לא פדה וחזר ואמר מעשר ראשון בצפון. ויש מקום לאמר שזה אפשרי כיוון שאותו מעשר שני, טבול למעשר ראשון. שהרי היה צריך להפריש מעשר ראשון ורק אחר כך מעשר שני. וכל הקדם לחבירו, חבירו מתחייב בו. כך שאחרי שיפדה את המעשר, אן הוא חולין גמורים אלא חולין הטבולין למעשר ראשון. רבי יוסי בן שאול אייתי ליה אריסיה פירי. א"ל, צא וקבע מקום למעשר שני שיגיד מעשר

שני בצפון ואחר שהאריס פדה אותו. נזכר רבי יוסי בן שאול שלא הפריש עדין מעשר ראשון וחזר ואמר ליה, צא וקבע מקום למעשר ראשון. ולמה לא חשש לומר לאריס לקבוע מעשר ראשון במקום אחר ולא חש שמא יקבע שני במקום ראשון? הדא אמרה, שמותר לקבע שני במקום ראשון. [דף ו עמוד א] אמר עולא בר ישמעאל בשם רבי יוחנן. פוטר אדם את טבלו בסאה אחת של טבל בדמאי. כיצד הוא עושה? מביא סאה אחת של טבל, ועושה אותה שני. ופודה אותה. וחוזר ועושה אותה מעשר ראשון וחוזר ועושה אותה תרומת מעשר למקום אחר. נחת עולא לתמן, ואמרה בשם רבי יוחנן. וחברון עליו. התיב לו רב ששת. והא מתניתא פליגא. דתנן, היו לפניו שתי כלכלות של טבל. ואמר מעשרות של כלכלה זו יהיו בזו ושל זו בזו, הכלכלה הראשונה מעושרת, ומן השנייה מפריש מעשרות על שתיהן. אבל השנייה אינה מעושרת, כי מיד שאמר של זו בזו, נתקנה הראשונה ושוב אינו יכול להפריש ממנה, כי אין מפרישים מן הפטור על החיוב. ותני עלה, כיצד הוא עושה? נוטל מן השניה שני תאנים הגמרא הבינה שהכוונה לתרומה גדולה, ושני עישורים. אחד למעשר ראשון ואחד לשני, ונוטל עישורו של עישור לתרומת מעשר. ואם כדברי רבי יוחנן למה צריך ליטול שני עישורים? יטול שני תאנים לתרומה ומעשר אחד ויעשה אותו מעשר שני, ויפדה. ויחזור ויעשה

אותו מעשר ראשון. ויחזור ויעשה אותו תרומת מעשר? מזה שהמשנה אמרה שנוטל שני תאנים לצורך תרומה גדולה. משמע שמדובר בטבל ודאי. שהרי בדמאי לא חייבו להפריש תרומה גדולה. ורבי יוחנן לא אמר אלא בדמאי. אמר רבי מנא. חייבים לאמר שגם כאן מדובר בדמאי. שאך יכול ליטול מעשר שני מהכלכלה השניה על הראשונה, ואין שני של הראשונה שנטל

מהשניה, טבול לראשון שבשניה? הרי צריך להפריש עליה מעשר ראשון. שהרי אם היו לו מאה תאנים. היה מפריש מתוכם עשר למערי ראשון והיו נשארים תשעים שמתוכם היה מוצא תשע למעשר שני. נמצא שעל אותם תשע שהוציא למעשר שני, הפריש קדם מעשר ראשון. אבל כאן שמוציא מעשרות מבחוץ צריך להפריש אחד עשר למעשר ראשון כיוון שעשר פוטרים תשעים ולצריך עוד אחד לפתור את העשר הנותרים. לאחר מכן מפריש מעשר שני וגם עליו צריך להפריש מעשר ראשון. ואך המשנה התירה להפריש מעשר שני לפני

מעשר ראשון? אלא בודאי שהמשנה מדברת בדמאי וקשה על רבי יוחנן. ושני התאנים שאמרה המשנה שצריך להפריש, אינם לצורך תרומה גדולה, אלא לתרומת מעשר. אמר רבי חנניה מה שאמר רבי יוחנן מעשר שני שנתקן ראשון את חוזר ועושה אותו מעשר ראשון. מדובר בכרי אחד שהוא טבול למעשר ראשון ולשני. והתירו בדמאי שיקרא שם למעשר שני, ויפדה ויחזור ויקרא שם למעשר ראשון באותו מקום. ברם הכא בשני כללות, כשאמר מעשרות זו בזו, כל המעשרות חלים כאחד. ולא שיק להחיל מעשר ראשון במקום של מעשר שני. ומה שמפריש אחר כך זה רק לממש את מה שאמר בתחילה. תנו, שמן שהגרדי סך באצבעותיו חייב בדמאי. מה שהסורג נותן בצמר, פטור מדמאי. מה בין זה לזה? זה על גב גופו בטל וכיוון שהגוף נהנה וחייב, שסיכה כשתיה. וזה על גב צמר הוא בטל:

הדרן עלך פרק הקלין

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת דמאי

פרק ב הלכה א

[דף ו עמוד ב] מתני': אלו דברים מתעשרין דמאי בכל מקום שמינים אלו גדלים בארץ ואן כמותם בחו"ל. הדבילה, והתמרים, והחרובין, האורז, והכמון. האורז שבחוצה לארץ, כל המשתמש ממנו פטור אפילו בארץ ישראל:

גמ': תמן תנינן. שום בעל בכי, ובצל של רכפה, וגריסין הקילקין, ועדשין המצריות. פטורים ממעשר. המינין הללו שום בצל גריסין ועדשים, ע"י שיש כיוצא בהן בא"י צרכו חכמים ליתן להן סימן. אבל האלצרין, והאפסטקין, והאצטרובולין, ע"י שאין כיוצא בהן בארץ ישראל, לא צרכו ליתן להם סימן. אמר רבי אבין. הדא מתניתא דידן, חילופא לחיוב. דהמינין האלו שמונו במשנה, והתמרים, והחרובין, האורז, והכמון, ע"י שאין כיוצא בהן בחוצה לארץ, צרכו חכמים למנותן. והא יש דבילה בבוצרה? שחיקה היא. והא יש תמרין באלכסנדריא? דקיקין אינון. והא יש חרוב בביארי? גידוד פגום ואינו חלק הוא. והא יש אורז בחולתא? אבתר עפור הוא, סומק אדום הוא. והא יש כמון בקיפרוס? עקום הוא: א"ר אלעזר. מה שאמרו חכמים שהקונה מעם הארץ מפריש דמאי, לא שנו אלא הלוקח מן ישראל. אבל הלוקח מן העכו"ם, מפריש כודאי טבל. רבי יוחנן אמר. לא שנייא. היא הלוקח מישראל, היא הלוקח מן העכו"ם דמאי. רבי אלעזר סבר מימר, רוב ארץ ישראל נתונה ביד עכו"ם. רבי יוחנן סבר מימר, רוב ארץ ישראל נתונה ביד ישראל. וכלשוקח מהגוי, חיישינן שמא הגוי הזה לקח מישראל. לפיכך יפריש דמאי. מנין לנו שזו הסיבה למחלוקת? אולי ר"א לא חולק על רבי יוחנן במציאות. ואפילו אם יסבור ר' אלעזר כרבי יוחנן, דרוב ארץ ישראל נתונה ביד ישראל, עדין לפי ר"א יהיה חייב להפריש כודאי טבל. דרבי אלעזר חש למעוט. כהדא דתני, סורקיא שירה של סוחרים שהיא מסתפקת יום אחד מן האיסור, נעשה אותו היום הוכח לכל הימים. דבכל יום קים ספק האם היום לקח מן האיסור. והוי כקבוע וכל קבוע כמחצה על מחצה ואסור. והכא, אף שרוב ישראל. כיוון שפעמים לוקח מהגוי, נעשה הוכח לכל לקיחות וחייב לעשר ודאי. רבי יוסי בעי. מעתה גר שבא להתגייר אין מקבלין אותו? שאני אומר מעמון ומואב הוא. דכיוון שיש עמוני או מואבי בסוף העולם שבא להתגייר, נעשה אותו הגר הוכיח לכל הגרים. אלא שאני סורקיא שירה של סוחרים שהיא מסתפקת יום אחד מן האיסור. שיש חזקת איסור ודאי. שהרי אנו יודעים בודאות שיש יום מסוים שהיא מסתפקת מן האיסור. אבל בגר אן ידיעה ודאית שעמוני או מואבי בא להתגייר, אלא רק ספק. במקרה כזה

הולכים אחר הרוב. ואף אצלנו אן ידיעה ברורה שהתגר קנה מגוי, אלא רק ספק. מספק אף לרבי אליעזר הולכים אחר הרוב. ואם הרוב יהודים היה צריך להתחייב דמאי ולא ודאי. אלא חייבים לאמר כמו שאמרנו, דרבי אלעזר סבר מימר, רוב ארץ ישראל נתונה ביד עכו"ם. ורבי יוחנן סבר [דף ז עמוד א] מימר רוב ארץ ישראל נתונה ביד ישראל. ועוד ראייה שאף לדעת ר"א הולכין אחר הרוב. מן הדא דר' זעירא שלח שאל לר' אלכסנדריא דצדוקא. אילין נקלווסין תמרים דהכא, מה אתון משערין בהון, רוב מן העכו"ם, או רובן מישראל? א"ל. לית אנן יכלין משערין בהון. רואים שאף לרבי אלעזר לא חוששים למיעוט שהרי הוא שאל מי הרוב יהודים או גוים. מתניתא מסייע לדין, ומתניתא מסייע לדין. מתניתא מסייע לרבי אלעזר דאמר הלוקח מן העכו"ם מעשר ודאי, דתנן, התגר בכל מקום דמאי. אימתי? בזמן שידוע שרוב מכנסו מישראל. כר"א דרוב ארץ ישראל נתונה ביד עכו"ם. שאם לא כן, אפילו לא ידוע שרוב מכנסו מישראל צריך להיות דמאי. אבל אם היה לוקח מן העכו"ם ודאי. מתניתא מסייע לר' יוחנן דתני, רבי נחמיה אמר. לא משנה מי התגר אחד עכו"ם ואחד ישראל, אחד כותי ואחד עם הארץ. כיוון שפעמים שהוא לוקח, פעם אחת מן העכו"ם פעם אחת מישראל, מעשר דמאי. דאמרינן מסתמא רוב לקוח מישראל, לפי שרוב א"י ביד ישראל כשיטת רבי יוחנן. רבי חייא בר אדא בעי קומי רבי מנא. למה לא נשאל את האיש הזה התגר ממי לקח, ונאמר, אם לקח מישראל, דמאי. לקח מן העכו"ם, ודאי? תיפתר, שהיה התגר עכו"ם, ועכו"ם וישראל מטילין לפניו. וכיוון שהגוי לא נאמן לאמר ממי לקח, הרי זה דמאי. וכיוון שישראל ועכו"ם מטילין לפניו אי אפשר לדעת ממי לקח התייב רב הושעיא. והא מתניתא מסייע לרבי יוחנן. דתני, אמר רבי יודן. הרימון שאמרו לא קטן ולא גדול אלא בינוני, לא הזכירו רימוני בדין וחציר גבע, אלא שהן מתעשרין ודאי בכל מקום. מה אנן קיימין? אם בלוקח מישראל, בהדא תנינן שרימוני בדין וחציר גבע מעשרן ודאי? הרי יתכן והתגר עצמו עישר. אלא כי אנן קיימין, בלוקח מן העכו"ם. ודווקא רימוני בדין וחציר גבע שגדלים רק בבדין ובגבע שרובם עכו"ם. הא שאר כל הדברים, אפילו לקח מעכו"ם מעשרן דמאי, כשיטת רבי יוחנן, שרוב ארץ ישראל נתונה ביד ישראל. רבי שמואל בר רב יצחק אמר. אן מכאן ראייה. דאפשר שעל רימוני בדין וחציר גבע התחייב להפריש כודאי טבל, אף אם לוקח מתגר ישראל. תיפתר, שהיה אגרונומוס סיטונאי גדול, ודחוק עליו מהשלטון להיות מוכר בזול, והתירו לו חכמים להיות [דף ז עמוד ב] מוכר טבלים. והלוקח יחוש לעצמו. ואף אם רוב ארץ ישראל נתונה ביד גוים, כיוון שהתגר ישראל מסתמא גם רוב קנינו מישראל ולכן יפריש דמאי. אבל רימוני בדין וחציר גבע שאינם גדלים אלא על ידי גוים, חייב להפריש ודאי. איזהו התגר שאני תולה שהפירות שהוא מוכר אינם משלו אלא ממה שהוא קונה מאחרים ועליו חלקו רבי יוחנן ורבי אלעזר האם הקונה ממנו מפריש דמאי או ודאי כל שהביא ושנה ושילש. רבי יונה בעי הביא שלוש משואין כאחת, אין זה תגר. זה אחר זה, הרי זה תגר? רבי יונה בעי. למפרע הוא נעשה תגר, או מכאן ולהבא? מה נפק מביניהון? קנה מתגר גוי ובא לתקן תבל ודאי שלו. אין תימר מכאן ולהבא, קנה בפעם הראשונה והשניה, מעשר מזה על זה. שאני אומר משל עצמו מוכר, והקונה מן הגוי מעשר ודאי. אם תאמר למפרע הוא נעשה תגר. אן מעשר מזה על זה. שהתברר למפרע שהוא תגר, ואף מה שמכר בפעם הראשונה והשניה היה דמאי. ואן מעשרין מדמאי על ודאי. רבי מנא בעי. הוא ובנו ופועלו, מהו שיצטרפו לשלוש משואות כאחת? האם זה כשלוש משאות והרי הוא תגר. או כהביא שלוש משאות כאחד ואן זה תגר. רבי יונה בעי. ספינה הבאה מרומי ויש בה כמה מינין. את רואה אותה כאלו אחת? המיני פירות שעליהם נאמר שחזקתם מארץ ישראל וחייב לעשר, ומינים אחרים שחזקתם מחו"ל ופטור מלעשר. לא הילכו בהן, לא אחר הריח, ולא אחר המראה, ולא אחר הטעם, ולא אחר הדמים. אלא אחר הרוב. אם רוב המין מארץ ישראל חייב לעשר ואם רובו מחו"ל פטור. אמר רבי יעקב בר אחא בשם רבי יוחנן. אם היה יין. כגון יין חדש מחו"ל ויין מארץ ישראל, כיוון שההפרש בטעם ברור, הלכו בו אחר הטעם. תנן, אלו דברים מתעשרין דמאי בכל מקום הדבילה וכ"ו. א"ר מנא. אזלית לקיסרין, וחמיתון נהיגין בהדא דבילתא שוריי שהתירו דבילה שבקסריה חזקתה גדלה בקסריה, וכאן מדובר אחרי שרבי התיר את כל המקומות שלא כבשו עולי בבל ובניהם את קסריה. שאלית לרבי יצחק ב"ר אליעזר, ואמר לי. כך נהג זוגא שם חכם דשרייה, ונהגו כולם כמותו. אמר רבי יצחק ב"ר אליעזר בשם זוגא דקיסרין. כל דחמי מיא כל הכפרים ממזרח לקסריה שרואים את הים, הרי הוא כקסרין ושוריי ומותרים. אית דבעי מימר, עד מגדל מילחא. ואית דבעי מימר, עד מערת טלימון: אמר רבי אבא מרי. מיליהון דרבנן אמרי כן. שהדבילה בקיסריה פטורה מהמעשרות. דתני כל המינין הללו אסורין בקיסרין עד שיעשרו. החיטים, הפת, והיין, והשמן, והתמרים, האורז, והכמון. הרי אלו בשביעית היתר, בשאר שני שבוע דמאי. ולא פרשינן דבילה עימהון, משמע שהדבילה פטורה ממעשר. לא בגין כך לא בגלל

שהדבלה פטורה בקסריה לא מנו אותה. **אלא בגין דתניתא** אלא בגלל שכבר מוזכר במשנה שהדבלה חייבת. לא היה צורך לחזור על זה בברייתא. והא תנינן אורז וכמון, ופרשתנון בברייתא? **על כרחך חייבים לאמר דשרייה** מותרת היא. **תני**, הרי אלו בשביעית היתר. ולא גזרו בהם משום ספיחין, **בשאר שני שבוע דמאי** הכוונה לגידולים שגדלו בשדות של קסריה ושאר מקומות שכבשו עולי מצרים ולא כבשו עולי בבל, שמדאורייתא פטורים ממעשר ומשביעית, וחכמים חייבו מעשרות ושביעית, אבל רק על הגדל בשדות ישראל. שנינו, הרי אלו בשביעית היתר. ויהיו בשביעית שביעית? שביעית, ישראל משמטין, ועכו"ם פטורים, וכותים חשודים. וישראל ועכו"ם רבים על כותיים. שנינו, בשאר שני שבוע דמאי.

דיהודאי ישראל הכשרים שבהם מתקנין, ועכו"ם פטורין שלא תקנו אלא בשדות ישראל. **ישראל שאינם מתקנים וכותיים רבו על העכו"ם**. עד היכן הוא גבול קסריין? עד פונדקא דעמודא, פונדקא רטיבתא י"א שזה באזור הכפר טיבה עד כפר סבא. וצירן ודור כקיסריין. כולכסין הנמכרין בקיסריין, הרי אלו אסורים, מפני שרובן באין מהר המלך. רבי חייא בר אבא אמר, בלבנין. ורבנן דקיסריין אמרי, באדומין. רבי זעירא ורבי חייא אמרו בשם רבי יוחנן. רבי התיר בית שאן, מפי יהושע בן זריז בן חמיו של ר' מאיר שאמר, אני ראיתי את רבי מאיר לוקח ירק מן הגינה בשביעית ולא חשש משום איסור ספיחין מכאן **שבית שאן לא נתקדשה על ידי עולי בבל**. והתיר רבי את כולה. א"ר זעירא. הדא אמרה, אסור לבר נש למיעבד מלה בציבורא. שאני אומר אולי רק אותה הגינה היתה מיוחדת לו שהיתה לו לר"מ מסורת עליה שלא התקדשה, ועל סמך זה התיר רבי את בית שאן כולה. רבי התיר בית שאן. רבי התיר קיסריין. רבי התיר בית גוברין. רבי התיר כפר צמח. רבי התיר ליקח ירק במוצאי שביעית מיד. והיו הכל מליזין עליו שנהג היתר בדבר שנהג בו איסור מה שקודמיו לא עשו. אמר להו, באו וניתדיין. גבי חזקיהו כתיב וכיתת נחש הנחוששת שהפכו או ישראל לעבודה זרה. וכי לא עמד צדיק ממשה עד חזקיהו להעבירו? אלא אותה עטרה הניח לו הקדוש ברוך הוא להתעטר בה. אף אנו, העטרה הזאת הניח הקדוש ברוך הוא לנו להתעטר בה [דף ח עמוד א] רבי יהושע בן לוי הוה מפקד לטלייא. לא תיזבין לי ירק אלא מן גינתא דסיסרא. שאף שחכמים לא חייבו מעשרות במה שגדל בשדות של גוים במקומות שלא קידשו עולי בבל. לא רצה לקחת משאר שדות גוים, שמא השדה גזולה מישראל. אבל מהגינה של סיסרא התיר, שסבר שהייתה שייכת מעולם למשפחתו של אותו גוי. קאי עימיה הזכור לטוב. א"ל, זיל אומר לרבך, לית הדא גינתא דסיסרא. דיהודא הות, וקטלו ונסביה מיניה. אן זו השדה ואין בעית מחמר על נפשך ולא לנהוג את ההתר של רבי שאפילו משדות ישראל מותר, אשתווי לחברוי השווה שדה זו לשאר שדות ותאסור גם משדה זו שאף היא גזולה מיהודים. אמר רבי יוסי דכפר דן בשם רבי בן מעדיה. אלו הן המינין האסורים בבית שאן שחזקתן שהם באים ממקומות שקידשו עולי בבל. הקצח, והשימוש, והחרדל, והשום, והבולכסין, האופנים השחורים, ובצלים הנמכרים, ובני המדינה הנמכרים במידה, ופול הנאגד בשיפה, מינתה הנאגד בפני עצמה, והאסטפניני לעולם. וקפלוטות, מן עצרת עד חנוכה. מ"ט? אמר רבי זעירא. מן העצרת עד חנוכה, איסור רבה על היתר. מן החנוכה עד העצרת, היתר רבה על האיסור. ולענין ספיחין בכל ארץ ישראל. מראש השנה עד חנוכה אסור ספיחין. מן חנוכה עד עצרת צריכה. מן העצרת עד ראש השנה היתר ספיחין. הקישועין, והדלוועין, והאבטיחים, ומלפפונות, והיין, והשמן, ותמרין אפסיות, וי"א אף התורמסין, ופתחלה לעולם, הרי אלו בשביעית, שביעית. בשאר שני שבוע מה? רבי יונה אמר, דמאי. רבי יוסי אמר, ודאי. ולא פליגין. מה דרבי יונה אמר דמאי, בלוקח מן הבלנקים תגרים שהתגר לקח מישראל כיון שרוב א"י נתונה ביד ישראל כשיטת ר' יוחנן. ומה דר' יוסי אמר ודאי, בלוקח מן הגינה של עכו"ם שודאי לא עישר. עד היכן בית שאן? עד פרשתא, וריצפתא, ונפשא דפנוטי, ועד כפר קרנים. וכפר קרנים, כבית שאן. אמר ר' יונה בשם ר"ש בן זכריה. אלו הם המינין האסורים בפנינים שם מקום. האגוזים, והאורז, והשומשומין, ופול המצרי. גמליאל זוגא אמר, אהינות תמרים הבכורות. אמר רבי יונה. הדא דתימר, מתרגול קיסרין ולמעלן. אבל מתרגול קיסרין ולמטן, כארץ ישראל היא. תנן, אלו מתעשרין דמאי בכל מקום וכ"ו, והאורז אחד מהם. אמר רבי יונה. היתה שדהו בחו"ל זרועה ירק, ובא ומצאה אורז דומה לזה הגדל בא"י. ירק מותר, ואורז אסור. אורז מלמעלן חצי השדה הרחוקה מארץ ישראל זרוע אורז, וירק מלמטן וחצי השדה הקרובה לארץ ישראל זרוע ירק, ירק מותר ואורז אסור. ולמה גזרו על מינים הללו אפילו אם גדלו בחו"ל? כיוון שרוב השדות שבחו"ל אינם עושות המינין הללו. ואפילו תימר רוב השדות שבחו"ל עושות מינין הללו, אעפ"כ רוב המינין הללו אינן באות, אלא מן האיסור מארץ ישראל. לכן גזרו עליהם אפילו אם גדלו בחו"ל. תנא, האורז שבחולת אנטוכיא, מותר במקומו שאף שם דרכו לגדול ורוב האורז הנמכר שם גדל שם. רבי אלעזר ב"ר יוסי התיר עד בורן. רבי יונה בעי. וכמדתה לכל

רוח?: אילו עיירות אסורות בתחום צור. שצת, ובצת, ופי מצובה, עלייתה, וחנותה תחתייה, ובית כריא, וראש מנא, ואמון, ומזי. אמר רבי מנא. הדא דאת אמר, בראשונה. אבל עכשיו. יש סוסייתה, עיינש, ועין תרע, ורם ברין, ועיון, ויערוט, וכפר, וחרוב, ונוב, והכפיה, וכפר צמח. רבי התיר כפר צמח. רבי אימי בעי. ולא ממעלי מסין הן?. סבר ר' אימי, מעלי מסין כמי שנתכבשו על ידי עולי בבל. אילו עיירות שהן מותרות בתחום צור. נכי צור, וצייר [דף ח עמוד ב] וגשמיו, וזיזין, ויגדי חמס, ודבב חרבתייה, וכרכה [דף ט עמוד א] דבר חזרג. חד תגר טעין דצמוקין עאל לטבריא. שאל גמליאל זוגא לרבי אבא בר כהנה האם חייבים במעשרות?. אמר לו. אין כל ארץ ישראל עשוי משאוי אחד של צמוקין. ואין כל ארץ ישראל עשוי משאוי אחד של צמוקין?. אלא כן אמר ליה. אין מקום אחד בארץ ישראל, עושה משאוי אחד של צמוקין. חד בר נש אייתי בשביעית חדא אשפלה דקפלוטין לרבי יצחק בר טבליי שגר במקום שלא קדשו עולי בבל ולא גזרו על ספיחין. שאל לרבי יוחנן האם צריך לחשוש שמא הובאו ממקום שקים בו איסור ספיחים. אל, פוק שאל לחנניה בן שמואל דתנייתא ליה לימדתי אותו דין זה נפק ושאל ליה, אל. מתנייתא לא חמי לי, שמועה אמר לי. דאמר רבי ייסא בשם רבי יוחנן. איתפלגין רבי ורבי אלעזר ברבי שמעון. חד אמר שהולכים אחר מקומו של התגר, ותולים שמשם הביא. ואם במקומו נהוג איסור ספיחין, אסור. וחרנה אמר, הולכים אחר מעמדו היכן שהוא עכשיו וכיון שאותו מקום היה היתר ספיחין, אין לחוש. רבי אבהו אמר. רבי אמר. אחר מקומו ואם בא ממקום שנהוג בו איסור ספיחין אסור אף אם מוכר במקום שלא נהוג בו איסור ספיחין. והורי לי רבי יוחנן למעשה כהדא דר"א ב"ר שמעון דהולכין אחר מעמדו המקום בו הוא נמצא כעת. הדא דתימא שהולכים אחר מקום שעומד, באילין אשפלתא קופה. ולפי שהוא דבר מועט, תולים שקנה באותו מקום. ברם באילין טוענייא מטען, כל עמא מודיי שהולכים אחר מקומו. היה מקומו ומעמדו היתר, והוא עתיד להעבירו דרך איסור. אותו האיסור, כמי שלא העבירו ומותר. רבי אבא בר כהן בעי קומי רבי יוסי. לא כן אמר רבי חייא בשם רבי יוחנן. רבי וחבירו הלכה כרבי?. ואמר רבי יונה, אפילו רבי אצל רבי אלעזר ברבי שמעון. ואיך פסק רבי יוחנן הלכה כראב"ש? אל. מה את בעי מרבי יוחנן? ר' יוחנן כדעתיה. דר' יוחנן אמר, קל הקילו בשביעית שהיא מדבריהם כשיטת רבי. אית דבעי מימר, נצטרפה דעתו של ר' יוחנן עם ר"א בר"ש וירבו על רבי:

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת דמאי

פרק ב הלכה ב

מתני': המקבל עליו להיות נאמן למעשרות שאם יעיד על פירות שהם מעושרים יהיה נאמן. מעשר את שהוא מוכר, ואת שהוא אוכל, ואת שהוא לוקח, ואינו מתארח אצל עם הארץ. רבי יהודה אומר. המתארח אצל עם הארץ, נאמן. אמרו לו. על עצמו אינו נאמן. כיצד יהא נאמן על של אחרים?:

גמ': תנן, המקבל עליו להיות נאמן. מעשר את שהוא מוכר, ואת שהוא אוכל, ואת שהוא לוקח. מאי את שהוא לוקח? מה שהוא לוקח על מנת לאכול. והא תנינן את שהוא אוכל?. אלא את שהוא לוקח ע"מ למכור. והא תנינן את שהוא מוכר?. אלא את שהוא לוקח ע"מ למכור, ואת שהוא מוכר מפירות מכנסו משלו. תנן, רבי יהודה אומר. המתארח אצל עם הארץ, נאמן. תני, אמר רבי יודה. מימיהן של בעלי בתים, לא נמנעו להיות מתארחין אצל בעלי בתים חביריהם אף שהם עמי הארץ. אעפ"כ, נוהגין בפירותיהם מתוקנין בתוך בתיהן. מכאן שהמתארח אצל עם הארץ לא הפסיד את נאמנותו. אמר רבי יונה. חבר שמתארח אצל ע"ה אינו מפסיד את נאמנותו לפי שחברין אינן חשודין לא לאכול, ולא להאכיל. וכשמתארחים אצל עם הארץ מתקנים את מה שהם אוכלים. רבי יוסי אמר. חברים המתארחים אצל ע"ה אינם מפסידים את נאמנותם. שאף על פי שחברין שמתארחים אצל ע"ה חשודין לאכול, אינן חשודין להאכיל. מתניתין פליגא על רבי יונה שאומר שחברים לא חשודין לאכול לא מעושר. דתנן, אמרו לו. על עצמו אינו נאמן, היאך יהא נאמן על של אחרים? מיליהון דרבנן מסייעין על רבי יוסי. דאמר רבי חנינא אמר רבי ייסא בשם רבי יוחנן. לא אמר ר' יודה, שהמתארח אצל עם הארץ נאמן אלא בסוף לאחר שחזר לביתו. אבל בתחילה כשנמצא בבית עם הארץ, אף רבי יודה מודי שאינו נאמן. אין תימר חברין אינן חשודין לא לאכול ולא להאכיל, מה בין בתחילה מה בין בסוף? תני, המקבל עליו להיות נאמן חוץ מדבר אחד כגון שאינו מתקן מה שקונה על מנת למכור, אין מקבלין

אותו. החשוד על דבר אחד, חשוד על הכל. רבי יודה אומר. אינו חשוד [דף ט עמוד ב] אלא על אותו דבר בלבד: תני, הנאמן על הטהרות, נאמן על המעשרות אפילו אם לא קיבל על עצמו בפני שנים להיות נאמן על המעשרות. **תניתא רבי ינאי בי ר' ישמעאל להא והסביר. שמה שאמרנו שהנאמן על הטהרות נאמן על המעשרות, הדא דתימר, לאדם המתארח אצלו שאינו צריך לחשוש שמא יאכיל אותו דברים שאינם מעושרים. שכשם שמקפיד על טהרה, ודאי מקפיד על מעשרות. אבל כשמוכר לרבים, אינו נאמן, עד שיקבל עליו ברבים. רבי זעירא ורבי יסא אמרו בשם רבי יוחנן. אפילו חבר ששלח לחבר, צריך לעשר. ר"ז בעי קומי רבי יסא. אפילו כגון אני לרב שמואל בר רב יצחק, ורבי שמואל בר רב יצחק לי? א"ל. מה את בעי מרבי שמואל בר רב יצחק, דכל מה דהוא אכל משוקא הוא אכל. וכיוון שאינו קונה דבר שאינו מעושר, גם כשהוא שולח אן צריך לעשר אחריו. הוא נאמן ואשתו אינה נאמנת, לוקחין ממנו ואין מתארחין אצלו. אבל אמרו, הרי הוא כדר עם הנחש בכפיפה. אשתו נאמנת והוא אינו נאמן. מתארחין אצלו, ואין לוקחין ממנו. אבל אמרו, תבוא מאירה למי שאשתו נאמנת והוא אינו נאמן. תני, לא ישמש חבר במשתה עם הארץ, ולא בסעודת עם הארץ, אלא אם כן היה הכל מתוקן ומעושר תחת ידו, ואפילו מניקת של יין חבית של יין שמספק ממנה לאורחים חייב לעשר. ולא יסמוך על מה שמעשר את מה שמגיש לפניהם, שמא אחר יראה אותו מסתפק מהחבית ויחשוב שהיא מעושרת. ואם רואים חבר משמש במשתה עם הארץ ובסעודת עם הארץ, הרי זו חזקה למעשרות. ראו אותו מיסב, אינה חזקה. אני אומר, על התנאים שבלבו הוא מיסב. שאולי התנא שהמעשר על מה שהוא אוכל כאן יחול על פירות שאצלו בבית. בנו מיסב אצלו, צריך לעשר על ידיו בשבילו והבן יכול לסמוך שאביו עישר. חבירו, אין צריך לעשר על ידיו:**

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת דמאי

פרק ב הלכה ג

מתני': המקבל עליו להיות חבר. אינו מוכר לע"ה לח ויבש. ואינו לוקח ממנו לח. ואינו מתארח אצל ע"ה, ולא מארחו אצלו בכסותו. ר' יהודה אומר. אף לא יגדל בהמה דקה, ולא יהא פרוץ בנדרים ובשחוק. ולא יהא מיטמא למתים. ומשמש בבית המדרש. אמרו לו, לא באו אלו לכלל:

גמ': **תנן**, אינו לוקח ממנו לח. הא יבש מותר. מ"ט? שעמי הארץ נאמנים על ההכשירות. ותני כן. נאמן עם הארץ לומר, הפירות הללו לא הוכשרו. אבל אינו נאמן לומר הוכשרו, אלא שלא קבלו את הטומאה לפי שאינו בקיא בדני טמאה. **תנן**, ר' יהודה אומר אף לא יגדל בהמה דקה. ממה שאמר רבי יהודה אף מכלל דהוא מודי בקמייתא ואף בזה שאינו מתארח אצל עם הארץ. לית הדא פליגי עלה דרבי יונה? דרבי יונה אמר שלפי רבי יהודה. חבירין אינן חשודין לא לאכול ולא להאכיל, לכן אף כשמתארח אצל עם הארץ, לא איבד את נאמנותו. לפי שיכול להיזהר ולעשר מה שנותנים לו. ולמה כאן רבי יהודה מסכים שחבר שהתארח אצל עם הארץ איבד את נאמנותו לענין טהרות. ולא אומרים שהוא יכול להיזהר ולאכול רק דברים יבשים שלא הוכשרו? התם במעשרות, יכול לתקן. כאן בטהרות ואינו מתארח אצל עם הארץ כלל, שלא חששו שמא יאכל דברים טמאים. אלא שמא יטמא גופו מבגדי עם הארץ, ויבא ויטמא טהרות. ומזה קשה להיזהר. לכן תקנו שלא התארח אצלו כלל. ואפילו על **דרבי יוסי לית** הדא פליגא. דרבי יוסי אמר חבירין חשודין לאכול ואינן חשודין להאכיל. **דתמן למעשרות** אבל הכא לטהרות. ובטהרות מקפידים יותר. כדתנן, הנאמן על הטהרות נאמן על המעשרות אבל הנאמן על המעשרות אינו נאמן על הטהרות. תנא, כל הבא להיות חבר, צריך לקבל עליו את כל הנאמר במשנה, אפילו חבר תלמיד חכם. אבל חכם שישב בישיבה ומרביץ תורה ברבים, אינו צריך לקבל [דף י עמוד א] עליו, שכבר קיבל עליו משעה שישב. אמר רבי אילא. והוא שקיבל עליו משעה ראשונה. רבי יוסי בעי. אי משעה ראשונה, למה לי חכם? אפילו ע"ה. אתיא דרבי אילא שאמר שאפילו חכם אינו נאמן עד שיקבל על עצמו להיות נאמן כשיטת ריש לקיש. דר"ש בן לקיש הוה סלק לגבי אילין דבית רבי ינאי. והוה נשייא חזיין ליה, וערקין מן קמוי שלא יטמא מבגדיהן. אמר לון, אבא לכון בייתא ואינכם צריכות לחשוש שמא תטמאו אותי, לפי שע"ה אני אצל טהרות, מכאן שאף חכם יושב בישיבה אם לא קיבל על עצמו הרי הוא כע"ה. תני הוצה להתקבל כחבר הוא, נענה לחבורה של שלושה חברים שצריך לקבל בפניהם. ובניו ובני ביתו נענין לו. אית תניי תני הוא ובניו ובני ביתו נענין

לחבורה. ולא פליג. כאן בטפולין לאביהן, וכאן כשאין טפולין לאביהם. תני רבי חלפתא בן שאול. גדולים נענין לחבורה. קטנים נענין לו. תני, מקריבין לכנפיים, ואחר כך מלמדין לטהרות. מה הכוונה? אמר ר' יצחק ב"ר אלעזר. מקריבין לכנפיים הכוונה שבתחילה מלמדים אותו להיזהר מטומאות קלות כטמאת ידים מדפות והסטות. ואחר כך מלמדין לטהרות הכוונה אך להקפיד על טהרות ומעשרות. בראשונה היו אומרים. חבר שנעשה גבאי המלך לגבות מיסים, דוחין אותו מחבורתו שפעמים גובים שלא כדין. יצא מגבייתו, הרי הוא כחבר. אמר חייא בר בון בשם רבי יוחנן. חבר שיצא חוצה לארץ, אין דוחין אותו מחבורתו. וכשחוזר קמן, אין צריך קירוב:

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת דמאי

פרק ב הלכה ד

מתני': הנחתומין לא חייבו אותן חכמים להפריש אלא כדי תרומת מעשר וחלה. החנוונין אינן רשאים למכור את הדמאי וכל המשפיעין במידה גסה כגון הסיטונות ומוכרי תבואה:

גמ': תנן, הנחתומין לא חייבו אותן חכמים להפריש אלא כדי תרומת מעשר וחלה. ותמן תנינן הלוקח מן הנחתום כיצד הוא מעשר. התם את אמר הלוקח מפריש, והכא את אמר הנחתום מפריש. רבי יונה אמר איתפלגין רבי אלעזר ור' יוחנן. חד אמר, כאן במשנה שלנו מדובר בנחתום חבר שעושה בטהרה וחייבו אותו חכמים להפריש ולא רצו לחכות עד שהלוקח יפריש שמא תטמא בנתיים. וכאן במשנה שאמרה שהלוקח מן הנחתום צריך להפריש מדובר בנחתום ע"ה שעושה בטומאה. וחרנה אמר, כאן במידה דקה וכאן במידה גסה. ולא ידעון מאן אמר דא ומאן אמר דא. מן מה דאמר רבי יוחנן, למה חייבו חכמים את הנחתום להפריש את אלו? מפני הטהרות. הוי רבי אלעזר דהוא אמר, כאן במידה דקה כאן במידה גסה. וקשיא על דרבי יוחנן. אם בעושה בטהרה, יפריש על הכל. ולמה אינו מפריש מעשר שני? בדין היה שנקל עליהם שלא יפרישו כלום, שהיו שוטרי המלך דוחקים בהם להוריד את המחיר. ולמה חייבו להפריש את אלו? לפי שאין מוסרין טהרות לע"ה לפיכך חייבו חכמים נחתום חבר שיפריש תרומת מעשר וחלה שמא הלוקח ממנו לא יקפיד להפרישם בטהרה. וקשיא על דר"ל. אם במשנה מדובר בעושה במידה דקה, יפריש על הכל ולמה אינו מפריש מעשר שני? [דף י עמוד ב] תנן, החנונים אינם רשאים למכור דמאי. חברייא אמרי בשם רבי אלעזר, דר"מ היא. דר"מ אמר. לא התירו למכור דמאי, אלא לסיטון בלבד. התיב רבי יוסי. והא מתניתא פליגא דתנן. אילו הן המשפיעין במידה גסה כגון הסיטונות ומוכרי תבואה. הרי דאית חורנין ולא רק סיטון? אמר רבי יוסי. לא על הדא רבי אילא אמר הדא מילתא שאמרו חברייא שהמשנה כדעת רבי מאיר, אלא על הדא. דתני, בד"א שהקלו על הנחתום מפני ששוטרי המלך דוחקים בהם? בזמן שהוא מוכר בחנותו, או על פתח חנותו במקום גלוי שהשלטון יודע. אבל אם היה מוכר בפלטר, או בחנותו שהוא סמוך לפלטר בצנעה ואן השלטון דוחק בו שם למכור בזול, מעשר על הכל. עליה אמרו חברייא בשם ר' אלעזר, דר"מ היא. דר"מ אמר, לא התירו למכור דמאי אלא לסיטון בלבד. היידן ר"מ? ההיא דתנינן לבתרה. דתנן, ר"מ אומר. את שדרכו למוד בגסה כמויות גדולות ומדד בדקה מכר פעם אחת בכמות קטנה כמו שמוכר חנווני, טפלה גסה לדקה וכשמכר בכמות קטנה כחנווני חייב להפריש את כל המעשרות. דברי ר"מ. רבי חיא תני. את שדרכו להימדד בגסה ומדדו בדקה, טפילה דקה לגסה. לכן בנחתום שמוכר בפלטר או בחנותו שהוא סמוך לפלטר שמכר במידה דקה, וחנות שמוכר במידה גסה ומכר במידה דקה, טפילה היא גסה לדקה וחייב להפריש הכל, זה דעת רבי מאיר. חברייא אמרי בשם רבי יוחנן. הטעם שהחנווני מעשר את הכל, מפני התינוקות שקונים אצלו, דלא ייכלון טבל. רבי אילא אמר בשם רבי יוחנן. מידה דקה. הואיל והמוכר משתכר, המוכר מפריש. מידה גסה. הואיל והלוקח משתכר, הלוקח מפריש. [דף יא עמוד א] מתניתא מסייע לדין, מתניתא מסייע לחברייא דתנן, רבי נחמיה אמר. את שהוא טפל לדקה כדקה. ואת שהוא טפל לגסה כגסה. משמע שאן זה תלוי בריווח אלא ברגילות. כיוון שהתינוקות מצויים אצל הרגיל למכור בדקה, חייבו אותו להפריש תמיד. מתניתין מסייע לרבי אילא דתני, רבי ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקה אמר. המוכר בגסה מדד לו בדקה, חייב. אפילו לא מדד לו אלא סאה ורובע, צריך לעשר את אותו הרובע וזו ראייה שחכמים חייבו את המוכר במקרה שהרווח שלו ולא מפני התינוקות. שהרי המוכר תמיד במידה גסה אן תינוקות מצויים אצלו. ואעפ"כ כשמודד במידה דקה כיוון שהמוכר מרוויח הוא צריך לעשר את אותו רובע ר"ז אמר. חשבון שכר ביניהן, ומי שמרוויח יותר יפריש. כגון מדד לו סאה לענין רביעין כגון שקנה סאה ורבע ושילם לו עבור חמישה רבעים, הואיל והמוכר

משתכר שמכר לו במחיר רבעים לפיכך המוכר מפריש. מכר לו רביעין לענין סאה שמכר לו במחיר סאה ועוד רבע סאה הואיל והלוקח משתכר, הלוקח מפריש:

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת דמאי

פרק ב הלכה ה

מתני': ר"מ אומר. את שדרכו למדוד בדקה ומדדו בגסה, טפילה דקה לגסה. ואת שדרכו למדוד בגסה ומדדו בדקה, טפילה גסה לדקה. איזו היא מידה גסה? ביבש שלשה קבין בערך ארבע ליטר. ובלח דינר. רבי יוסי אומר. סלי תאנים, וסלי ענבים, וקופות של ירק. כל זמן שהוא מוכרן אכסרא, פטור:

גמ': תנן, ביבש שלשה קבין. ובלח דינר. על דעתיה דהאי תנא, נתנו שיעור ליבש ולא נתנו שיעור ללח. נתנו דמים ללח, לא נתנו דמים ליבש. תני רבי חייא. הין, מידה גסה. מן ההין ולמטן, מידה דקה. **טמן** מטבע, מידה דקה. מן הטמן ולמעלה, מידה גסה. על דעתיה דהדין תניא. נתנו שיעור ללח, ולא נתנו שיעור ליבש. נתנו דמים ליבש, ולא נתנו דמים ללח. אמר רבי יוחנן בשם ר"ש בן יהוצדק. **תנאי** ב"ד הוא שתהא תרומת מעשר משל מוכר, ומעשר שני משל לוקח. מה אנן קיימין? אם במידה דקה, הואיל והמוכר משתכר, המוכר מפריש. ואם במדה גסה, הואיל והלוקח משתכר, הלוקח מפריש? אמר רבי בון בר חייא תפתר במוכר לו מכנסו שלא הקלו שהמוכר פטור כשמוער הרבה אלא כשמוכר מה שקונה אבל כשמוכר משלו וכל הריווח

שלו לא הקלו. א"ר יוסי אפילו תימר שלא מהכנסו באומר בדעתו שהודיעה לקונה שלא נתקן הייתי חושב שכיוון שהסיבה שבמוכר במידה דקה המוכר מעשר זה כדי שלא יכשלו התינוקות ולכן תקנו שהמוכר מפריש תמיד אבל מוכר לאדם מבוגר אם מודיע לו שהפירות אינם מתוקנים יהיה פטור. קמ"ל אעפ"כ אמרו לו תניי ב"ד הוא שתהא תרומת מעשר משל מוכר ומ"ש משל לוקח. אמר רבי אלעזר בשם ר' הושעיא. תניי ב"ד הוא. החלב משל טבח, וגיד הנשה משל לוקח. הנהיג רבי אבהו בקיסרין, שיהו שניהן משל לוקח. בגין דיהוון מרבין טבאות. שכיוון שהטבח יודע שאין זה על חשבון, ינקר היטב,

הדרן עלך פרק אלו דברים

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת דמאי

פרק ג הלכה א

מתני': מאכילין את העניים דמאי, ואת האכסניא דמאי. ר"ג היה מאכיל את הפועלים דמאי. גבאי צדקה. ב"ש אומרים. נותנין את המעושר לשאינו מעשר, ואת שאינו מעושר למעשר. נמצאו כל אדם אוכלין מתוקן. וחכמים אומרים [דף יא עמוד ב] גובין סתם. ומחלקין סתם. והרוצה לתקן, יתקן:

גמ': תנן, מאכילין את העניים דמאי ואת האכסניא דמאי. אמר רבי יונה. מתניתין בעניי חברים, שברור לנו שהם יעשרו. ובאכסניא כרבי הושע, שאם לא לנו שם מותרים, ואם לנו אסורים. דתני. מעשה ברבי יהושע שהלך אחר רבן יוחנן בן זכאי לברור חיל. והיו אותן בני עיירות מביאין להן פירות. אמר להן רבי יהושע. אם נלון כאן, חייבים אנו לעשר. ואם לאו, אין אנו חייבין לעשר. רבי יוסי אמר. אפילו בעניי עם הארץ היא מתניתא. דאם אמר את בעניי חברים, נמצאת נועל דלת בפני עם הארץ, שכולם יעדיפו לתת לעני חבר שמקבל לא מעושר ומה שנתנו נראת מתנה יפה. מה מקיים ר' יוסי לאכסניא? הרי לא שייך הטעם שלא תנעל דלת בפני עמי הארצות. כהדא דכתיב, והיתה שבת הארץ לכם לאכלה. לך ולעבדך ולאמתך ולשכירך ולתושבך הגרים עימך. ותני. הגרים עמכם. לרבות את האכסניא שמותר להאכילם מפירות שביעית. רבי אלעזר אומר, זו אכסניא של עכו"ם. הכא נמי באכסניא של עכו"ם. כגון חיילי המלך וקמ"ל שאינו כפורע חובו בדמאי. תני, צריך להודיע. על דעתיה דרבי יונה, דהוא אמר בעניי חברים היא מתניתא, ניחא. על דעתיה דרבי יוסי. דהוא אמר, בעניי עם הארץ היא

מתניתא. אפילו מודיעו, מהו מועיל? מפני אחד שמתקן. אמר רבי מנא. לרבי יונה. דסבר מתניתין בעניי חברים, ואעפ"כ לא התירו אלא דמאי אבל תבל אסור לפי שאסור לפרוע חובו בטבל. משמע שצדקה נקראת חובה. הדא אמרה. אילין דיהיבון צדקה בביתין, אסור ליתן להם מדמי שביעית. שהוא כפורע חובו מדמי שביעית. כהדא דתני, אחד שביעית ואחד מעשר שני, אין נפרעין מהן מלוה וחוב. ואין עושין מהן שושבינות. ואין משלמין מהן תשלומים, ואין פוסקין מהן צדקה לעניים בבית הכנסת *שה כחוב*. אבל משלמין מהם דבר של גמילות חסד. וצריך להודיע כדי שינהג בהם קדושת שביעית, וכדי שלא יגנוב את דעתו שיחשוב שנתן לו משלו חולין. [דף יב עמוד א] תנן, ר"ג היה מאכיל את הפועלים דמאי. משמע שהפועל חייב להפריש. תמן תנינן. פועל שאינו מאמין לבע"ה משמע שבע"ה חייב להפריש, נוטל גרוגרת אחת ואומר. זו ותשע הבאות אחריה עשויות מעשר על תשעים שאני אוכל. וזו, עשויה תרומת מעשר עליהן. ומעשר שני באחרונות, ומחולל על המעות. הכא את אמר, הפועל מפריש. והכא את אמר בעל הבית מפריש? אמר רבי יונה. תמן במאכילו מן המנויין עם ארחיו ובני ביתו שאן זה נראה כפורע חוב, ברם הכא במאכילו מן האבוס שכיוון שנותן לפועלים בפני עצמם, חייב לעשר שנראה כפורע חובו. רבי זריקן ושמעון בר זוא אמרו בשם רבי יוחנן. רופא חבר שהיה מאכיל לחולה עם הארץ, נותן לתוך ידו ואינו נותן לתוך פיו בדמאי. אבל בודאי, אפילו לתוך ידו אסור. וכל מה שהתירו לתוך ידו בדמאי, זה דווקא אם האוכל היה משל חולה. אבל משל רופא, אפילו דמאי אסור. בישראל. אבל בבב נח, אפילו בודאי מותר שהגוי אינו מוזהר על טבל. אבל משל רופא אסור אפילו לגוי ואפילו דמאי. שפורע חובו בדמאי. אם היה אבר מן החי. אפילו משל חולה אסור, שלא יבא לידי תקלה. תנן, ב"ש אומרים. נותנין את המעושר לשאינו מעושר, ואת שאינו מעושר למעושר. נמצאו כל אדם אוכלין מתוקן. וקשיא על דבית שמאי [דף יב עמוד ב] בגין דהוא כשר יפסיד? נותן לו תוספת כדי תיקונו. מה טעם דב"ש שאן נותנים לע"ה צדקה דמאי, הרי ברישא תנן מאכילין את העניים דמאי ולשיטת רבי יוסי אפילו בעני עם הארץ? מה שאמרו בית שמאי בצדקה שניתנת לעני העיר ואם ניתן לעניים עמי הארץ מעושר נמצא שאתה גודרו שיאכל רק מעושר. אבל המשנה שאמרה שמאכלם את העניים דמאי. מדובר בעני העובר ממקום למקום. דאפילו תגדרנו שלא יאכל דמאי, עכשיו יכול את לגודרו. לאחר זמן, אין את יכול לגודרו. מה טעם דרבנן? אם מדקדק את אחריו לחפש מי שמעושר ולתת לו לא מעושר, ומי שלא מעושר לתת לו מעושר, עם הארץ יראה שאת מה שהוא נותן מניחים בקופה מיוחדת, ואף הוא ממעט בצדקה. גבאי צדקה בי"ט לא יהו מכריזין בבתי כנסת כדרך שמכריזין בחול. אבל גובים בצנעה, ונותנין לתוך חיקו של עני. ומחלקין לכל שכונה ושכונה בפני עצמה מה שגבו בתוכה. גבאי קופה בשביעית. לא יהו מדקדקין שלא ללכת לחצרות של חשודים להיות אוכלי שביעית. אלא הולכים ואם נתנו להן פת, מותר. שלא נחשדו ישראל להיות נותנין פירות שביעית אלא או מעות או ביצות או מוצרים שניקנו בכסף שביעית, ובההקלו. אמר ר' חנינא בשם רבי פנחס. הדא דתימר, במקום שזורעין ולא אוכלין. לאכול אינם חשודין כ"ש להאכיל. כהנים המגבלין בטהרה לעמי הארצות, לא יהו מדקדקים שלא להיכנס לחצרות של אוכלי שביעית. לגבל עיסתם ולהפריש את חלתם בטהרה. אית תני תני, מדקדקין שלא להיכנס. אמר רבי פנחס. מאן דתני מדקדקין שלא להיכנס, מפני חלתן, שמא היא שביעית. מ"ד אין מדקדקין, מבריוחו לכהן מן איסור שביעית הקלה, ומכניסו לע"ה לחמורה, שיאכל בלי להפריש חלה. דטבל בעון מיתה, ושביעית בלא תעשה. כיצד הוא עושה הרי אינו יכול לאכול את החלה שמא היא שביעית? אמר רבי חונה. מביא כהן חשוד ומאכילה לו. ולא נמצא מוסר טהרות לע"ה? אמר רבי מנא. מביא כהן חשוד, ומטבילו ומשמרה עד הערב, ומאכילה לו. ולא נמצא מחזיק יד עוברי עבירה שהרי נותן לחשוד על השביעית לאכול שביעית? אמר ר"ש בר סני בשם ר' אחא. משמרה עד ערב הפסח ושורפה:

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת דמאי

פרק ג הלכה ב

[דף יג עמוד א] מתני': הרוצה לחזום עלי ירק להקל ממשאו. לא ישליך עד שיעשר. הלוקח ירק מן השוק ונמלך להחזיר. לא יחזיר עד שיעשר. שאינו חסר אלא מנין לדעת כמה חייב לשלם. היה עומד ולוקח וראה טעון אחר יפה ממנו, מותר להחזיר, מפני שלא משך:

גמ': תנן, הרוצה לחזום עלי ירק להקל ממשאו. לא ישליך עד שיעשר. משמע שאפילו אם משליך כמות גדולה חייב לעשר. אמר ר"א, דר"מ היא. דר"מ אמר. לא התירו למכור דמאי אלא לסיטון בלבד. אמר רבי יוחנן. דברי הכל היא. שנייא היא, שהמבקר מבקר בגסה. והזוכה זוכה בדקה. שהמצא מגביה מעט כל פעם. ואף לחכמים שאמרו שכל המשפיעים במידה גסה פטורים מלעשר. זה דווקא כשגם הלוקח לוקח במידה גסה. אבל כאן כשהזוכה זוכה במידה דקה, חייב לעשר. ולית הדא פליגי על דר"מ? דר"מ אמר. כיון שאדם מבקר דבר, הפקרו הפקר אף כשלא זכה בהם אדם. נמצא שבניגוד לקנין שצריך גם את הקונה, ושייך לאמר שאם הקונה קונה בדקה יהיה המוכר חייב לעשר. הפקר לעומת זאת לדעת ר"מ לא תלוי בזוכה. אם כך למה זה משנה אם הזוכה זוכה בדקה. די שהמפקיר הפקר בגסה? שנייא היא שהזוכה זוכה בדקה, ואין המפקיר מפקר בגסה. שאינו משליך הכל בפעם אחת אלא כל פעם משליך מעט לפי כובד משאו. ועל דר' יוסי לית הדא פליגי? דרבי יוסי אמר. אין ההפקר יוצא מתחת ידי הבעלים, אלא בזכיה. נמצא שמה שהפקיר מעט מעט לא יצא מתחת ידו אלא לבסוף בבת אחת כאשר המוצא זכה בהם. נמצא שהוציא מתחת ידו מידה גסה, ולמה הוא חייב לעשר? שנייא היא שהזוכה זוכה בדקה, שכל פעם מגביה מעט ואין המפקיר מפקר בגסה. שכיון שהזוכה זוכה מעט מעט, אף מיד המפקיר יוצא מעט מעט. תנן, הלוקח ירק מן השוק ונמלך להחזיר. לא יחזיר עד שיעשר. שאינו חסר אלא מנין. מאי שאינו חסר אלא מנין? אמר חזקיה. אם הלוקח יעשר אינו מפסיד את הבעלים, דאינו מחסר לבעלין, אלא כשחסרו מניין אגודות. אבל כשנוטל מכל חבילה מעט אינו חסר כלום ותנן, כיצד הוא עושה? נוטל מן העלין ומתקן. ואינו אסור משום גזל? כהדא. דר"ש בר כהנא הוה מסמיק לר' אלעזר. עברון על חד כרם. א"ל, אייתי לי חד קיסם מחצד שניי. מהקרשים שגדרו את הכרם. חזר ואמר ליה, לא תיתי לי כלום. דאין אייתי כל בר נש ובר נש מיעבד כן, הא אזיל סייגא דגוברא. רבי חגי הוה מיסמך לרבי זעירא. עבר חד טעון חד מיכיל דקיסין. א"ל, אייתי לי חד קיסם מחצד שניי. חזר ואמר ליה, לא תיתי לי כלום. דאין אייתי כל בר נש ובר נש מיעבד כן, הא אזילא מיכלא דגוברא. לא דר"ז כשר כל כך, אלא מילין דיוצרן שמיע לן [דף יג עמוד ב] ניעבדינן. שכך ההלכה מעיקר הדין ולא מידת חסידות. רבי אבהו אמר בשם רבי יוחנן. כיון שמשך, קנה. שלא היה חסר אלא ממני ליה לדעת כמה חייב לשלם, וכשמחזיר הוי כמוכר שחייב לעשר. כיצד הוא עושה? נותן דמי אחת מהן ומתקן. ולא נמצא עושה תקלה לבאים אחריו שיבואו לעשר מן הפטור על החייב? עושה המוכר את המעושרות ציבור לפניו. למה הצרכנו אותו לעשות ציבור נפרד למעושרות. ויקבע את המעושרות בתוך שאר פירותיו ולא יחשוש שמא הקונה יעשר מהפטור על החייב. ולא כן תני, גבי המוכר לעם הארץ ונזכר שלא עישר. מעשרם על שלו. דקובע אדם מעשרותיו של חבירו לתוך פירותיו, ואפילו עושה תקלה לבאים אחריו. שהרי יתכן שאותו עם הארץ יפריש מהם על פירותיו, ונמצא מפריש מהפטור על החייב. אמר רבי חיננא. תקנו בלוקח שאן דרך אחרת, ולא תקנו במחזיר שהרי יש אפשרות למנוע תקלה, על ידי שיעשה ערמה נפרדת. תנן, היה עומד ולוקח וראה טעון אחר יפה ממנו, מותר להחזיר, מפני שלא משך. כיני מתניתין לא היה עומד ולוקח אלא היה עומד ובורר, עד כדון בראה טעון אחר יפה ממנו, באותו מין. אפילו מין אחר?

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת דמאי

פרק ג הלכה ג

מתני': המוצא פירות בדרך ונטלן לאכלן, ונמלך להצניע. לא יצניע עד שיעשר. אם מתחילה נטלן בשביל שלא יאבדו, פטור. כל דבר שאין אדם רשאי למוכרו דמאי, לא ישלח לחבירו דמאי. רבי יוסי מתיר בודאי, ובלבד שיודיענו:

גמ': תני, אין מעבירין על האוכלין וחייב לטול אותם ולהצניע שלא יתבזו. אמר רבי יעקב בר זבדי בשם רבי אבהו. הא דאמרן, בראשונה. אבל עכשיו מותר מפני הכשפים. תמן תנינן. ההופך את הגלל ברשות הרבים והוזק בהן אחר, חייב בנזקו. תני, ואסורין משום גזל שכבר זכה בהם הראשון. כהנא אמר. והוא שהפכה על מנת לזכות בה. אבל אם הפכה על מנת שלא לזכות בה, לא בדא. ולעניין ניזקין, לא שנייא. בין הפכה על מנת לזכות בה, בין שהפכה על מנת שלא לזכות בה, והוזק בהן אחר, חייב בנזקו, והכא את אמר הכן שאם מתחילה נטלן בשביל שלא יאבדו, פטור מלעשר, והרי שכמניחם הוא גורם תקלה לעמי הארצות שיאכלו לא

מעושר ולמה לא חייבו אותו למנוע נזק? אמר רבי אבין. תמן כתיב, בעל הבור ישלם. והרי אן לבור בעלים, אלא ודאי הכוונה **שבעל הנזק ישלם, והמהפך בגלל הוא בעל הנזק**. ברם הכא כתיב, עשר תעשר. משלך את מעושר, ואין את מעושר משל אחרים: **תנן**, כל דבר שאין אדם רשאי למוכרו דמאי, לא ישלח לחבירו דמאי. מידה דקה שאין אדם רשאי למוכרה דמאי, לא ישלח לחבירו דמאי. מידה גסה שאדם רשאי למוכרה דמאי, ישלח לחבירו דמאי: רבי יוסי מתיר בודאי, בין דקה בין גסה. ואוסר בדמאי בדקה. [דף יד עמוד א] **אמר רבי אבהו בשם רבי יוחנן. מפני גידורו התירו דמאי בגסה. לפי שהמוכר במידה גסה מרויח מעט ואם נחייב אותו להפריש יפסיד וזו גזרה שאן הציבור יכול לעמוד בה. כדהא מתניתין. שרואים שמפני גדורו התירו למכור דמאי לא מעושר. דתנן**, רבי יוסי אומר סלי תאנים וסלי ענבים וקופות של ירק אף אם מוכר במידה דקה, כל זמן שהוא מוכרו אכסרה באומד, פטור. לפי שהרווח מועט. אמר רבן שמעון בן גמליאל. שלח לי רבי יוסי בי רבי אתרוג ואמר לי, זה בא לידי מקיסרין. ולמדתי בו ג' דברים. שהוא ודאי, **שהוא טמא, ושלא בא בידו אחר. שהוא ודאי**, שפירות קיסרין ודאי **טבל** שהכותים בקסרין מגדלים אותו ולא מעשרים. שהוא טמא, שמרביצין עליו מים. שלא בא בידו אחר, שאילו בא בידו אחר היה מעושר מזה על זה. **ויטול חתיכה** ויעושר ממנו עליו? דו חשש להדא דבר קפרא. דבר קפרא אמר, אין דרך בני אדם להיות משלחין לחביריהן **דברים חסרין**. **מנין לך שלא עישר מפני שלא היה בידו אתרוג אחר? ולא מתניתין היא דתנן**, רבי יוסי מתיר בודאי, בלבד שיודיעו. ואולי היה לו אחר. אלא שרבי יוסי סובר שמותר לשלוח **טבל ובלבד שיודיעו**. אתא מימר לך, אף על גב דהוא פליג על רבנן, לא עבד עובדא כוותיה. רבי זעירא בעי קומי רבי יסא. ולא מפירות שהן מותרין בקיסרין הוא? והרי קיסריה פטורה מהמעשרות. א"ל, ולא רבי הוא שהתיר קיסרין? ורשב"ג קודם לרבי היה, ועדיין לא הותרה.

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת דמאי

פרק ג הלכה ד

מתני': **המוליך חיטין לטוחן כותי, או לטוחן עם הארץ. בחזקתן למעשרות ולשביעית. לטוחן עכו"ם, דמאי. המפקיד פירותיו אצל הכותי ואצל ע"ה, בחזקתן למעשרות ולשביעית. אצל העכו"ם, כפירותיו. ר"ש אומר דמאי:**

גמ': **אמר ר' חייא בשם ר' יוחנן. נתחלפה קופתו אצל הטוחן. אם הוחזק עם הארץ להיות טוחן שם באותו היום, חושש. ואם לאו, אינו חושש. ויחוש? מה בינה לסירקי שירה? לא כן תני, סרקי שהיתה מסתפקת יום א' מן האסור, נעשה אותו היום הוכח לכל הימים. דבכל יום קים ספק האם היום לקח מן האיסור. והוי כקבוע וכל קבוע כמחצה על מחצה ואסור. ולמה כאן לא נאמר שכיוון שיום אחד הוחזק עם הארץ להיות טוחן שם, יעשה הוכח לכל הימים ונחשוש תמיד? . אלא שאני סרקי שירה של סוחרים** **שהיא מסתפקת יום אחד מן האיסור. שיש חזקת איסור ודאי. שהרי אנו יודעים בודאות שיש יום מסוים שהיא מסתפקת מן האיסור. ברם הכא, הא לא הוחזק ע"ה להיות טוחן שם ביום מסוים אלא רק בכל יום יש רק ספק, והולכים אחר הרוב. אמר רבי טיפה סמוקה בשם רבי אבהו. כותים נאמנים על הפקדון. [דף יד עמוד ב] ולא מתניתין היא דתנן, המפקיד פירותיו אצל הכותי ואצל ע"ה, בחזקתן למעשרות ולשביעית? . מתניתין עד שלא נחשדו. אתא מימר לך, אפילו משנחשדו. מהו שיהא נאמן לומר נטלתיו והנחתי אחרים מתוקנים תחתיהן? מי אמרינן, אם את מאמינו שנטל, תאמינו שנתן. אם אין את מאמינו שנתן, אל תאמינהו שנטל. או דילמא, כותי את מאמינו שנטל, ואין את מאמינו שנתן מתוקן? . רבי יונה בעי. מה אנן קיימין? אם באומר משלי הם, אפילו עם הארץ לא יהא נאמן. אם באומר פלוני עישר לי, אפילו כותי יהא נאמן? . אמר רבי אבא. תפתר כמ"ד כותי כעכו"ם, ולא אומרים הפה שאסר הוא הפה שהתיר בגוי. **דאיתפלגון**. כותי כעכו"ם, דברי רבי. רבן שמעון בן גמליאל אומר, כותי כישראל לכל דבר. הכא בתחילת המשנה את אמר **המוליך חיטין לטוחן העכו"ם, דמאי**. והכא בסוף המשנה את אמר, **המפקיד פירות אצל העכו"ם כפירותיו? כאן קופה בקופות ומסתמא החליף שבקל יכול להחליף. וכאן פירות בפירות שרק ספק שמא החליף** שיש טרחה להחליף שיהיה אותו מספר ואותו משקל. **רבי חנינה בעי קומי רבי אחא. האם מה שאמרנו שהמפקיד פירות אצל העכו"ם הרי הם כפירותיו. מה הכוונה? האם כפירותיו ממש, שהם טבל גמור ופוטור טבל ברור במקום אחר? אמר****

ליה, וכי נאמר שהם טבל לכל דבר? לא אמרו שהם טבל, אלא לחומרה [דף טו עמוד א] ולא על יאות הוה רבי חנינא מתריס לקביל ר' אחא, דפשיטה שלא אמרו אלא לחומרה. תנן, ר"ש אומר המפקיד אצל העכו"ם, דמאי. אמר רבי חייא בר בון בשם רבי יוסי בן חנינא. לא אמר ר"ש, אלא כדי קופתו של עכו"ם ולא חוששין שמא החליף גם עם קופות של אחרים. ולכן אם הפקיד אצלו שתיים, אחת דמאי ואחת ודאי כפי שהפקידה אצלו אם טבל ואלו מתוקנים, חולין מתוקנים, חולין מתוקנים. בששתייהם קיימות. אבל אם נאכלה הראשונה, השנייה דמאי, דשמא זו היא שהחליפה העכו"ם. נטלו ממנו מאה בני אדם מאה סאין בבת אחת. אף שיש לעכו"ם רק סאה אחת, כל אחד ואחד מתקן דמאי: נתנום לאדם אחד, כבר נראו כולם להיות דמאי. נטל ממנו אדם אחד כמה סאין בת אחת, הראשונה דמאי והשאר ודאי: נתנם למאה בני אדם, כבר נראו להיות ודאי כפי שהפקידם אצלו אם טבל ואלו חולין מתוקנים, חולין מתוקנים. והתני ר"ש בשם רבי טרפון. אף שהקונה מן הגוי מעשר ודאי. ישראל שהפקיד קופה אצל גוי וחזר ונטלה, עשו פירות ישראל זה את כל פירות עכו"ם זה דמאי והקונה ממנו צריך להפריש דמאי. משמע אפילו אם היו לגוי הרבה קופות? עוד היא אף בזה, לא אמר ר"ש אלא עד כדי קופתו: [דף טו עמוד ב] אמר רבי יהושע בן קבסו. כל ימי הייתי קורא הפסוק הזה [במדבר יט יט] והזהר הטהור על הטמא. וחשבתי שהכונה טהור אחד מזה על טמא אחד. עד שלמדתי מאוצרה של יבנה. דתנן, אוצר שישראל ועכו"ם מטילין לתוכו. אם רוב עכו"ם, ודאי. ואם רוב ישראל, דמאי. מחצה על מחצה, ודאי. דברי ר"מ. וחכ"א. אפילו כולו עכו"ם וישראל אחד מטיל לתוכו, דמאי. הדא אמרה, שטהור אחד מזה על כמה טמאים: והתנינן אצל הנכרי כפירותיו שהן ודאי טבל. ולמה לא אמרין שפירות ישראל יוציאו את כל הפירות מחזקת טבל ויהיו דמאי כמו באוצרה של יבנה? אמר ר"א. חכמים שאמרו בבריתא אפילו כולו עכו"ם וישראל אחד מטיל לתוכו, הכל דמאי, הן בשיטת ר"ש שיש קנין לגוי להפקיעה מן המעשר וכל החיוב של הגוי זה מדרבנן שלא יעשו שיתוף עם הגוי כדי להפקיעה מן המעשר. וכיוון שזה רק מדרבנן הם הקלו. אבל לחכמים שחולקים על ר"ש וסוברים שאין לגוי כח להפקיעה מהמעשרות הולכים אחר הרוב וחייב להפריש כודאי. ר' יוחנן אמר, חכמים שאמרו בבריתא אפילו כולו עכו"ם וישראל אחד מטיל לתוכו, הכל דמאי, הם בשיטת חכמים ממש שחולקים על ר"ש וסוברים שאין לגוי כח להפקיעה מן המעשרות. בעון קומיה, אם כך מה טעם הקלו שם? ועוד שאלו אותו שאלה בקדשים ושאלה בטהרות ועל כולם א"ל, כד תסתאבון תזדקנו אנא אומר לכוין ולא רצה לגלות להם. מה הוה ליה למימר להון? תרומה בזמן הזה דרבנן. כמאן דאמר מאיליהן קבלו עליהן את המעשרות: שמואל בר אבא בעי. ניחא לטהרות לא אמר להון, מפני גדר טהרות, שלא יבואו לזלזל בהם. לקדשים לא אמר להון, מפני גדר קדשים. אבל למעשרות למה לא אמר להם? אילו הוה אמר להון, מה הוה מימר להון? גבי מעשרות מאיליהן קבלו עליהן את המעשרות. ולכן לא רצה לגלות שלא יבואו לזלזל בהן [דף טז עמוד א] תנן, המפקיד פירותיו אצל הכותי ואצל ע"ה, בחזקתן למעשרות ולשביעית. אצל העכו"ם, כפירותיו. ר"ש אומר דמאי: רבי ירמיה ורבי חייא אמרו בשם רבי יוחנן. אף שאמר ר"ש שהמפקיד אצל עכו"ם הפירות דמאי. מודה רבי שמעון שהוא מפריש מעשרותיו מהלכה שאן זה דמאי ממש שדי לקרא שם ופטור מלהפריש תרומה גדולה, אלא ספק. ומספק חייב להפריש הכל ממש ולא די בלקרא שם. הא ר"ש אומר מפריש. הא רבנן אמרי מפריש. מה ביניהון? ר"ש אומר, מפריש ונטל דמים מן השבט. ורבנן אמרי, מפריש ואינו נטל דמים מן השבט. ולמה לרבנן אינו נטל דמים מהשבט? והא פירות אלו כתרומת חוצה לארץ שהחייב רק מדרבנן. אילו תרומת חוצה לארץ. שמא אינו נטל דמים מן השבט? ולמה כאן לא יטול? אלא באמת לרבנן חייב להפריש ונטל דמים מן השבט ולרבי שמעון פטור מלהפריש. ומה שאמרו רבי ירמיה ורבי חייא בשם רבי יוחנן. שמודה רבי שמעון שהוא מפריש מעשרותיו מהלכה, לא נאמר על המפקיד פירות אצל הגוי כפי שחשבנו, אלא על עיקר טבלו של עכו"ם איתאמרת. בגין דתני, רבי יהודה אומר אין קנין לעכו"ם בארץ ישראל לפטור מן המעשר. ור"ש אומר יש קנין לעכו"ם בארץ ישראל לפטור מן המעשר. עליה רבי ירמיה ורבי חייא בר אבא אמרו בשם רבי יוחנן, מודי ר"ש שהוא מפריש מעשרותיו מהלכה מדרבנן.

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת דמאי

פרק ג הלכה ה

[דף טז עמוד ב] מתני': הנותן לפונדקית. מעשר את שהוא נותן לה ואת שהוא נוטל ממנה, מפני שהיא חשודה לחלף. אמר רבי יוסי. אין אנו אחראין לרמאין. ואינו מעשר, אלא מה שהוא נוטל ממנה בלבד:

גמ': **תנן התם, כרם רבעי מציינין אותו בקזוזות אדמה. ושל ערלה בחרסית וכו'. ארשב"ג. בד"א? בשביעית. שהכל הפקר הוא ונוטלים שלא בגזילה. אבל בשאר שני שבוע שהן באין לגזול, אמרינן הלעיטהו לרשע וימות.** רבי יוסי ורשב"ג אמרו דבר אחד. כמה דר' יוסי אמר, אין אנו אחראין לרמאין. כן רשב"ג אמר, אין אנו אחראין לרמאין. מסתברא רבי יוסי יודי לרשב"ג, ורשב"ג לא יודי לרבי יוסי. ר' יוסי יודי לרשב"ג, שאין אנו אחראין לרמאין. ורשב"ג לא יודי לרבי יוסי. **דכשנותן לפונדקית, בידיים, יודה רשב"ג שעליו לתקן תחילה** שאין דרך חבר להיות מוציא מביתו דבר שאינו מתוקן:

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת דמאי

פרק ג הלכה ו

מתני': הנותן לחמותו. מעשר את שהוא נותן לה ואת שהוא נוטל ממנה, מפני שהיא חשודה לחלף את המתקלקל. אמר רבי יהודה. רוצה היא בתקנת בתה, ובושה מחתנה. ומודה רבי יהודה בנותן לחמותו שביעית, שאינה חשודה להתחלף ולהאכיל את בתה שביעית:

גמ': **תנן, הנותן לחמותו. מעשר את שהוא נותן לה ואת שהוא נוטל ממנה, מפני שהיא חשודה לחלף את המתקלקל. אמר רבי יוחנן.** אוף קדמייתא המשנה הקודמת, הנותן לפונדקית על דעתיה דרבי יהודה היא. דר' יודא אמר. הנותן לחמותו, כנותן לפונדקית. ורבנן אמרי. הנותן לחמותו, כנותן לשכנתו שלא חשודה להחליף. כהדא דתניא. הנותן לשכנתו פת לאפות לו, תבשיל לעשות לו. אינו חושש. לא משום שביעית, ולא משום מעשרות. אימתי? בזמן שנתן לה גם שאור ותבלין. אבל אם לא נתן לה שאור ותבלין, חושש משום שביעית ומשום מעשרות. מה? חמותו מן האירוסין, או חמותו מן הנישואין? שהרי בחמותו מן הנישואין פחות בושה מחתנה. נשמעינה מן הדא דתנן, מודה ר' יודה בנותן לחמותו שביעית. שאינה חשודה להאכיל את בתה שביעית. וכי שנייא היא תמן בין מן האירוסים בין מן הנישואין שהרי מזכיר על הבת שלה? אוף הכא לא שנייא בין מן האירוסין בין מן הנישואין.

הדרן עלך פרק מאכילין את העניים

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת דמאי

פרק ד הלכה א

מתני': הלוקח פירות ממי שאינו נאמן על המעשרות, ושכח לעשרן. שואלו בשבת, ואוכל על פיו. חשיכה מוצאי שבת, לא יאכל עד שיעשר. תרומת מעשר של דמאי שחזרה למקומה. רבי שמעון השזורי אומר. אף בחול שואלו ואוכל על פיו:

גמ': חברייה אמרי בשם רבי יוחנן. מפני כבוד שבת התירו. אם מפני כבוד שבת, למה לי שואלו? לא רצו להתיר סתם אלא ע"י עילה. ר' ביבי אמר בשם רבי חנינא, אימת שבת עליו, והוא אומר אמת. אם אימת שבת עליו, בדה תנינן חשיכה מוצאי שבת לא יאכל עד שיעשר? מפני אחד שאין אימת שבת עליו. תני, שאלו בחול אפילו בערב שבת, לא יאכל בשבת. מ"ד אימת שבת עליו, ניחא. מ"ד מפני כבוד שבת, אפילו שואלו בחול יאכל בשבת? לא אמר אלא שוגג. הא מזיד, אסור. דתנינן. שכח לעשרן. כשאין עמו תנאי. אבל אם יש עמו תנאי, אוכל על תנאו. מהו שיאכל על שאילת חבירו? היאך עבידא? לקחו ממנו שני בני אדם כאחד. שאלו על אחת מהן, השני לא יאכל עד שיעשר או עד שישאלנו. אני אומר, של זה עישר ושל זה לא עישר [דף יז עמוד א] לקח ממנו אדם אחד שתי כללות כאחד. שאלו על אחד מהן, השנייה לא יאכל עד שיעשר או עד שישאלנו. אני אומר, זה עישר

זזה אינו עישר. **חשכה מ"ש**, מעשר מזה על זה. מ"ד מפני כבוד שבת, ניחא. ומ"ד מפני שאימת שבת עליו, למה מעשר מזה על זה הרי **אותו ששאל עליו ודאי מתוקן?** עד כדון בשאין לו מאותו המין אבל אם יש לו פרות מתוקנים מאותו המין לא התירו? או אפילו יש לו מאותו המין התירו דהיצר תאב למה שאסור? י"ט שהוא סמוך לשבת, בין מלפניה בין מלאחריה. וכן שני ימים טובים של גליות. מ"ד קדושה אחת היא, **שאל באחת אוכל בשניה**. מ"ד שתי קדושות הן, אינו אוכל. ולא היא דאפילו למ"ד שתי קדושות הן, אוכל. **דלא נראה לא היה זמן שיכל** לעשר בנתיים. ותנינן כן, שואלו ב"ט, אוכל בשבת. בשבת אוכל ב"ט. אמר ר' יונה בשם ר' זעירא. מה שהתירו לסמוך על תשובת עם הארץ ולאכול בשבת ללא מעשר, תיפתר בפירות שנסמכה דעתו וחשב עליהן מערב שבת לאכלן אלא שכך לעשר. אבל בפירות שלא נסמכה דעתו עליהן מערב שבת, לא בדא. אמר רבי מנא. מיליהון דרבנן, מסייעין לרבי יונה אבא. דתנינן תמן. המדיר את חבירו שיאכל אצלו, והוא אינו מאמינו על המעשר. אוכל אצלו שבת אחת, ובלבד שיאמר לו שהפירות מעושרים. אמר רבי ינאי בשם רבי ישמעאל בשם רבי יוחנן. מה שהתירו למודר לאכול בשבת אחת הכוונה בשבת של פרוטגמייא שבת חתן, התירו מפני איבה. ושבת של פרוטגמייא, לא בפירות שלא נסמכה דעתו עליהן מערב שבת היא? שהרי לא התכוון להתארח אצלו ולא אמר אלא מפני איבה. דמכיוון שלא היה דעתו נסמכת עליהן מער"ש, לא התירו אלא מפני איבה. כדאמר ר' יונה: שאלו המודר שבת הראשונה, ולא בא כגון שחלה. שבת השנייה לא יאכל עד שיעשר או עד שישאלנו. הגמרא מבינה שאותו הדין קיים לגבי פירות שלקח מעם הארץ ושאל עליהם בשבת ראשונה ולא אכלם ורוצה לאכלם בשניה. ולא כבר שאלו? אמר רבי יונה תמן באמת יהיה קשה אם ההוא דשאל על נפשיה פעם ראשונה ישאל פעם שניה שאותו אדם לא יענה תשובה אחרת. ברם הכא, בההוא דשאל חורין עליו ולא הוא בעצמו. שיתכן שלשני יאמר את האמת [דף יז עמוד ב] רבי יונה בעי. מהו שישאלנו הוא בעצמו בשבת שניה בדרך עקלתון? רבי יונה כדעתיה שאפשר לשאול בדרך עקלתון. דרבי יונה זבין חיטי מן דבר חקולא בן כפר. נפק לגביה אמר ליה. לא דאנא חשיד לך. אלא בגין דזבנית מינך חיטי. וחמית אוכלסים עלך והיתה טרוד שהיו אצלו הרבה אנשים. ואמרית, דילמא דאנשיתיה מתקנה שמא שכחתה לתקן, א"ל מתקנין הוין. ושב וטען בחזקה עליו, אולי בכל זאת לא עישרתה? אמר לעצמו אותו בן כפר, מה אנא חשד לי מה אני צריך שיחשדו בי? מוטב להודות. והודה שלא עישר. תני, תרומת מעשר של דמאי שחזרה למקומה, מדמעת. שלא למקומה, אינה מדמעת דברי ר"א חכמים. אומרים, בין למקומה בין שלא למקומה, מדמעת. ר"ש אומר. בין למקומה בין שלא למקומה, אינה מדמעת. ר' בון בר חייא בעי קומי ר' זעירא. מ"ד מדמעת, בין למקומה בין שלא למקומה מדמעת. ומ"ד שאינה מדמעת, אינה מדמעת בין למקומה בין שלא למקומה, ניחא. אלא ל"ד למקומה מדמעת, שלא למקומה אינה מדמעת, מה בין למקומה מה בין שלא למקומה? על רבי חגי' לבית מדרשא. אמרין. עכשיו כשנשאל אותו הוא יאמר כדרכו, משה דאנא אמר טעמא. וכך היה. אמר רבי חגי', משה דאנא אמר טעמא. מה שאמר במקומה מדמעת, לפי שקדם שנטלה היה הכל אסור. וההרמה שלה היא זו שהתירה את השירים לאכילה. כשחזרה ונפלה, נראה כאילו לא עשה כלום, ובטל אותו ההיתר. מה שאמר שלא במקומה אינה מדמעת, שאינה מתרת השירים האלו לאכילה. הורי רבי אילא כהדא דרבי חגי', שאינה מדמעת אלא אם נפלה לאותו מקום שהתירה. אמר רבי זעירא. אתא עובדא קומי דרבי חנינא, והורי כר"ש שזורי, שאם הפריש תרו"מ ונפלה למקומה, שואלו ואוכל על פיו. אמר ר' אחא בשם רבי יונתן. אין הלכה כר"ש שזורי. יתר מכאן היה ר"ש שזורי אומר. הפריש תרומת מעשר ונשרפו הפירות המתוקנים, הרי זה שאלו ואוכל את התרו"מ שהפריש על פיו. אבל לא בדא אמר רבי זעירא שאתא עובדא קומי דרבי חנינא, והורי כר"ש שזורי. אמר רבי אבין. לא דמיא ההיא שאילתא שאמר ר"ש שזורי, שאם הפריש תרו"מ ונפלה למקומה, שואלו ואוכל על פיו. לההיא קדמייא שאמרה המשנה שהלוקח פירות ממי שאינו נאמן על המעשרות, ושכח לעשרן. שואלו בשבת, ואוכל על פיו. תמן, יכול לשאול עקלתון כגון שאומר לו, לא בגין חשוד לך, אלא בגין דזבנית מנך אתמול חיטין, וחמית אוכלסין עלך. ואמרית דילמא דאנשיתיה מתקנה. אם אמר לו מתקנין הוין, אוכל על פיו. ברם הכא שרוצה להתיר את התרו"מ שהפריש. צריך שיאמר לו בפירוש, בגין דחשדתיך ותקינתין ואיתקריין, בגלל שחשדתי בך עישרתי וקרה מה שקרה מתקנין הוין? רבי שמואל בריה דרבי יוסי בי רבי בון אמר. תני בר קפרא כן. אימת הדימוע עליו, והוא אמר אמת:

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת דמאי

פרק ד הלכה ב

מתני': המדיר את חבירו שיאכל אצלו, והוא אינו מאמינו על המעשרות. אוכל עמו בשבת הראשונה, אף על פי שאינו נאמן על המעשרות. בלבד שיאמר לו מעושרין הן. ובשבת שנייה אף על פי שהוא נודר ממנו הנייה לא יאכל עד שיעשר:

גמ': אמר ר' ינאי בי רבי ישמעאל בשם ר' יוחנן. בשבת של פרוטגמייא שבת חתן התירו מפני איבה. אמר רבי אבון. כאן התירו טבלים משום דרכי שלום. רבי חנינא אמר, רבי ירמיה בעי. אם מפני דרכי שלום, למה לי בלבד שיאמר לו מעושרים הן? שאלו בשבת הראשונה ולא בא. השנייה, מהו שתיעשת ראשונה? [דף יח עמוד א] תנן, ובשבת שנייה אף על פי שהוא נודר ממנו הנייה לא יאכל עד שיעשר. אמר רב חסדא. כאן שנינו, שאסור לחבר שיאכל בסעודה שאין לה שם.

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת דמאי

פרק ד הלכה ג

מתני': רבי אלעזר אומר. אין אדם צריך לקרות שם על מעשר עני של דמאי. וחכמים אומרים. קורא שם, ואין צריך להפרישו. מי שקרא שם לתרומת מעשר של דמאי, ולמעשר עני של ודאי, לא יטלם בשבת. ואם היה כהן או עני למודים לאכל אצלו. יבואו ויאכלו, ובלבד שיודיעם:

גמ': אמר רבי אבא בר הונא בשם רב. האוכל פירותיו טבולין למעשר עני, חייב מיתה. תנן, רבי אלעזר אומר. אין אדם צריך לקרות שם על מעשר עני של דמאי. מה טעם דר"א? לא נחשדו ע"ה על מעשר עני דמכיון שהוא יודע שהוא בעוון מיתה, מפריש. מה טעם דרבנן? מה בכך. קורא שם ואינו צריך להפריש. ראו אותו מפריש שני האם נאמן לראשון? תני, הנאמן לשני, נאמן לראשון, דברי רבי אלעזר. וחכמים אומרים. הנאמן לראשון, נאמן לשני. הנאמן לשני, אינו נאמן לראשון. מה טעם דר"א? משום שאינו חשוד להקדים. או משום שהפריש שני, חזקה שהפריש ראשון. והתנינן רבי אליעזר אומר. אין אדם צריך לקרות שם למעשר עני של דמאי. הא מעשר ראשון, חייב להפריש. ואם הטעם משום שאינו חשוד להקדים. למה צריך לקרא שם למעשר ראשון בשנת מעשר עני? ועוד ראה שטעמו של ר"א אינו מפני שאינו חשוד להקדים אלא מפני שאם הפריש מעשר שני, חזקה הפריש ראשון. ממה שאמר ר"א הנאמן לשני, נאמן לראשון. מה אם שני שאין לרבו טובת הנאה, שאינו מוציאו אלא אוכלו בעצמו, אתה אומר שאם הפריש מעשר שני, ודאי הפריש מעשר ראשון. אף שמעשר ראשון צריך להוציא מעצמו ולתת ללוי. ק"ו שאם הפריש מעשר עני שצריך להיות נאמן שהפריש מעשר ראשון. ולמה חייב לקרא שם? אלא ודאי שדעת ר"א לא מפני שאינו חשוד להקדים, אלא מפני החזקה שאם הפריש מעשר שני, ודאי הפריש מעשר ראשון. אבל הפריש מעשר עני אן חזקה שיפריש מעשר ראשון. שהרי מעשר עני יכול לאוכלו במקומו ואינו מפסיד כלום. תני, הנאמן לשני, נאמן לראשון, דברי רבי אליעזר. מה אם שני שאין לרבו טובת הנאה, שאינו מוציאו אלא אוכלו בעצמו, אתה אומר שאם הפריש מעשר שני, ודאי הפריש מעשר ראשון. ראשון שיש לרבו טובת הנייה שמוציאו מביתו ונותנו ללוי, לא כל שכן שיהיה נאמן על השני? [דף יח עמוד ב] הוציא להם מעשר שני מתוך ביתו ואמר להן, ממעשר שני הוא ופדוי הוא, נאמן. דהפה שאסר הוא הפה שהתיר. פדוי לי, ופדו לכם אם אנכם מאמינים לי, אינו נאמן לפי שגילה שלא פדה כראוי. מתניתין דרבי אליעזר היא. דרבי אליעזר אומר. הנאמן לשני, נאמן לראשון שאם לא כן אך התירו לאכול אולי הפריש מעשר שני ולא הפריש מעשר ראשון והרי הם טבולים למעשר ראשון. אמר רבי יוסי. דברי הכל היא. עשו אותה כתוספות הבכורים. מה תוספות הבכורים נאכלת בטהרה, לחומרא כדין הביכורים, ופטורה מן הדמאי. אף זה, נאכלת משום שני, ופטור מן הראשון. כי אתא ר' חנניה, אמר בשם רבי אימי. דר"א היא. אבל לשיטת חכמים, אינו נאמן על הראשון. תנן, מי שקרא שם לתרומת מעשר של דמאי לא יטלם בשבת. כיני מתניתין. לא יתנם בשבת, אבל להפריש מותר. דתנינן תמן. ב"ש אומרים. אין מוליכין חלה ומתנות לכהן ב"ט. בין שהורמו מאמש, בין שהורמו מהיום. וב"ה מתירין.

הדא ילפא מן ההיא. וההיא ילפא מן הדא. הדא ילפא מן ההיא. היא י"ט היא שבת. **דכאן מדבר בשבת ושם מדבר ביום טוב, מלמד שדין זה שווה ליו"ט ולשבת.** וההיא ילפא מן הדא. **שלא כל מתארח מותר אלא רק בלימודין אצלו.** אבל בשאינו למודין אצלו, לא. **דלא סלק על דעתיה דבר נש** מיכול פיסתיה בביתיה דחבריה. **והרואים מבינים שתיקן בשבת.** תני, לא יסרב אדם בחבירו לארחו בשעה שהוא יודע שאינו רוצה. ולא ירבה לו בתקרובת בשעה שהוא יודע שאינו מקבל. מהו בתקרובת? ידע שהוא רחיץ אדם אמין שלא חוזר בו מדבריו ואחר שסרב פעם אחת והוא מטרח עליו. ובירושלים הוה מפיק פיליך סדין דשמאלא לימינא, שכל זמן שהיתה סדין תלויה בצד שמאל של הפתח, ידעו שאפשר להיכנס. וכאשר היתה הסדין קשורה בצד ימין ידעו שאין מקום. תני, אין מוליכין לבית האבל בכלי זכוכית צבועה, מפני שהוא טוענו טענת חנם **שיחשבו שמביא דבר חשוב.** [דף יט עמוד א] תני, עיר שיש בה עכו"ם וישראל. **הגבאים** גובין משל ישראל ומשל עכו"ם. ומפרנסין עניי ישראל ועניי עכו"ם. ומבקרין חולי ישראל וחולי עכו"ם. וקוברין מתי ישראל ומתי עכו"ם. ומנחמין אבילי ישראל ואבילי עכו"ם. ומכניסין כלי עכו"ם וכלי ישראל מפני דרכי שלום. גירדאי שאלין לר' אימי. יום משתה של עכו"ם מהו? סבר משרי לון מן הכא **דתנן**, מפני דרכי שלום. אמר לון רבי אבא. והתני ר' חייא יום משתה של עכו"ם אסור? א"ר אימי. אילולי ר' אבא. היה לנו להתיר ע"ז שלהם. וברוך המקום שרחיקנו מהם

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת דמאי

פרק ד הלכה ד

מתני': האומר למי שאינו נאמן על המעשרות. קח לי ממי שהוא נאמן, ומי שהוא מעשר, אינו נאמן. מאיש פלוני. הר"ז נאמן. הלך ליקח ממנו. אמר לו, לא מצאתיו ולקחתי לך מאחר שהוא נאמן. אינו נאמן:

גמ': תני, אמר רבי יוסי. אפילו אמר לו קח לי מפלוני. אינו נאמן. עד שיאמר לו קח ואני נותן מעות. מה טעמא דרבי יוסי? אני אומר, אחד קרוב מצא ולוקח ממנו. דתנינן תמן. התקבל לי גיטי במקום פלוני. אוכלת בתרומה עד שיגיע הגט לאותו מקום. רבי אליעזר אוסר מיד. מאי טעמא דרבי אליעזר? אני אומר, אולי אחר הדלת מצאו. אתא דר"א כרבי יוסי. ודר' יוסי כר"א. ולא היא. דרבי יוסי רובה מן דרבי אליעזר. שמה שאמר ר"א שאם אמרה קבל גטי במקום פלוני, דסבר ר"א, מראה מקום היא לו, ולכן חשש שמא מצאו אחר הדלת. וכי לא מודה רבי אליעזר, שאם אמר לו אל תקבלהו אלא במקום פלוני. שהיא אוכלת בתרומה עד שיגיע גט לאותו מקום? והכא, אפילו אמר לו מפלוני, אינו נאמן. עד שיאמר לו, קח ואני נותן מעות. מה טעמא דר' יוסי? אני אומר, קרוב אחד מצא ולקח ממנו:

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת דמאי

פרק ד הלכה ה

מתני': הנכנס לעיר ואינו מכיר אדם שם ואמר, מי כאן נאמן? מי כאן מעשר? אמר לו אדם אחד. אני אינו נאמן. איש פלוני, נאמן. הרי זה נאמן. הלך ליקח הימנו. אמר להן, מי כאן מוכר ישן? אמר ליה, מי ששלחך אצלי. אף על פי שהן כגומלין זה את זה, הרי אילו נאמנים. החמרים שנכנסו לעיר. אמר אחד מהן, שלי חדש ושל חבירי ישן. שלי אינו מתוקן, ושל חבירי מתוקן. אינן נאמנים. רבי יהודה אומר, נאמנים:

גמ': תנן, אמר לו אדם אחד. אני אינו נאמן. איש פלוני, נאמן. הרי זה נאמן. ועד אחד נאמן? אמר רבי יוחנן. קל הקילו באכסנאי, מפני חיי נפש. תני, כהן הנכנס לעיר ואינו מכיר אדם. או שהיה עומד בגורן ואינו מכיר אדם שם. הרי זה נשאל בין לחבר בין לע"ה, דברי רשב"ג. רבי אומר. אין נשאלין על התרומה, אלא לחבר בלבד. אתיא דרבי כרבי מאיר. ודרשב"ג בשיטתיה. דתנינן תמן. כל המומין הראויין לבא בידי אדם, רועין ישראל נאמנים. רועין כהנים אינן נאמנים. רשב"ג אומר, נאמן הוא על של חבירו. ואינו נאמן על של עצמו. רבי אומר. החשוד על הדבר, לא דנו ולא מעידו. אמר רבי יונה. מה

פליגין? באחד שידוע שהוא כהן, ובא ליקח תרומה. ושואל מי מחלק תרומה טהורה. אבל אם בא ישראל לחלק תרומה לכהנים והגיעה אחד וטוען שהוא כהן, אוף רשב"ג מודה שאן נשאלים אם פלוני כהן אלא לחבר. מה בין לחלק מה בין ליקח? קול יוצא לחילוק, שאם קיבל תרומה יחזיקו אותו לכהן: תני הנכנס לעיר ומצא סיעות של בני אדם. אמר מי כאן נאמן? מי כאן מעשר? אמר לו אחד, אני נאמן. אם אמרו לו שאר אנשי הסיעה שהוא נאמן [דף יט עמוד ב] הרי זה נאמן. אמרו לו שאינו נאמן. אם אמרו בפניו, אינו נאמן. שלא בפניו, נאמן. אמר רבי יונה. אם הנכנס לעיר הכוונה לאחד מבני העיר, אז מה שנאמר ומצא סיעות של בני אדם הכוונה סיעות חברים. ואם מדובר באכסנאי, אז אפילו בסיעות עם הארץ. שלא האמינו לעם הארץ אלא באכסנאי מפני חיי נפש. וקשיא על דרבי יונה. אם סיעת חברין מעידה שאינו נאמן, אך אתה אומר שלא בפניו נאמן? תנן, החמרים שנכנסו לעיר. אמר אחד מהן, שלי חדש ושל חברי ישן. שלי אינו מתוקן, ושל חברי מתוקן. אינן נאמנין. רבי יהודה אומר, נאמנין. מה טעם דרבי יודה? מפני חיייהן של בני העיר. מה טעמיהון דרבנן? מצויין הן להתפרנס מעיר אחרת:

הדרן עלך פרק הלוקח פירות

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת דמאי

פרק ה הלכה א

מתני': הלוקח מן הנחתום, כיצד מעשר? נוטל כדי תרומת מעשר וחלה ואומר. אחד ממאה שיש כאן, הרי זה בצד זה מעשר, ושאר מעשר סמוך לו. זה שעשיתי מעשר, עשוי תרומת מעשר עליו. והשאר חלה. ומעשר שני בצפונה או בדרומה, ומחולל על המעות:

גמ': תנן, נוטל כדי תרומת מעשר וחלה ואומר. אחד ממאה שיש כאן. משמע שמפריש תרומות ומעשרות על הכל. גם על מה שעתידי להעשות חלה. וקשה לרבי יוחנן, וחלה חייבת בדמאי? ולא כן תנינן, חלת עם הארץ והמדומע פטורין מן הדמאי? . דרבי יוחנן אמר. בשעה שגזרו על הדמאי, לא גזרו על דברים הללו לפי שאינם מצויים. ר' הושעיא אמר. מפני שאימת קדשים עליו, ואינו נתן לכהן דבר שאינו מתוקן. על דעתיה דרבי הושעיא, בחלת ע"ה היא מתניתא. אבל חבר שלקח עיסה מעם הארץ והפריש חלתה, לא נפטר מן הדמאי. על דעתיה דרבי יוחנן, היא הדא היא הדא שלא גזרו על חלה? רבי אחא ורבי בון בר חייא אמרו בשם רבי יוסי בן חנינא, דבית שמאי היא שמחייבים חלה בדמאי. ותני כן. ר' שמעון בן יהודה אומר משום רבי שמעון. חלה, בית שמאי מחייבין ובית הלל פטורין. כלום אמרו ב"ש שחייבים חלה בדמאי, אלא דבר שהוא לאכילה. אילו הלוקח לזרע ולבהמה, קמח לעורות, שמן לנר, שמא אינו פטור מדמאי? וכאן החלה הולכת לשרפה שהרי מדובר בנחתום עם הארץ, שעושה עיסתו בטומאה. ואף ב"ש יודו שהחלה פטורה מתו"מ. אלא במגבל עיסתו במי פירות שאף בנחתום עם הארץ החלה עומדת לאכילה. כדתנן, עיסה שנילושה במי פירות חייבת בחלה. לא כן אמר רבי יוסי בי רבי חנינא. דרבי אליעזר בן יהודה איש ברתותא היא. הא כרבנין, עיסה שנילושה במי פירות לא חייבת בחלה. מתניתין דלא כרבי יוחנן. דתנן התם, הנחתומים לא חייבו אותם חכמים להפריש אלא כדי תרומת מעשר וחלה. והכא תנן, הלוקח מן הנחתום הוא שמפריש. ואמר רבי יוחנן, כאן בעושה בטהרה כאן בעושה בטומאה. ור"א אמר, כאן במידה דקה וכאן במידה גסה. דאי כרבי יוחנן והכא בעושה בטומאה, אף ב"ש מודו שהחלה פטורה מתרו"מ. [דף כ עמוד א] אלא כר"א. דר' אליעזר אמר. כאן וכאן בעושה בטהרה. ואי בעושה בטהרה, אמאי אינו נאמן? לא כן תני, הנאמן על הטהרות נאמן על המעשרות. כדתניתה, רבי ינאי בי רבי ישמעאל ואמר. הדא דתימר, במתארח אצלו. אבל ברבים, אינו נאמן, עד שיקבל עליו ברבים. והכא ברבים אנן קיימין. רבי אבין ורבי שמאי אמרו, לעולם אינו מפריש על מה שעתידי להעשות חלה ומתניתין דלא כבית שמאי. רבי אחא שמע לה מן דבתרה. דתנן, הרוצה להפריש תרומה ותרומת מעשר כאחת. נוטל אחד משלשים ושלשה ושליש ואומר. אחד ממאה ממה שיש כאן, הרי זה בצד זה חולין ויהיה אחר כך תרומת מעשר. והשאר תרומה על הכל תרומה גדולה. וכאן ברור שאן הכוונה שיתן אחד ממאה על הכל שהרי קדם צריך להפריש תרומה גדולה ורק אחר כך אחד ממאה ממה שנשאר. כמה דתימר תמן, שמפריש אחד ממאה לתרומת מעשר וברור שהכוונה על הכל חוץ מן הראוי ליקדש לשם תרומה

גדולה. אף הכא, מפריש תרומה, חוץ מן הראוי ליקדש לשם חלה. תנן, כיצד מעשר? נוטל כדי תרומת מעשר וחלה וכ"ו. ומעשר שני בצפונה או בדרומה וכ"ו. תנינן, חלה בין מעשר ראשון לשני. אמר רבי יונה בשם זעירא. מזה שמנה חלה אחר מעשר ראשון אף שהיא כתרומה שנאמר בה ראשית, זאת אמרת אם מקדים חלה למעשר שני, אין בה משום בל תאחר. רבי יוסי אמר בשם רבי זעירא, הסדר כן משנה אלא שאין המשנה אמורה על הסדר ובאמת חלה היתה צריכה להופיע אחרונה. אך רוצים להוכיח מכאן שאין בל תאחר לחלה. ולא בדמאי אנו קיימין? לא כן אמר רבי אבא בריה דרבי חייא בשם רבי יוחנן. מתניתין בדמאי והרי בדמאי אין דין קדימה ולכן יכול להפריש מעשרות לפני החלה, הא בודאי טבל, לא. אלא כיוון דתני רבי חייא למתניתין דידן אף בודאי. עליה אמר רבי יונה בשם ר' זעירא, זאת אומרת חלה אין בה משום בל תאחר. ורבי יוסי אמר בשם רבי זעירא אין משנה אמורה על סדר. שאם אתה אומר שאין בה משום בל תאחר, למה לא הקדים חלה למעשר ראשון אלא רק למעשר שני? ולמה קדמה מעשר ראשון? מפני שקדמה לגורן. והרי גם מעשר שני קדמה לגורן? אלא על כרחך שהמשנה לא נאמרה על הסדר. אמר רבי מתניה. מתניתין על הסדר נאמרה, ובדין היה שתקדים חלה לכל. ולמה קדמה ראשון? מפני שקדמה לגורן, וכתביב בו ראשית. מעשר שני. אף על פי שקדמו לגורן, אין כתוב בו ראשית. מעתה שהחלה צריכה להיות מופרשת אחרונה תהא חלה חייבת במעשרות, ומעשרות לא יהיו חייבות בחלה. שכל הקודם את חברו, חברו מתחייב בו. והא תני [דף כ עמוד ב]. העושה עיסה מן הטבל. בין שהקדים חלה לתרומה. בין שהקדים תרומה לחלה. ואף על פי שלא היה לו להקדים החלה לתרומה אעפ"כ מה שעשה עשוי. וחלה לא תאכל, עד שיוציא עליה תרומה. תרומה לא תאכל, עד שיפריש עליה חלה. ולמה מעשרות חייבות בחלה?

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת דמאי

פרק ה הלכה ב

מתני': הרוצה להפריש תרומה ותרומת מעשר כאחת. נוטל א' משלשים ושלשה ושליש ואומר. א' ממאה ממה שיש כאן, הרי זה בצד זה חולין. והשאר תרומה על הכל. ומהחולין שיש כאן, הרי זה בצד זה מעשר, ושאר מעשר סמוך לו. זה שעשיתי מעשר, עשוי תרומת מעשר עליו. והשאר חלה. ומע"ש בצפונה או בדרומו, ומחולל על המעות:

גמ': תני, הרוצה להפריש תרומה ותרומת מעשר וחלה כאחת. נוטל כדי תרומה ותרומת מעשר וחלה כאחת. וכמה הן? אחד מל'. שזה חמש ממאה. שנים לתרומה גדולה, אחד לתרו"מ, ושנים לחלה. ואומר. אחד ממאה לתרו"מ ממה שיש כאן, הרי הן בצד זה חולין טבל. ועוד אחד ממ"ח לחלה סמוך לו, והשאר שנים ממאה לתרומה גדולה תרומה על הכל. זה שעשיתי חולין טבל, עשוי מעשר. ושאר מעשר סמוך לו. וזה שעשיתי מעשר, עשוי תרו"מ עליו. ומע"ש בצפונה ודרומו, מחולל על המעות. אמר רבי שמואל בר נחמן בשם רבי יונתן. צריך לברך חמש ברכות. לתרומה, למעשר, לתרומת מעשר, לחלה, ולמעשר שני. תני רבי חייא, כוללן בברכה אחת. עד כדון כהן לוי שיכולים להפריש הכל יחד. אבל ישראל, אך יוכל להפריש הכל? הרי אם יפריש מעשר ויבא להפריש תרומת מעשר, נמצא מפריש על דבר שאינו שלו, שהמעשר ללוי? כרבי יוסי. דאמר רבי יוסי בעל הבית שהפריש תרומת מעשר מה שעשה עשוי. [דף כא עמוד א] תנן, אחד ממאה לתרו"מ ממה שיש כאן, הרי הן בצד זה חולין טבל. ועוד אחד ממ"ח לחלה סמוך לו, והשאר שנים ממאה לתרומה גדולה תרומה על הכל. זה שעשיתי חולין טבל, עשוי מעשר. ושאר מעשר סמוך לו. וזה שעשיתי מעשר, עשוי תרו"מ עליו. למה צריך לאמר אחד ממאה לתרו"מ ממה שיש כאן, הרי הן בצד זה חולין טבל. יפריש מעשר ואחר כך יפריש תרומה גדולה? נמצא מקדים מעשר לתרו"מ. והתורה אמרה, מלאתך ודמעך לא תאחר. למה לא יפריש תרומה גדולה ואחר כך מעשר? שמא לא יוכל לדייק ונמצא או פוחת ממעשרותיו או מוסיף על מעשרותיו. כהדא דתני הפוחת ממעשרותיו מפירותיו מתוקנים ופירותיו מקולקלים. המעדיף על מעשרותיו, מעשרותיו מקולקלים ופירותיו מתוקנים. רבי יוסי אמר, מפריש תרומה גדולה ואחר כך מעשרות ויסמוך על תנאי בית דין. מהו תנאי בית דין? שיכול להפריש מאומד, ואף אם החסיר או הוסיף אן בכך כלום, ובלבד עד מקום שהדעת טועה: מהו התניי ב"ד? אמר רבי יוחנן. כדי שיהא

קובע מעשר ראשון בצפון, ומעשר שני לדרומו, וחלק עשירי ממנו לתרומת מעשר בצפון צפונית. **במה שהפריש אם הוסיף שצריך לקבוע לו מקום. ובאותה צורה אם חיסר, נקבע החסר בכרי ובטל אגב הכרי. ונמצא הכל מתוקן. ועוד תנאי ב"ד, שאם הסיף המעשר שני, לכשיפדה מעשר שני גם מה שבעודף, יהיה פדוי. ואם חיסר, אותו חלק החסר יקבע לו מקום בכרי ואף הוא יתחלל על המטבע. עד כדון בלח דיש בילה בלח ואף אם יקח אחד עשר ממאה למעשר ונמצא אחד חולין, אותו חולין מעורב בעשר מעשר וכשיפריש אחד ועשירית לתרומת מעשר נמצא בתוך התערובת אחד שהוא מעשר ויעשה מעשר מן המעשר כדין. אבל ביבש כיצד יפריש? כגון דהוה ליה מאה תאנים. חמשיין רברבין וחמשיין דקיקין. אין נסב מן רברביא, צריך נסיב תשע. מן דקיקתא צריך מיסב אחת עשר. אם בטעות נסב עשרה מן רברביא. אית תמן חדא חולין. וכשיקח אחת לתרומת מעשר, וחש לומר שמא אותה חולין עשה אותה תרומת מעשר למקום אחר על השאר. וכתבי, תרומת ה' מעשר מן המעשר. ולא חולין מן המעשר. אמר רבי בון בר כהנא. תנאי ב"ד שיהא כמתנה ואומר. מעשר הזה שהפירות הללו חייבות בו, יתחלק בן כל העשר שהפריש בשווה, ומאחר ולא כל התאנה מעשר אלא רק תשע עשירות שבה, צריך לקבוע מקום למעשר. לכן תנאי ב"ד שיהיה כאומר, והרי הוא קבוע בכל אחד בתחלת כל עוקץ ועוקץ. ומהלך עד שהוא מגיע בכל עשר. נמצא באזה מהן שיקח יצא. שהרי אית בכל חדא מניהון כדי תרומת מעשר וכל שהוא חולין. עד כדון דבר מרובה. היה דבר ממועט כגון דהוה ליה עשר תאנים. חמש רברבין וחמש דקיקין. אין יסב מן רברבתא, צריך מסב חדא פרא ציבחר אחד פחות מעט. מן דקיקתא, צריך מסב חדא ועוד ציבחר. נסיב חד מן רברבתא. אית תמן [דף כא עמוד ב] כל שהוא חולין: וחש לומר שמא אותו החולין עושה תרומת מעשר למקום אחר. וכתבי תרומת ה' מעשר מן המעשר ולא חולין מן המעשר. א"ר אבא קרתיגנייא. תנאי ב"ד שיהא כמתנה ואומר. המעשר הזה שהפירות הללו חייבות, הרי הוא קבוע בתחילת העוקץ. ותרומת מעשר יהיה בצד העוקץ. ומסיים ואומר לכהן, עד כאן סיימתי לתרומת מעשר בצד העוקץ. תנן, הרי הוא בצד זה חולין טבל. ויאמר הרי הוא בצד זה מעשר? נמצא מקדים מעשר לתרומה גדולה. ויאמר קדם הרי הוא בצד זה תרומה גדולה? נמצא או פוחת על תרומת מעשר או מוסיף עליה. מתוך שהוא אומר על מה שיהיה אח"כ תרומת מעשר הרי הוא בצד זה חולין טבל, אף אם פוחת מן התרומה או מוסיף על התרומה, אין בכך כלום, שתרומה גדולה אן לה שיעור:**

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת דמאי

פרק ה הלכה ג

מתני': הלוקח מן הנחתום. מעשר מן החמה על הצוננת. ומן הצוננת על החמה. אפילו מדפוסים הרבה. דברי רבי מאיר. רבי יהודה אוסר. שאני אומר, חטים של אמש היו משל אחד, ושל היום, היו משל אחר. ר"ש אוסר בתרומת מעשר, ומתיר בחלה:

גמ': תנן, הלוקח מן הנחתום. מעשר מן החמה על הצוננת. עד היכן? תלמודי של רבי חייא אמרו בשם רבי יהושע בן לוי, עד שלשים יום. היך עבידא? לקח ממנו בתחלת שלשים, ובאמצע שלשים, ובסוף שלשים. ראשון לגבי שני מין אחד הוא ומפריש מזה על זה. ראשון לגבי שלישי כשני מינין הן. תנן, ר"ש אוסר בתרומת מעשר ומתיר בחלה. הא רבי יהודה אוסר בחלה? אמאי הרי רק משעת גילגול חייב בחלה, ואפילו אם קנה מכמה סוחרים, ולא אצלו היא נטבלת לחלה?, ולמה אינו יכול להפריש מזו על זו? אלא בשואל שאור טמא לעשות עיסתו ושמא כבר הפריש עליה חלה. וכשיבא הוא להפריש שמא יפריש ממנה ונמצא מפריש מהפטור על החייב. אפילו כן, הרי אן דרך להכין שאור בכמות שמתחייבת בחלה חמישה רבעים ושוב חוזרת השאלה לא אצלו היא נטבלת? אלא בשואל ככר טמא לאו דווקא אלא הכוונה שהוא עצמו עושה בטומאה לכן קים חשש שישאל כיכר מעם הארץ חברו מחברו עם הארץ למלאות תנורו ושמא היה הכיכר כבר מתוקן והפריש ממנו ונמצא מפריש מהפטור על החייב. אם בשואל ככר טמא למלאות תנורו, היה צריך להיות מעשר מכל ככר וככר. שהרי בכל כיכר יש ספק שמא היא זו שכבר נתקנה. ולמה רבי יהודה מחייב רק מיום על חברו, אפילו באותו יום ואפילו באותו תנור היה צריך לחשוש. תנן התם, הנחתומים לא חייבו אותם חכמים להפריש אלא כדי תרומת מעשר וחלה. משמע שהנחתום הוא זה שמפריש. והכא תנן, הלוקח מן הנחתום מעשר מן החמה על

הצוננת משמע שהלוקח מפריש. אמר ר' יוחנן, כאן בעושה בטהרה כאן בעושה בטומאה. ר"א אמר כאן במידה דקה שנישכר הרבה לכן מפריש הנחתום. וכאן במידה גסה. מתניתין דלא כרבי יוחנן. דאי בעושה בטומאה חיישין שמא שאל ככר טמא מעם הארץ למלאות תנורו, והיה צריך להיות מעשר מכל ככר וככר. [דף כב עמוד א] אלא כר"א דרבי אלעזר אמר, כאן וכאן בעושה בטהרה. ואן חשש שמא ילוח ככר מע"ה, שכיכרות של עם הארץ טמאות. אבל אם כך חזרה השאלה למה בחלה רבי יהודה אוסר הרי חיוב חלה חל רק משעת גילגול?.. בלוקח מן הפלטר היא מתניתין. כדתנן, הלוקח מן הפלטר. מעשר מכל טפוס וטפוס, דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר, מאחד על הכל. דסבר רבי יהודה פלטר לוקח מנחתום אחד אפילו כמה דפוסים. ודווקא באותו יום אבל ביום אחר חוששים שמא לקח מנחתום אחר. ור"ש סבר לא חוששים אפילו מיום לחברו. אמר רבי יודן אבוי דרבי מתניה בעושה בטומאה קיימין ולא חוששים שמא יטול כיכר מחברו. ואצלו נטבלת ואף רבי יודה מודה בה ותני כן רבי יודה ור"ש אוסרין בתרומת מעשר ומתירין בחלה. אם כן, הא רבי יודה אוסר בתרומת מעשר, ומתיר בחלה. ר"ש אוסר בתרומת מעשר, ומתיר בחלה. מה ביניהם? על דעתיה דר"י, אינו מפריש לא משל היום על של אמש, ולא משל אמש על של היום. ומפריש מן התנור על התנור שכל מה שנקנה ביום אחד משל אדם אחד. על דעתיה דר"ש, אפילו מן התנור על התנור אינו מפריש, דאף ביום אחד חוששים שמא קנה מאנשים רבים. אבל גבי חלה לדעת שניהם מותר כיוון שאצלו נטבלה:

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת דמאי

פרק ה הלכה ד

מתני': הלוקח מן הפלטר. מעשר מכל טפוס וטפוס, דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר, מאחד על הכל. ומודה רבי יהודה בלוקח מן המנפול, שהוא מעשר מכל אחד ואחד:

גמ': רבי מאיר אומר. נחתום עושה טפוס אחד, ופלטר משתמש בכמה נחתומין. ר"י אומר. נחתום עושה כמה טפוסין, ופלטר משתמש בנחתום אחד, לכן יעשר מאחד על הכל אפילו בכמה דפוסים. תנן, ומודה רבי יהודה בלוקח מן המנפול, שהוא מעשר מכל אחד ואחד. איזהו מנפול שמודה בו רבי יהודה? דבי רבי ינאי אמרי. זה הלוקח מכמה נחתומים. היו תשעה פלטרין ועשרה נחתומין. תימניה פלטרין קונים מן דתימניה נחתומים, וחד מן דתריי. אף רבי יהודה מודה דאם אן יודעים איזה פלטר קונה משני נחתומים, מעשר מכל ככר וככר. רבי יונה בעי. היו לפניו שני טפוסין ואצל האחרים טפוס אחד, הוכיח על עצמו שהן שניים, ורק ממנו מעשר על כל טפוס, והלוקח מהשאר מעשר מאחד על הכל? הושוו כלן לעשות טפוס אחד, מעשר מכל ככר וככר אצל כולם? או כיוון שרק הוא הוחזק להיות קונה משניים. אף אחרי שעברו לטפוס אחד, רק הלוקח ממנו מעשר על כל טפוס. הלוקח מהשאר מעשר מאחד על הכל? רבי יונה בעי. כמה דתימא דאם היו תשעה פלטרין ועשרה נחתומין, תימניא פלטרין לוקחים מן דתימניא נחתומים וחד מן דתריי. ודכוותה אם היו תשעה נחתומין ועשרה פלטרין נאמר. דתימניא פלטרין לוקחים מן דתימניא נחתומים ותרי פלטרין מן חד. והלוקח מאחד מהם מעשר מאחד על הכל? או תשעה פלטרין לוקחים מן דתשעה נחתומים, וחד מן כולהון ומעשר מכל ככר וככר?:

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת דמאי

פרק ה הלכה ה

מתני': הלוקח מן העני. וכן העני שניתנו לו פרוסות, או פילחי דבילה. מעשר מכאו"א. [דף כב עמוד ב] בתמרים ובגרוגרות, בולל ונוטל. אר"י. אימתי? בזמן שמתנה מרובה. אבל בזמן שמתנה מועטת, מעשר מכל או"א:

גמ': אמר רבי יוסי בשם ר' יונה דאמר בשם חזקיה. אין בלילה אלא ליין ולשמן בלבד. ר' יוחנן אמר, עד כזיתים ניבללין. מתניתין פליגא על רבי יוחנן דתנן. בגרוגרות ובתמרים, בולל ונוטל. פתר לה,

שחתכן עד כזיתין. אמר רבי יוסי בשם רבי זעירא. אפילו כרבי יוסי אתיא דבדמאי הקלו שיש בלילה אפילו ביבש. תנן. ר"י אומר, אימתי? בזמן שמתנה מרובה. אבל בזמן שמתנה ממועטת, מעשר מכל אחד ואחד. דבי רבי ינאי אמרי. בשעת הגורן שנו, שהכל היו נותנין ממאה. וכיוון שהכל נותנים בשווה אם יבלול אמרינן דעלה בידו מכל אחד בשווה. היו הכל נותנין ממאה, ואחד מחמשים. מחלקם לחמישים חמישים ומעשר מכל חמשים. ואף שאן זה מביטיח שיעשר מכולם. בדמאי הקלו. היו הכל נותנים מחמשים, ואחד מארבעים. מעשר מארבעים. היו הכל נותנין מארבעים, ואחד משלשים. מעשר משלשים. היו הכל נותנין מעשרים, ואחד מעשרה. מעשר מעשרה. היו הכל נותנין מעשרה, ואחד מאחד. מעשר מכל אחד ואחד:

מתני': הלוקח מן הסיטון, וחזר ולקח ממנו שנייה. לא יעשר מזה על זה, אפילו מאותו הסוג, אפילו מאותו המין. נאמן הסיטון לומר, משל אחד הן:

גמ': תנן, נאמן הסיטון לומר, משל אחד הן. רבי ירמיה בעי. אפילו השביח לו הלוקח מקחו? כגון דאמר ליה הלוקח, אינין חיטיא דזבנית מינך אתמול טבין הוין. וא"ל המוכר, מאינין אינון. או שכאן חוששים? . תני, הלוקח מן החנווני, וחזר ולקח ממנו שנייה. אם מכיר הוא את החבית שהיא היא, מעשר ממנו עליו. הא אם אינו מכיר אותה חבית, לא בדא. הדא דתימר, באילין אידתיקדימא חביות גדולות שאן דרך לשפוך לתוכם יין מחבית אחרת שאן חשש שהחנווני הוסיף עליהם מחבית אחרת. ברם באילין שפייא, אורחא מפנתון אילין לגוא אילין:

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת דמאי
פרק ה הלכה ו

מתני': הלוקח מבעל הבית, וחזר ולקח ממנו שנייה. מעשר מזה על זה, אפילו משתי קופות. אפילו משתי עיירות. בעל הבית שהיה מוכר ירק בשוק. בזמן שהן מביאין לו מגנותיו, מעשר מאחת על הכל. ומגנות אחרות, מעשר מכל אחת ואחת:

גמ': תנן, ומגנות אחרות, מעשר מכל אגודה אחת ואחת. רבי יונה בעי. וכרבי מאיר מעשר מכל קלח וקלח? כיוון שדרכו להתיר לנקותם מאבק, שמא כשהתירן התערבבו וחזר ואגדן ובכל אגודה כמה קלחים מאגודה אחרת. דתנינן תמן. כל האגודות של בית השוקים, טמאין. רבי יהודה מטהר בלחים. אמר רבי מאיר, וכי מפני מה טימאן, אלא מפני משקה הפה, שמתיר הקשר בפיו כדי לנער האבק וחוזר וקושרם. כמה דתימר תמן, דרך האגודה ליתור, והוא חוזר[דף כג עמוד א] וקושרה בפיו. אף הכא, דרך אגודה ליתור, ואולי כשחוזר וקושרה לוקח קלחים מחבילה אחרת ונותן מה שבפנים לחוץ ומה שבחוץ בפנים. תנן, בעל הבית שהיה מוכר ירק בשוק. בזמן שהן מביאין לו מגנותיו, מעשר מאחת על הכל. אמר רבי יונה. לא סוף דבר מגנותיו, אלא אפילו מגנות אחרות. אם מעשרין הן לדעתו, מעשר מזה על זה. ואם לאו, אין מעשר מזה על זה:

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת דמאי

פרק ה הלכה ז

מתני': הלוקח טבל משני מקומות, מעשר מזה על זה. אף שאמרו אין אדם רשאי למכור טבל אלא לצורך:

גמ': אמר רבי יונה. כיני מתניתין. אין אדם רשאי למכור טבל, אלא לצורך. ובלבד לחבר. מעתה, עם הארץ שנתערב טבלו בחולין, אין לו תקנה? כיצד הוא עושה? הולך אצל חבר, והוא לוקח לו טבל ומעשרו לו:

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת דמאי

פרק ה הלכה ח

מתני': מעשרין משל ישראל על של עכו"ם. ומשל עכו"ם על של ישראל. ומשל ישראל על של כותים. ומשל כותים על של כותים. ר"א אוסר משל כותים על של כותים. עציץ נקוב, הרי הוא כארץ. תרם מן הארץ על עציץ נקוב. ומעציץ נקוב על הארץ, תרומתו תרומה. ומשאינו נקוב על הנקוב, תרומה ויחזור ויתרום. מן הנקוב על שאינו נקוב, תרומה, ולא תאכל עד שיוציא עליה תרומה ומעשרות. תרם מן הדמאי על הדמאי. מדמאי על הודאי. תרומה ויחזור ויתרום. מן הודאי על הדמאי. תרומה, ולא תאכל עד שיוציא עליה תרומה ומעשרות:

גמ': **תנן, מעשרין משל ישראל על של עכו"ם.** מתני' דרבי מאיר. דרבי מאיר אמר. אין קניין לעכו"ם בא"י להפקיעו מיד מעשר. רבי יודה ור"ש אומרים, יש קניין לעכו"ם בא"י לפוטרו מן המעשר. **אמר רבי אימי בשם ר"ש בן לקיש.** טעמא דרבי מאיר **דגבי עבדים כנעניים, כתיב,** והתנחלתם אותם לבניכם אחריכם לרשת אחוזה. הקיש אחוזה לעבדים. מה עבדים, אתם קונין מהם והן אינם קונין מכם **קנין עולם.** אף אחוזה, אתם קונין מהם והם אינן קונין מכם. אר"א בי רבי יוסי קומי רבי יסא. **אף דה מסייעא לר"מ דכתיב,** והארץ לא תמכר לצמיתות כי לי הארץ. **ומתרגמינן** לחולטנית. א"ל, כל גרמא אמר דהוא מסייעא לר"ש. **מדכתיב** לא תמכר. הא אם נמכרה, חלוטה היא. רבי הונא רובא דציפורין אמר. הנהיג ר' חנינא בציפורין, כהדא דר"ש **שקנין הגוי מפקיעה מיד מעשר.** רבי זעירא אמר. הנהיג ר"ח בציפורין כהדא דר"ש. רבי זעירא אמר קומי רבי אבהו בשם ר"א. אף על גב דר"מ אמר אין קנין לעכו"ם בא"י לפוטרו מן המעשרות. מודה הוא הכא, דיש לו קנין נכסים. אמר רבי **אבא, אכילת פירות:** [דף כג עמוד ב] והתנינן **המוכר שדהו לנכרי לוקח ומביא ביכורין מפני תיקון העולם שחיבו את המוכר לקנות מהגוי את הביכורים ולהעלותם לירושלים כדי שלא ימכרו ישראל קרקעות לגוים. ואם אתה אומר שלגוי אין קנין בגוף הקרקע. נמצא שהקרקע נשארה בבעלות הישראל, אם כך שיביא ביכורים דבר תורה?** ר' יונה ורבי סימן אמרו בשם רבי יהושע בן לוי. *לפי השיטה שיש לגוי כח להפקיע ממעשרות.* הלוקח פירות תלושין מן עכו"ם **אחר מרוח,** מפריש תרומה ותרומת מעשר מהלכה *דרבנן.* ונותן לשבט ונוטל דמים מן השבט. **דיכול לאמר לכהן, קאתינא מכח גברא דלא מצית אישתעיה דינא בהדיה.** והלוקח פירות מחוברין מן העכו"ם **אף שהביאו שלישי ביד העכו"ם ונפטרו מדאורייתא.** מפריש תרומה ותרומת מעשר מהלכה *דרבנן.* ונותן לשבט, ואינו נוטל דמים מן השבט. מה טעם **אם מרח הגוי נותן לשבט ונוטל דמים מן השבט? דכתיב** כי תקחו מאת בני ישראל **את המעשר וגו' והרמותם ממנו תרומת ה' מעשר מן המעשר.** מאת בני ישראל את מוציא, ואין את מוציא מיד מכר כהונה ולוויה. **הוא הדין הכא,** כי תקחו מאת בני ישראל. מאת בני ישראל את מוציא, ואין את מוציא מיד עכו"ם. א"ר אחא. בימי רבי הושעיה, ביקשו להימנות על הר המלך לפוטרו מן המעשרות. אמרו, יבא רבי הושעיה וימנה איתנו. לא הספיק לבא, עד שנטרפה השעה. **אמר** רבי יהודה בר פזי בשם רבי הושעיה. הלכה כר"ש. **דאי לא כן,** מה **אנן** אמרין, ר' מאיר ור"ש אין הלכה כר"ש? אלא בגין דתני אר"ש שזורי, מעשה שנתערבו פירות טבולין בפירותי. ושאלתי את רבי טרפון ואמר לי, צא ולוקחם מן העכו"ם **פירות טבל** ועשר עליה. **משמע שסובר שאין קנין לעכו"ם בא"י לפוטרו מן המעשר. ותני, רבי יהודה ור"ש אומרים יש קנין לעכו"ם בא"י לפוטרו מן המעשר.** דלא תסבור מימר **רבי מאיר ורבי טרפון מול רבי שמעון ורבי יהודה הוי תריי כל קבל תריי אינון.** לפום כן צריך לומר, הלכה כר"ש. ועוד מן הדא. דאמר רבי זעירא. אבא אנטולי זבין פירי מן דארמאי. אתא לגבי דרבי יודה בן לוי, שלח למנחם בריה דיתקן ליה, ויהב ליה מעשריה *לפי שהוא לוי.* מי אתי, קם עימיה ריב"ל. א"ל, מאן יעביד דא אלא אבוך **שהלכה שפירות עכו"ם חיבות במעשרות.** מחלפיה שיטתיה דרבי יהושע בן לוי? תמן הוא אמר. הלוקח פירות תלושין מן העכו"ם, מפריש תרומה ותרומת מעשר מהלכה, ונותנה לשבט ונוטל דמיו מן השבט **משמע שסובר כר"ש שיש קנין לגוי להפקיע מן המעשרות.** והכא הוא אמר הכין **שצריך להפריש ונותנם ללוי ולא נוטל דמים?** אמר רבי אבא בר זמינא קומי רבי זעירא. רבי סימן, לא אמר כן, אלא כך היה המעשה. מי אתי, קם עימיה רבי יהושע בן לוי. אמר ליה, לית אילין דאביך, **שחייב אתה לשלם עבורם.** ואיקפד [דף כד עמוד א]. ר' זעירא ר' אחא ור' תנחום ב"ר חייא **אמרו בשם ריב"ל. שלוש הן שהן מעשרין שלא ברשות בעלים.** זה שנתערב טבלו בחולין *שזכות היא לבעלים שהרי צריך להפריש עליהם ממקום אחר והרי אין מוכרים טבל לעם הארץ.* וזה שהוא לוקח מפסקיה *חבורה של עכו"ם.*

דכיוון שיש קבין לגוי צריך לעשר ונותן לשבט ונטל דמים. כך שאף אם יתן מן המשובח זכות הוא לבעלים שנטלים דמיו. **ותרומת חו"ל** שאף אותה נותן לשבט ונטל דמים. כך שאף אם יתן מן המשובח זכות הוא לבעלים שנטלים דמיו. אמר רבי זעירא. זאת אומרת, **שנטל דמין מן השבט. דאם** אמר את שאינו נוטל דמין מן השבט, הרי שלא ברשות תרם. **והתורם שלא מדעת בעלים אן תרומתו תרומה. תנן, ר"א אוסר משל כותים על של כותים.** אמר רבי יוחנן. טעמא דר"א. כשם שעשו פירות א"י דמאי אחר רוב שרוב ישראל מעשרין, ואין תורמין ומעשרין מזה על זה שמא זה עישר וזה לא עישר. כך עשה פירות כותי ודאי אחר רובן, אך כיוון שמיעוטן מעשרין אין תורמין ולא מעשרין מזה על זה [דף כד עמוד ב] **תנן, עציץ נקוב, הרי הוא כארץ. אמר רבי בון בר חייא בשם רבי זעירא. עציץ שאינו נקוב, עשו אותו ספק. והתנינן, עציץ נקוב מקדש בכרם. ושאינו נקוב אינו מקדש בכרם. ויקדש מספק? בחו"ל. דספק כלאים בחו"ל מותר. תנן, תרם מן הדמאי על הדמאי. מדמאי על הודאי. תרומה ויחזור ויתרום. מן הודאי על הדמאי. תרומה, ולא תאכל עד שיוציא עליה תרומה ומעשרות. כמה דאת אמר, מן הודאי על הדמאי, תרומה ולא תאכל עד שיוציא עליה תרומה ומעשרות, שמא היה הדמאי מתוקן ומה שהפריש הרי הוא טבל. אמור אף מן הדמאי על הדמאי כן?** שהרי אולי הראשון היה מתוקן והשני טבל ואולי הראשון טבל והשני מתוקן אם כן צריך להיות תרומה ויחזור ויתרום ולא תאכל עד שיוציא עליה מעשרות ממקום אחר. אמר רבי בון בר חייא בשם רבי שמואל בר ר"י. זאת אומרת, ספק תרו"מ של דמאי, כספק דימוע ופטור מן הדמאי. שהרי אנו רוצים לחייב את התרומה שהפריש שיוציא עליה תרומה ממקום אחר שמא הראשון היה ודאי והשני היה מתוקן. אבל זה רק ספק שהרי יתכן שגם השני היה ודאי. וספק הרי הוא כמדומע ופטור מן הדמאי

הדרן עלך פרק הלוקח מן הנחתום

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת דמאי

פרק ו הלכה א

[דף כה עמוד א] מתני': המקבל שדה מישראל למחצה לשליש או לרביע, מן העכו"ם, מן הכותי, חולק לפניו. החוכר תמורת כמות פירות לשנה שדה מישראל, תורם ונותן לו שאי אפשר לגורן שתעקר אלא אם כן הפריש תרומה גדולה. ומנכה לו א"ר יהודה. אימתי? בזמן שנתן לו מאותה השדה, ומאותו המין. אבל אם נתן לו משדה אחרת, או ממין אחר, מעשר ונותן לו שנראה כפורע חובו בטבל. החוכר שדה מן העכו"ם, מעשר ונותן לו. ר"י אומר. אף המקבל שדה אבותיו מן העכו"ם, מעשר ונותן לו:

גמ': תנן, המקבל שדה מישראל, מן העכו"ם, מן הכותי, חולק לפניו. אר"י. זו דברי רשב"ג. אבל דברי חכמים, מישראל חולק. מן העכו"ם תורם. שקנסו אותו שיתרום, כדי שיוזילו את המחיר עד שירצה הגוי למכור את האדמה לישראל. ולא חיבו אותו גם במעשרות, שלא תבור הארץ. ותני כן. החוכר שדה מן העכו"ם, תורם ונותן לו. ארשב"ג. מה אם ירצה העכו"ם הזה שלא לעשר פירותיו, וכי אינו רשאי? אלא חולק ומניח לפניו. רבי זעירא ורבי יוחנן אמרו בשם רבי ינאי. כתיב כן תרימו גם אתם. גם אתם לרבות שלוחכם. מה אתם בני ברית, אף שלוחכם בני ברית. אתם עושין שליח, ואין העכו"ם עושה שליח. רבי יסא סבר מימר, אין העכו"ם עושה שליח ביד עכו"ם אחר חבירו. הא בישראל, עושה. אמר רבי זעירא. ומינה נמשיך ונלמד, אתם עושין שליח, ולא בישראל? הרי אן שליחות לגוי. ודכוותה אין העכו"ם עושה שליח, אפילו בישראל. התיב רב הושעיה. והא מתניתא מסייע לרבי יוסי. דתנן, ארשב"ג. מה אם ירצה העכו"ם הזה שלא לתרום, אינו תורם. הא אם רצה, תורם הישראל עבורו. רואים שישראל יכול להיות שליח של גוי. א"ר אבא. במאמין על ידיו שכיוון שהעכו"ם הסכים למה שעשה הישראל הוי כתורם בעצמו. ואן זה מדין שליחות. מאי חוכר מאי שוכר מאי מקבל? החוכר בפירות, השוכר במעות, המקבל למחצה לשליש ולרביע. תנן, החוכר שדה מישראל חולק ומניח לפניו. מן העכו"ם, מעשר ונותן לו. עד כדון מעכו"ם שגזרו כדי שתשאר הארץ בורה וימכרנה לישראל. מכותי מהו? נישמענה מן הדא דתני, הנותן שדהו בקבלה לעכו"ם, ולכותי, אף על פי שלא באו לעונת המעשרות, צריך לעשר על ידיו חייב הבעלים לעשר אף על החלק שלהם. שקנסו אותו כדי שלא יתן שדות ישראל ביד עכו"ם או כותי. למי שאינו נאמן על המעשרות. עד שלא באו לעונת המעשרות, אן צריך לעשר על ידיו. משבאו לעונת המעשרות, צריך לעשר על ידיו. ממה שראינו

שבמחכיר דין כותי כעכו"ם לענין קנס, הוא הדין לענין חוכר או מקבל מכותי שקנסו כמו שקנסו מקבל מעכו"ם. עד כדון קנסו הנותן שדהו לגוי או כותי בקבלה או חכירות במקום שישראל מצויים, שקנסו אותו כדי שיתן לישראל. במקום שאין ישראל מצויין מהו? שהרי אם לא יתן לגוי תשאר הארץ שממה וסופו שימכור לגוי? נישמענה מן הדא. רבי סימון היו לו שדות בהר המלך, שאסרו הרומאים ליהודים להיכנס לשם. שאל לר"י. א"ל, הובירן ואל תשכירם לעכו"ם. שאל לריב"ל, ושרא ליה. סבר ריב"ל, מקום שאין ישראל מצויין דינו כהדא סוריא. והדא סוריא נישמענה מן הדא. רבי חגי נחית לחמץ. אתן שאלון ליה אילין דבר עשתור. בגין דלית ישראל שכיחי, ואנן מוגרין לעמים, צריכין לעשר אנן על ידיהון? שלח שאל לרבי זעירא. שאל רבי זעירא לרבי אימי. א"ל, אינו צריך לעשר על ידיהן. מינה את שמע דינה דמשכיר בסוריא ומינה תלמד לכאן שהלכה כרבי יוסי. ועוד מן הדא. דאמר רבי חנינא בריה דרבי אבהו. אבא הוה ליה עובדא. שלח שאל לרבי חייא, ולרבי יסא, ולרבי אימי, והורין ליה שמותר להשכיר כרבי יוסי. הא לעשר על ידיהן, אינן מעשרין על ידיהן, שבהתם עושין. קיבל ממנו מהגוי שדה לקצור וישלם לו בחיטים. ענבים לבצור ביין. זיתים למסוק בשמן. מעשר ונותן לו. אית חמי. עד שלא זרע, חולק ואינו צריך לעשר. כדתנן, המקבל שדה מישראל מן העכו"ם, מן הכותי, חולק לפניהן. משזרע, וכבר הגיעו לעונת המעשרות ביד הבעלים, מעשר ונותן לו? [דף כה עמוד ב] א"ר חנינא. תיקנו במקבל שלא תבור א"י שאם נחייב אותו להפריש לא יקבל לזרעה שטרחתה מרובה, והארץ תבור. ברם הכא, זרעה היא. קיבל ממנו על מנת שישלם קדם שיבואו לחיוב מעשרות כגון. שדה לקצור בשחרי שבליים. לבצור בסלי ענבים. זתים למסוק בסלי זתים. מניח כמות שהן. תנן, אר"י אימתי בזמן שנותן לו מאותה שדה ומאותו המין. הא מאותה המין שלא מאותה השדה. מאותה השדה שלא מאותה המין. מעשר ונותן לו. תני רבי חנינה. מאותה השדה, בין מאותו המין בין ממין אחר תורם ונותן לו. משדה אחרת, בין מאותו המין בין ממין אחר מעשר ונותן לו. מתניתין כרשב"ג. מה דתני רבי חייא, כחכמים. ופליגא? לא פליג. אתיא מתניתין, במקום שנהגו לעשות שעורין כפליים כחטים, וכיוון שנותן לו כמות גדולה יותר נראה כפורע חובו בתבל. והלכך מעשר ונותן לו על זה אמר רשב"ג שאם נותן לו משדה אחרת או אפילו מן אחר מאותה שדה מעשר ונותן לו. מה דתני ר' חייא, במקום שנהגו לעשות שעורים כחטים. וכיוון שנותן לו באותה שדה, אותה כמות נראה כנוטל חלקו ואן צריך לעשר. תנן, החוכר שדה מן העכו"ם, מעשר ונותן לו. הכא בחוכר מישראל את אמר תורם ונותן לו. שאי אפשר לגורן שתעקר אלא אם כן הפריש תרומה גדולה. ומנכה לו. והכא בחוכר מהגוי את אמר מעשר ונותן לו? חבריא אמרי בשם רבי יוחנן. מצד הדין אין החוכר צריך לעשר, שחוכר כמקבל. אלא שקנסו חכמים בחוכר מן העכו"ם כדי שימכור שדותיו לישראל, ולא קנסו בחוכר מישראל. רבי אילא אמר בשם רבי יוחנן. מעיקר הדין על החוכר לעשר, שאן חוכר כמקבל. שחוכר נראה כפורע חובו מטבל. אבל בחוכר מישראל הקלו שהמחכיר יפריש כדי שלא תובר ארץ ישראל. ותפשה מדת הדין בחוכר מן העכו"ם, ולא תפשה מדת הדין בחוכר מישראל. מתניתא מסייעא לדין, ומתניתא מסייעא לדין. מתניתא מסייעא לרבי אילא שמצד הדין החוכר צריך לעשר דתנן. החוכר שדה מישראל תורם ונותן לו. רבי מאיר אומר, מעשר ונותן לו. רבנן סברי קנסו חכמים בחוכר מן העכו"ם לחייבו לעשר. ולא קנסו חכמים בחוכר מישראל. ורבי מאיר קונס אף בישראל. ויש קנס בחוכר מישראל? אלא על כרכך דכן היא. שמעיקר הדין החוכר חייב לעשר. רבנין אמרי לא תפשה מדה"ד בחוכר מישראל שהקלו על ישראל כדי שלא תבור הארץ, ור"מ אומר תפסה מדה"ד בחוכר מישראל. מתניתא מסייע לחברייה דתנן, החוכר שדה מן העכו"ם, מעשר ונותן לו. רש"א, תורם ונותן לו. הא רבנין אמרי תפשה מדה"ד בחוכר מן העכו"ם, ולא תפשה מדה"ד בחוכר מישראל. ר"ש אומר [דף כו עמוד א] לא תפשה מדת הדין בחוכר מן העכו"ם שאף שמצד הדין היה צריך החוכר לעשר חכמים הקלו עליו ופטרו אותו מעשר. אית בר נש דיימר הדא מילתא שמקילין בגוי ולא תפסה מידת הדין? אלא על כרחך דכן היא. שמצד הדין פטור. וקנסו חכמים בחוכר מן העכו"ם כדי שימכור את השדה לישראל, ולא קנסו חכמים בחוכר מישראל. ר"ש אומר, לא קנסו חכמים בחוכר מן העכו"ם. תנן, החוכר תמורת כמות פירות לשנה שדה מישראל, תורם ונותן לו שאי אפשר לגורן שתעקר אלא אם כן הפריש תרומה גדולה. ומנכה לו וכ"ל. החוכר שדה מן העכו"ם, מעשר ונותן לו. תני, לפיכך אם חזר העכו"ם ונתגייר, או שמכרן לישראל אחר, פטור מעשר. מ"ד תפשה מידת הדין ניחא. דכשהיה גוי היה החוכר ממנו חייב וכשהתגייר פטור. מ"ד קנסו, קנסו בידו. הרי אותו ישראל שחכר מן הגוי עבר על רצון חכמים ולכן נקנס. ואן זה משנה

אם אחר כך הגוי התגיר או מכר את אדמותיו לישראל. תנן, ר"י אומר אף המקבל שדה אבותיו מן העכו"ם מעשר ונותן לו. ולא חוששים שמא ימנע ולא יחכור אמר רבי יוחנן. מן המסיקין שנו. מתוך שאת אומר לו כן, אף הוא דוחק עצמו ופודה אותה:

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת דמאי

פרק ו הלכה ב

מתני': כהן ולוי שקיבלו שדה מישראל. כשם שחולקין בחולין, כך חולקין בתרומה. ר"א אומר, המעשר שלהן. שעל מנת כן באו:

גמ': תנן, ר"א אומר, המעשר שלהן. מתיבין רבנין לר"א. במה קנו? אמר להם. אין אתם מודין לי שאם התנו ביניהן שאן חולקין במעשרות ושלם הוא? אפילו התנו, במה קנו? אלא מסתמא נעשה כאומר תלוש מן הקרקע הזה שתיקנו לך מעשרותיו. אף כאן בשלא התנו נעשה כאומר תלוש מן הקרקע הזה שתיקנו לך מעשרותיו. אמרו ליה. אופנא גלגל שמניע את העגלה לית ליה אופנא גלגל שיניע אותו. שסתמא אחת אמרינן תרי סתמא לא אמרינן. אם התנו אמרינן מסתמא נעשה כאומר תלוש מן הקרקע הזה שתיקנו לך מעשרותיו. אם לא התנו לא אמרינן מסתמא התנו ומסתמא נעשה כאומר תלוש מן הקרקע הזה שיקח לך אחד מעשרה שבו. תני, כהן מכהן. לוי מלוי. ישראל מישראל, חולקין למעשרות. למי נצרכה? לר' אלעזר. אף על גב דרא"א, מעשר שלהן. שעל מנת כן באו. מודי הוא הכא, שהן חולקין במעשרות. ישראל שקיבל שדה מכהן, ואמר לו. על מנת שיהו המעשרות שלי, או שלך. או שלי ושליך, מותר. שכיוון שהן של בעל הבית, יכול להתנות עליהם כל מה שירצה. כהן שקיבל שדה מישראל ואמר לו. על מנת שיהו המעשרות שלי, מותר. שלך, אסור. לפי שנראה ככהן המסייע בבית הגרנות, שמוחל על חלקו כדי לזכות באריסות. שלי ושליך. אם קיבלה ממנו כדרך המקבלין, למחצה שלישי ורביעי, מותר. ואם לאו, כגון שהכהן ויתר על חלק ממה שמגיעה לו, אסור כיוון שכשמוותר על חלקו נראה ככהן המסייע בבית הגרנות. אם קיבלה כדרך המקבלים, למה לי התנו? בלא כך אין המעשרות שלהן? אלא על כרחך כן היא. שכך התנו שלי שלי. ושליך שלי ושליך. אם קיבלה ממנו כדרך המקבלין. היינו שכך נהגו הכל במקום זה, מותר. ואם לאו, אסור. ישראל שקיבל שדה מישראל על מנת שיהו המעשרות של לוי זה, אסור שמעשרות צריכים נתינה ללוי וכשמתנה עליהם נראה כמכירה. שאטלם אני ואתנם ללוי זה, מותר. ולא דא היא קדמייתא מאי איכא בן רישא לסיפא? א"ר אחא. אם תירצה ביניהן טובת הנאה של הזכות לתת. דבסיפא מתנה שיהיה לו טובת הנאה לתת ללוי שירצה, אבל ברישא מיירי שהיה התנאי על מנת שיהיה המעשר לפלוני דהוי כמכירת גוף המעשר. [דף כו עמוד ב] רבי יוסי אמר. הא דאת אמר מותר, כשקיבלה כדרך המקבלין שכך מנהג המקום שיכול המקבל לתת חלקו במעשר למי שירצה. והן דאת אמר אסור, בשלא קיבלה ממנו כדרך המקבלין. אתיא דר' יוסי כרבי יוחנן. ודרבי אחא, כר' יוסי בי רבי חנינא. דר"י בי ר' חנינא אמר. אדם נותן מעשרותיו בטובת הנייה. ורבי יוחנן אמר, אין אדם נותן מעשרותיו בטובת הנאה. רבי יוסי סבר אסור להתנות שיהא המעשר לפלוני, דהוי כמו שקיבל איזה דבר מפלוני בשביל טובת הנאה שלו, ליתן לו המעשר. ואין אדם נותן מעשרותיו בטובת הנאה כדר' יוחנן. והלכך תלי טעמא בדרך המקבלין. ור' אחא דלא קפיד אהא, משום דס"ל כר' יוסי בר' חנינא. דמותר לאדם שיתן מעשרותיו בטובת הנאה: מאי טעם דר"י ב"ח? דכתיב, ואיש את קדשיו לו יהיו. מה עביד ליה רבי יוחנן? שלו הם ליתנם לכל מי שירצה. מתניתין פליגא על רבי יוסי בי רבי חנינא דתנן, קונם כהנים ולוים נהנין לי. יטלו בעל כרחו. פתר לה, באומר אי איפשי ליתן מתנה כל עיקר. שטובת הנאה שלו זה לתת לאזה כהן שירצה וכיוון שהתרומה ראוייה רק לכהן והוא אסר עצמו על כל כהנים כאילו ויתר עך טובת הנאה שהיתה לו. תדע לך שהוא כן, דתנינן. ואם אמר כהנים אלו או לויים אלו נהנין לי, יטלו אחרים. מתניתין פליגי על ר' יוחנן. דתנן, אומר הוא ישראל לישראל, הילך סלע זה ותן בכור זה לבן בתי כהן. פתר לה, ברוצה ממילא ליתנו לכהנים, ובן בתו אחד מהן. והוא אמר לו, הילך סלע זה, ותן כולן לבן בתו כהן. בעון קומי רבי זעירא. כהן שאומר לישראל הילך סלע זה ותן בכור זה לבן בני. מה ריב"ח שסובר שטובת הנאה ממון יאמר? האם גם לכהן מותר לעשות זאת, או שנראה ככהן המסייע בבית הגרנות ואסור? לא אגיבון. אמר ר' חזקיה בשם ר' אחא. הכין אמר להון. על דעתיה דר"י בן חנינא, מזה שבברייתא הזכיר רק ישראל שאמר לכהן, משמע כהן לישראל אסור. ולמה הוא אסור? לא מפני מראית העין שנראה ככהן המסייע בבית הגרנות? אף רבי יוחנן אית ליה, ישראל לישראל, אסור מפני מראית עין שנראה כמוכר את המעשרות. א"ר בי רבי בון. חילול קדשים יש כאן, ואת אמר מפני מראית עין? ועוד מן הדא דתני, הכהנים והלוים

המסייעין בבית הגרנות, אין להן לא תרומה ולא מעשר. ואם נתן, הרי זה חלול. שנאמר [ויקרא כב טו] ולא יחללו את קדשי בני ישראל, והן מחללין אותן. יותר מיכן אמרו. תרומתן אינה תרומה. ומעשרות אינן מעשר. והקדישן אינן הקדש. ועליהן הכתוב אומר, ראשיה בשחד ישפוטו. וכהנייה במחיר יורו. המקום מביא עליהן ג' פורענות. הה"ד [מיכה ג יב] לכן בגללכם ציון שדה תחרש וגו'. **מתניתין** פליגא על רבי יוחנן **דתנן**, המקדש בתרומות ובמעשרות, ובמתנות ובמי חטאת, ובאפר חטאת, הרי זו מקודשת. אפילו ישראל משמע שמקדש בטובת הנאה שיש לו שיכול לתנה לאזה כהן שירצה. פתר לה, בתרומה שנפלה לו מאבי אמו כהן. כהן שמכר שדה לישראל ואמר לו. על מנת שיהיו המעשרות שלי. המעשר שלו. מהו שימכרה לכהן אחר? נישמענה מן הדא. **דאמר ר' אבהו** בשם ר"ש בן לקיש. המוכר מעשרות שדה לחבירו, לא עשה כלום, **דאין אדם מקנה דבר שלא בא לעולם**. וולדי שפחתו לחבירו, לא עשה כלום. עוברי בהמתו לחבירו, לא עשה כלום. אויר חורבתו לחבירו **משום שזה דבר שאן בו ממש**, לא עשה כלום. אלא מוכר לו שדה, ומשייר לו מעשרותיה. מוכר לו שפחה, ומשייר לו וולדה. מוכר לו בהמה, ומשייר לו עובריה. מוכר לו חורבה, ומשייר לו אוירא [דף כז עמוד א] והיאך אפשר לאדם למכור אויר חורבתו לחבירו, **שצריך ללמדנו שלא קנה דהוי דבר שאן בו ממש**? תיפתר באומר לו, תלוש מן החרבה הזו שתיקנה לך אוירה. **והכא כלום יש לו קרקע לפניו שהוא אומר לו תלוש מן הקרקע הזה שתקנה אחד מעשרה שבו?** שהרי הכהן הראשון כבר מכר את הקרקע ואן לו אלא המעשרות ובמה הוא יכול להקנות את המעשרות לכהן השני? והרי מכר את הקרקע ולא שייר אלא מעשרות. כהן שמכר שדה לישראל ואמר לו, על מנת שיהיו המעשרות שלי. המעשרות שלו. מת. אין לבניו במעשרות. לי ולבני. לי ולירשי. יש לו במעשרות, ולבניו במעשרות, ולירשיו במעשרות. רבי יודן בר שלום בעא קומי דר' יוסי. עד כדון, ביורשין שהן מדבר תורה. או אפילו ביורשין שאינן מדבר תורה כמו בעל שירש את אשתו מדרבנן? התנה שיהיו כל המעשרות שלו כל זמן שהשדה לפניו ברשות הקונה. יהו המעשרות שלו כל זמן שהוא לפניו. מכרה לאחר, אין לו במעשרות. חזר ולקח ממנו. תני ר"ח, אין לו במעשרות. תני ר' הושעיא, יש לו במעשרות. אתיין אילין פלוגתא, כאילין פלגותא. דתנינן תמן. **המגרש את האשה והחזירה**, ע"מ כתובתה הראשונה החזירה. תנא ר' חנא קומי ר' אילא. תרין אמוראין. חד אמר, לכתובה אבל לא לתנאין **הנוספים לכתובה**. וחרנא אמר. בין לכתובה בין לתנאין. מ"ד לכתובה אבל לא לתנאין, כשחזר ולקח את השדה **אן לו במעשרות**. ומ"ד בין לכתובה בין לתנאין, **יש לו במעשרות**. **דכשם שכשהחזירה נחשב כאילו לא גירשה, אף במעשרות, כאשר חזר וקנה את השדה, נעשה כאילו לא נמכרה מעולם**. והתני, קיבל שדה באריסות מכהנת, המעשרות שלה. נישאת לישראל, חולקין במעשרות. **נתארמלה או נתגרשה, חזרה לתחילתה כאילו לא נתגרשה. וקשה למ"ד שאם חזר וקנה אין לו במעשרות**. כאן שמכר שהכהן מכר את השדה ושיר לעצמו את המעשרות כל זמן שהיא לפניו של הקונה, כשמכר הקונה את השדה פקעה זכות זו. **כאן שקיבל מהכהנת את השדה בחכירה, גוף השדה נשאר שלה. ומה שאינה אוכלת, זה לא בגלל שחל שינוי בבעלות על השדה, אלא בגלל שינוי במעמדה, שאסורה לאכול בתרומה. ועכשיו חזרה והותרה, והתני רבי חייא, דמיירי אפילו במכרה את השדה והשאירה את המעשרות לעצמה. נישאת לישראל, חולקין במעשרות. נתארמלה או נתגרשה, חזרה לתחילתה? א"ר שמואל בר אבדימא. תמן, יצאת מרשות שניהם שגם הכהן מכר וגם הלוקח מכר והתנאי היה כל זמן שהשדה ברשות הקונה וכיוון שמכרה פקעה רשותו. ברם הכא, יצאת מרשות מוכר ולא יצאת מרשות לוקח והתנאי היה שהמעשרות שלה כל עוד שהם ברשות הקונה. ועדין הם ברשותו**. כהן שמכר שדה לישראל ואמר לו. ע"מ שיהו המעשרות שלו ארבע או חמש שנים. יכול הוא למחות בידו שלא ליטעה כרם. כי אז יפסיד אכילה של שלש שנות ערלה. שלא לזרעה איסטיס שמפסיד שהרי פטורה ממעשרות. שלא לעשותה שדה קנים. שלי לעולם. אינו יכול למחות בידו שלא ליטעה כרם. שלא לזרעה איסטיס. שלא לעשותה שדה קנים. שודאי לא הסכים הקונה שהכהן יוכל להחליט לעולם מה לעשות בשדה. אתא עובדא קומי ר' אחא בר אילא. **באדם שהתנה ע"מ שיהו מעשרות שלי שלוש וארבע שנים, ועמד הלוקח ונטעה קנים וחייבה מיתן ליה חד מן עשרתי דקניא**. ישראל שמכר שדה לכהן ואמר לו **הישראל**. ע"מ שיהו המעשרות שלי ארבע וחמש שנים, מותר. לעולם, אסור. שאין כהן עושה כהן: כהן שמכר שדה לישראל ואמר לו. על מנת שיהו המעשרות שלך ארבע או חמש שנים, אסור. הכא את אמר מותר, והכא את אמר אסור? כאן זיכהו בדבר שהוא ברשותו. **דכשישראל מכר לכהן, נעשה השדה ברשות הכהן. וא"כ זיכהו בדבר שהוא ברשותו**. וכאן בכהן שמכר לישראל, הרי השדה ברשות ישראל. והמעשרות אינם שלו, נמצא שזיכהו בדבר שאינו ברשותו:

:

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת דמאי

פרק ו הלכה ג

מתני': ישראל שקבל מכהן ומלוי, המעשרות לבעלים. ר' ישמעאל אומר. הקרתני שקיבל שדה מירושלמי, מעשר שני של ירושלמי. וחכ"א, יכול הוא הקרתני [דף כז עמוד ב] לעלות ולאכול בירושלים:

גמ': על דעתיה דרבי ישמעאל. אילו כהן טמא שהיה שותף עם טהור, שמא אין חולקין במעשרות? תמן יכול הוא למוכרן לכהן טהור אחר. ברם הכא, **אסור למכור מעשר שני. וצריך הקרתני לעלות ולאכול בירושלים:**

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת דמאי

פרק ו הלכה ד

מתני': המקבל זיתים לשמן. כשם שחולקין בחולין, כך חולקין בתרומה. רבי יהודה אומר. ישראל שקיבל מכהן ומלוי זיתים לשמן או למחצית שכר, המעשרות לבעלים:

גמ': ר' יהודה עבד זיתים כקרקע. **כמו שבקרקע המעשרות של הבעלים, הכא נמי בזתים, ורבנין לא עבדין זיתים כקרקע, שהזתים חשובים, וחולקים בניהם.** מעתה דר' יהודה עבד זיתים כקרקע, אין יסבור כר' אליעזר דאמר, כהן ולוי שקבלו שדה מישראל המעשרות שלהם, **שעל מנת כן באו. הכא נמי בזיתים לרבי יהודה, יהיו המעשרות שלהם.** פרתו של כהן שהיתה שומא אצל ישראל, וסיכמו בניהם שהשבח והולדות לאמצע, ואם פחתה חולקים בפחת. אם ילדה בכור. הבכור לכהן, דברי רבי יהודה. וחכ"א, אין הבכור אלא לשניהן. אמר להן ר". אי אתם מודים לי במעשרות שדהו שהוא שלו? אמרו לו, מפני שהשדה גופה לכהן. והפרה גופה לשניהן. **שכיוון שקיבל אחריות על הפחת נעשה כשותף.** אף הפרה, אם היתה גופה לכהן **שכל האחריות היתה עליו,** הבכור לכהן. ותני כן. השם באחריות שניהן, **והשוכר באחריות הנותן.** כהן שנתן מעות לישראל, ליקח לו בהן פירות למחצית שכר. אמר לו, הותירו או פחתו שלי, והמעשרות שלך, מותר. ישראל שנתן מעות לכהן ליקח לו בהן פירות למחצית שכר. אמר לו, הותירו או פחתו שלי, והמעשרות שלך. אם נתן לו שכרו, מותר. ואם לאו, **אסור, כי נראה שהמעשרות הם חלק משכרו והוי ככהן המסייע בבית הגרנות, שקבל המעשרות בשכרו.** ישראל שהיה מוכר זתים בששים לוג שמן טבולים. אמר לו **אדם שלישי, תנם לי ואני נותן לך ששים לוג מתוקנין,** מותר. **אתן לך ששים לוג טבולין,** ואני ואת חולקין את המעשרות, אסור. **כד דהוא יחב ליה כוליה מתוקן מותר. כד דהוא יחב לה פלגא מתוקן, אסור?** א"ר יוסי. כאן במרויח לו **זמן שסיכמו שיתן לו חצי מתוקן לאחר זמן.** ותני כן. אם היה מרויח לו **זמן,** אסור משום רבית ומשום בזיון קדשים, **כי נראה שנושא ונותן במעשר.**

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת דמאי

פרק ו הלכה ה

מתני': ב"ש אומרים לא ימכור אדם את זיתיו אלא לחבר. בית הלל אומרים אף למעשר. וצנועי ב"ה היו נוהגין כדברי בית שמאי:

גמ' א"ר יוחנן טעמא דב"ה דרך בני אדם לוכל זיתיהן עטונין לפני שהספיקו להזיעה ועדין לא הוכשרו. **וכי דרך בני אדם לוכל זיתיהן עטונין? אלא ע"י עילה.** בית הלל **כדעתם,** דתנינן. לא ימכור לו פרה חורשת בשביעית, וב"ה מתירין מפני שיכולין לשחטו. ואורחיה דבר נש מיכס תורא דרדיה? **אלא על ידי עילה.** ושויין שהוא מוכר לו שיבלין לעיסתו, אף על פי שידוע שאינו עושה אותו בטהרה **כיון שיש הרבה שאוכלים את השבלים קליות** [דף כח עמוד א] תני, שוין שאין מוכרין גדיש של חטין שודאי חלק מהם יוכשרו כשיעשם עיסה **ועביט של ענבים ומעטן של זתים שכבר הוכשרו ממה שיוצא מהם,** אלא לחבר ולמי שהוא יודע שהוא עושה אותו בטהרה.

ועביט של ענבים לא הכשר תורה היא שהרי יין אחד משבעה משקים המכשירים? אם כך גם מעטן של זתים מוכשר מהתורה שהרי אם היה הכשרן רק מדרבנן, פשיטה שענבים שהכשרם תורה אסור למכור, ולמה היה צריך למנות ענבים? . לית הדא פליגא על רבי יוחנן? דרבי יוחנן אמר, כשם שאמרו קטן העומד בצד עיסה העיסה טמאה אן זה מן הדין שהרי תינוק אן בו דעת לישאל וספקו טהור אלא חומרין. כך אמרו מעטין של זיתים חומרין ולא מהתורה. **אמר רבי חזקיה אמר רבי יונה בשם רבי ירמיה. מה פליגין? בחיבורין שרבי יוחנן סובר שהמוהל היוצא מהזיתים במעטן מחבר את כל הזיתים כך שאם טמאה תגע באחד מהם כולם נטמאו רק מדרבנן . לפי שבכל מקום נשך חיבור, מעוך אינו חיבור. והכא גבי זתים החמירו שאפילו מעוך חיבור על זה אמר רבי יוחנן שזה רק חומרה. הא הכשירין גם רבי יוחנן מודה שהוא תורה. קם רבי יונה עם רבי ירמיה אמר לו. את אמרת הדא מילתא? אמר ליה, אין מיני אם אתה שואל אותי מה אני סובר שדעת רבי יוחנן, אפילו הכשירין הן חומרין. והתני שוין שאין מוכרין גדיש של חטים ועביט של ענבים ומעטן של זיתים אלא לחבר ולמי שהוא יודע שהוא עושה אותן בטרה. ועביט של ענבים לא תורה היא? ודכוותה מעטן של זיתים תורה היא. שהרי אם היה הכשרן רק מדרבנן, פשיטה שענבים שהכשרם תורה אסור למכור, ולמה היה צריך למנות ענבים? מאי כדון? תיפתר שהברייתא הזו כרבי מאיר. דרבי מאיר אמר, המוהל כמשקה. תנן, ב"ש אומרים לא ימכור אדם את זיתיו אלא לחבר. בית הלל אומרים אף למעשר. ולמה לא אמרו ב"ש שלא ימכור אף למי שאינו מעשר? אמר רבי זעירא. טעמא דבית שמאי, לפי שזה פשוט, שאין דרך חבר להיות מוכר זיתים, אלא למעשר. מהו צנועי? כשירי. אמר רב חסדא כאן שנינו למדנו שהכשר נקרא צנועי:**

מתני': שנים שבצרו כרמיהן לתוך גת אחת. אחד מעשר ואחד שאינו מעשר. המעשר מעשר את שלו, וחלקו בכל מקום שהוא:

גמ': אמר ר' אליעזר, דרבי מאיר היא. דר' מאיר אמר, לא התירו למכור דמאי אלא לסיטון בלבד. הוא פתר לה המעשר מעשר את שלו ודאי, וחלקו בכל מקום שהוא דמאי. דכיון שאן ברירה כשחלקו כל אחד מקבל גם חלק של חברו, והרי הוא כמוכר את חלקו שאצל חברו לחברו. וחברו מוכר לו את חלקו שאצלו. וכיון שהמשנה כרבי מאיר שרק לסיטון התירו למכור דמאי. מעשר את מה שאצלו ודאי. וחלקו שאצל חברו דמאי. רבי יונה בעי' הרי החלק שהוא מוכר לחברו ודאי, ולמה מתקן דמאי? [דף כח עמוד ב] אין לך אלא כההיא דא"ר יוחנן דברי הכל היא. המעשר מעשר את שלו שבכל מקום, ודאי' הן את החלק שלו שבידו, והן החלק שלו שנמצא אצל חברו. וחלקו בכל מקום שהוא דמאי. הכוונה לחצי חלקו שבידו משל חברו דמאי:

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת דמאי

פרק ו הלכה ו

מתני': שנים שקבלו שדה באריות. או שירשו או שנשתתפו. יכול הוא לומר לו. טול אתה חטים שבמקום פלוני, ואני חטים שבמקום פלוני. אבל לא יאמר לו. טול אתה חטים, ואני שעורים. טול אתה יין, ואני אטול את השמן. חבר ועם הארץ, שירשו אביהם עם הארץ. יכול הוא לומר. טול אתה חטים שבמקום פלוני, ואני חטים שבמקום פלוני. אתה יין שבמקום פלוני, ואני יין שבמקום פלוני. אבל לא יאמר לו. טול אתה חטים, ואני שעורים. טול אתה הלח, ואני אטול את היבש:

גמ': תני, ישראל ועכו"ם שקנו שדה בסוריא. הרי הוא כטבל וכמעשר מעורבין זה בזה שאן ברירה, דברי רבי. רשב"ג אומר. חלקו של ישראל חייב. חלקו של עכו"ם פטור שיש ברירה. **אמר רבי יסא בשם רבי חנינא. מה פליגין? כשחלקו שדה בקמתה שרק אז רשב"ג סובר שיש ברירה. אבל אם חלקו גדיש, אף רשב"ג מודה לרבי. שכל קלח וקלח של שותפות היא. א"ר יונה אמר רבי יוסי בשם רבי יוחנן. מה פליגין? כשחלקו שדה בקמתה. אבל אם חלקו עמרים, אף רשב"ג מודה לרבי. שכל קלח וקלח של שותפות הוא. על דעתיה דרבי יונה, מה בין גדיש מה בין עמרים? רבי יונה לא בא לחלוק, אלא להוסיף שאפילו בקוצר כל שהוא ומניח לפניו ונתרבו העומרים, אף שלא בא לידי גדיש מודה רשב"ג לרבי.**

א"ר הושעיא. הדא דתימא, שקנו ע"מ שלא לחלוק. אבל אם קנו ע"מ לחלוק. אף רבי מודה לרשב"ג, שזה חלק מגיע לו משעה ראשונה. א"ר יוסי. מליהון דרבנין פליגי. דא"ר אבהו בשם ר' יוחנן. **האחים השותפין, מחלוקת רבי ורשב"ג. האחין השותפין לא לחלוק הן עומדין, ואף על פי כן מחלוקת?**

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת דמאי

פרק ו הלכה ז

מתני': גר ועכו"ם שירשו את אביהן עכו"ם. יכול הוא לומר לו. טול אתה ע"ג, ואני אטול את המעות. אתה יין נסך, ואני פירות. אם משבאו לרשות הגר, אסור. המוכר פירות בסוריא ואמר משל א"י הן, חייב לעשר. מעושרין הן, נאמן. שהפה שאסר הוא הפה שהתיר. משלי הן, חייב לעשר. מעושרין הן, נאמן. שהפה שאסר הוא הפה שהתיר. אם ידוע הוא שיש לו שדה בסוריא, חייב לעשר:

גמ': ישראל ועכו"ם שקנו ביתו של עכו"ם. והיה שם יין נסך וע"ג ומעות. לא יאמר לו, טול אתה יין נסך וע"ג, ואני מעות. א"ר יוחנן. לא סוף דבר יין נסך וע"ג ומעות. אלא אפילו היו שם שני צלמין. אחד עשוי כמין דלופקי, **שמותר**, ואחד שאינו עשוי כמין דלופקי **שאינו אסור אלא משום ספק שמא נעבד**. לא יאמר לו, טול אתה את שאינו עשוי כמין דלופקי. ואני נוטל את העשוי כמין דלופקי. אמר רבי זעירא, ויאות? אילו חבר וע"ה שירשו את אביהן ע"ה. והיו שם פירות מוכשרין ופירות שאינו מוכשרין. שמא אומר לו טול אתה את המוכשרין, ואני נוטל את שאינן מוכשרין? *רואים שאף שמדובר באותו מין כיוון שדינם שונה*

נחשבים כשני מינים ואסור. אף בצלמים שאחד מותר ואחד אסור נחשב כשני מינים ואסור. והא **מתניתין פליגא דתנן, גר ועכו"ם שירשו את אביהן עכו"ם. יכול הוא לומר לו, טול אתה ע"ג, ואני מעות.** אתה יין נסך, ואני פירות? **אמור** סיפא, ולית היא פליגא. **דתנן**, אם משבאו לרשות הגר, אסור. והכא מכיון שקנה, כמי שנכנס לרשותו. עקילס הגר חילק עם אחיו, והחמיר על עצמו, והולך הנייה לים המלח. תלתא אמורין. ח"א, דמי ע"ג הולך לים המלח. וחרנא אמר. דמי חלקו **שלקח כנגד ע"ג שלקחו אחיו** הולך לים המלח. וחרנא אמר, ע"ג עצמה הולך לים המלח. **ולמה עשה כן?** אלא בשביל לעקור ע"ג מבית אבא

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת דמאי

פרק ו הלכה ח

[דף כט עמוד א] מתני': ע"ה שאמר לחבר, קח לי אגודת ירק. קח לי גלוסקין אחד. לוקח סתם, פטור. אם אמר, זו שלי וזו של חברי, ונתערבו. חייב לעשר, אפילו הן מאה:

גמ': **תנן**, המוכר פירות בסוריא ואמר משל א"י הן, חייב לעשר. מעושרין הן, נאמן. שהפה שאסר הוא הפה שהתיר. משלי הן, חייב לעשר. מעושרין הן, נאמן. שהפה שאסר הוא הפה שהתיר. אם ידוע הוא שיש לו שדה בסוריא, חייב לעשר. תמן תנינן. נאמנין הענים על הלקט ועל השכחה ועל הפאה בשעתן. והכא את אמר הכין שאם ידוע שיש לו שדה בסוריא אינו נאמן לומר מעושרין הם? תמן לא משום אמירתו נאמן אלא משום שחזקה, מה שביד עניים הוא לקט שכחה ופיאה. שהרי תמן אם היה שותק העני שתיקתו פטור, שהיין סומכים על החזקה. ברם הכא, שתיקתו חייב. שאן לו חזקה, שהרי ידוע שיש לו שדה. ותני כן, את שתיקתו פטור, נאמן להקל. ברם הכא, שתיקתו לחייב, פירושו להקל, אינו נאמן. תני, עכו"ם שהיה צווח ואומר. בואו וטלו לכם ממני פירות. ערלה הן, נטע רבעי הן, אינו נאמן, שרק רצה להשביח מקחו שבאו מעצים צעירים. אם אמר, מעכו"ם פלוני הבאתים. נאמן להחמיר דברי רבי, שאפשר לברר. וחכ"א, דברי העכו"ם לא מעלין ולא מורדין. ר' יודן בעי. היה צווח לפי תומו מהו? ר' יודן בעי כותי כעכו"ם? דאיתפלגון. כותי אינו כעכו"ם, דברי רבי. רשב"ג אומר, כותי כעכו"ם לכל דבר. **תנן**, אם ידוע שיש לו שדה בסוריא חייב לעשר. א"ר בון בר חייא. והוא שיהא רוב מכנסו משלו. ישראל שהיה לו אריס בסוריא. ושילח לו פירות ואמר, הרי אלו מעושרין. **נאמן**. שאם היה שותק **שאני** אומר, מן השוק לקח. והוא שיהא אותו המין

מצוי בשוק. לא סוף דבר בשאין לו מאותו המין בתוך שדהו, אלא אפילו יש לו מאותו המין בתוך שדהו. מכיון שאותו המין מצוי בשוק, מותר: תנן, ע"ה שאמר לחבר, קח לי אגודת ירק. קח לי גלוסקין אחד. לוקח סתם, פטור. מתניתין דר' יוסי. דתני, הלוקח סתם, צריך לעשר דברי רבי יהודה. רבי יוסי אומר אינו צריך לעשר. מה אנו קיימין? אם כשאמר לו עם הארץ לחבר צא ולקח לי, שלוחו הוא, ולמה חייב רבי יהודה שיעשר? צא ולקח לך, שלו הן, ולמה פטר רבי יוסי? אלא כי אנו קיימין, בסתם. רבי יודה אומר, לא נתכוון המוכר לזכות, אלא ללוקח, ולכן זכה בהם החבר וחייב לעשר. רבי יוסי אומר, לא נתכוון המוכר לזכות, אלא לבעל המעות ולכן עם הארץ זכה בהם. לפיכך, אם נתן אחת יתירה. רבי יהודה אומר, של לוקח. רבי יוסי אומר, של שניהן. מחלפא שיטתיה דרבי יוסי? תמן הוא אומר, לא נתכוון המוכר לזכות אלא לבעל המעות. והכא את אמר הכין שאם נתן אחת יתרה זה שייך לשניהם? כאן ע"י מעותיו של זה וע"י רגליו של זה, לפיכך שניהן חולקין שספק למי התכוון המוכר לתת את התוספת. תני, רבן שמעון בן גמליאל אומר. אם החליף את המעות ושילם בכספו, צריך לעשר שעכשיו הוא גם בעל המעות [דף כט עמוד ב] א"ר יוסי. הדא אמר. הנותן מעות לחבירו לשמור. אף ששומר חנם פטור בגנבה ואבדה. אם החליפן ואבדו, נקנו לו הרי הוא כלוה וחייב באחריותו: תנן, אם אמר זו שלי וזו של חבירי ונתערבו, חייב לעשר. אמר שמואל, מתי חייב לעשר? כשהחבר מחלק בידו נתן לעם הארץ את חלקו בידים. אבל אם עם הארץ בא ונטל מעצמו פטור. א"ר אליעזר. והוא שנטל חלקו בסוף. אבל אם נטל חלקו בתחילה אינו חייב לעשר. א"ר יונה. כדי להתחייב צורכה לדין, וצורכה לדין. גם שיחלק בידו, וגם שיטול אחרון. חילק בידו ונטל חלקו בתחילה. אינו צריך לעשר אלא על שלו. לא חילק בידו אלא שעם הארץ נטל חלקו ונטל הוא חלקו בסוף. אינו מעשר אלא על שלו. תני, אומר הוא אדם לפועל. הילך דינר זה ואכול בו. הילך דינר זה שתי בו, אפילו אם בעה"ב יודע שאותו אדם ילך ויקנה מהחשוד על השביעית, או שיקנה אוכל שאינו מעושר, או יין נסך. ואינו חושש על שכרו. לא משום שביעית, ולא משום מעשרות, ולא משום יין נסך. אבל אם אמר לו. צא ולקח לך ככר, ואני נותן לך דמים. צא ולקח לך רביעית של יין, ואני נותן לך דמים. חוששין על שכרו משום שביעית, ומשום מעשרות, ומשום יין נסך. מ"ט? א"ר זעירא. כיון שבעה"ב נותן את המעות לחנווני, נעשה החנווני שלוחו של בעל הבית, לזכות לפועל. רבי הילא אמר. פועל זכה לבעה"ב משל חנווני שהרי הכסף של בעל הבית, וחוזר וזוכה לעצמו. מה נפקא מביניהון? היה החנווני חרש. על דעתיה דרבי זעירא, לא חשש. שאין שליחות לחרש. על דעתיה דרבי הילא, חושש. תני, לא יאמר אדם לחבירו עם הארץ. הילך מאתים דינר קנה בהם תבואה, ושקול על ידי לאוצר. שמא יקנה טבל, ונמצא זה פורע חובו למלך מן הטבל. אלא אומר הוא לו. פרשני מן האוצר. וכן לא יאמר אדם לחבירו. הילך מאתים זוז, ושקול על ידי לאומן. אלא אומר הוא לו. פרשני מן האומן:

הדרן עלך פרק המקבל שדה

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת דמאי

פרק ז הלכה א

מתני': המזמין את חבירו שיאכל אצלו, והוא אינו מאמינו על המעשרות. אומר מערב שבת. מה שאני עתיד להפריש למחר, הרי הוא מעשר. ושאר מעשר סמוך לו. זה שעשיתי מעשר, עשוי תרומת מעשר עליו. ומעשר שני בצפוני או בדרומו, ומחולל על המעות: ובשבת חוזר וקורא שם

גמ': א"ר יוחנן. מתניתין בדמאי. הא בוודאי, לא. מתניתין אמרה דאפילו בודאי. דתנינן תמן. היו לו תאנים של טבל בתוך ביתו, והוא בבית המדרש או בשדה. אומר, שתי תאנים שאני עתיד להפריש הרי הן תרומה. ועשר מעשר ראשון. ותשעה מעשר שני. היו דמאי. אומר, מה שאני עתיד להפריש למחר הרי הוא מעשר, ושאר מעשר סמוך לו. זה שעשיתי מעשר, עשוי תרומת מעשר

עליו. ומעשר שני בצפוננו או בדרומו, ומחולל על המעות. אין תימר שאף היא בדמאי אנו קיימין. לית יכול. דתנינן בסיפא של הברייתא, היו דמאי. מי א"ר יוחנן שאפשר להתנות רק בדמאי ולא בודאי? לא אמר אלא דמתניתא בדמאי. מה בין דמאי ומה בין ודאי? דמאי, אדם מתנה על דבר שאינו ברשותו. ודאי, אין אדם מתנה אלא על דבר שהוא ברשותו. ולכן אמר רבי יוחנן, שהמשנה שלנו שמתנה על פירות שברשות חברו, עוסקת בדמאי. רבי ינאי הוה ליה תנאי מע"ש על טבל ודאי. שאל לרבי חייא רובא מאי מתקנא בשבתא על סמך התנאי? א"ל כתיב[דברים יד כג] ואכלתה לפני ה' אלקיך במקום אשר יבחר לשכן שמו שם מעשר דגןך תירשך ויצהריך ובכרת בקרך וצאנך למען תלמד ליראה את ה' אלהיך כל הימים. כל הימים מלמד שמפרישים מעשרות אפילו בשבת. ואן איסור לעשר אלא מדרבנן, ובתנאי התירו. מהו דחמית בחלום מיקל בלשי תלוי בי רבי ינאי חשב שאולי מראים לו מקל חובלים לפי שאסור להפריש על התנאי שעשה? א"ל עתיד אתה להנהיג שררה על ישראל. רבי הושעיא היה לו תנאי על טבל ודאי. חדא איתא בשלה ירק, ואנשיית מתקנתה. אתת לגבי רבי הושעיא. ושלת לזבדי בן לוי שיעשר מהירק שלו על שלה על ידי התנאי. [דף ל עמוד א] רבי אבא בר ממל בעי. ולא הוה זבדי בר לוי צריך מיזכיא לרבי הושעיא בירקא של אותה אשה, שהרי לא מועיל תנאי בפירות שאינם ברשותו של בעל התנאי? רבי זעירא בעי מה אנו קיימין? אי בשיש לו תנאי שיעשר בתנאי משלו עליו ועל אחרים, פשיטא דאינו צריך לזכותו בירקא. ואם בשאין לו תנאי לא עליו ולא על אחרים, אלא בסתם. למה שיהיה צריך לזכותו בירק? רק אם היה לו תנאי מפורש שלא יעשר אלא משלו על שלו, היה צריך להקנות לו. אמר רבי יעקב בר זבדי בשם רבי אבהו. שאלה זו איתותבת בבית המדרש וענו שלא צריך לזכות זבדי בן לוי לרבי הושעיא בירקא. א"ר ינאי. צריך שיהא זכור את תנאו כשבא להפריש בשבת. אמר שמעון בר ווא בשם רבי יוחנן. וצריך להלחיש בשפתיו, ולקרא שם למעשרות. כי רק אז חלים המעשרות. רבי ירמיה בעא קומי רבי זעירא. ולא נמצא כמתקן בשבת? א"ל, הרי יש לו תנאי. רבי ירמיה בעא קומי רבי זעירא ואינו אסור מפני אובדן אוכלים? שהרי צריך לאבד התרומה שאסור להשאירה בידי עם הארץ. א"ל, מפררו כל שהוא. רבי ירמיה בעא קומי רבי זעירא. ואינו אסור משום גזל שהרי בעל הבית נתן לו רק כדי לאכול? א"ל, רוצה הוא שיהא לו נחת רוח. מיליהון דרבנין פליגין על סברא זו. דא"ר שמואל בר רב יצחק. רבי ורבי יוסי בי רבי יהודה נתארחו אצל בעל הבית אחד. אזל לישנא בישא א"ל, הב דעתך דאינון מחשדונך. יתיב לי מעייני לון, והוון עבדין נפשין מזרקין אילין לאילין ומתקנין. ומדוע היו מחביאים עצמם? אלא מכאן דאינו רוצה הנחת רוח. רוצה הוא. אלא דלא בעי דחשדוניה: תני רבי יהודה אוסר. מה טעמא דרבי יודה? ויש אדם מתנה על דבר שאינו ברשותו. וחכמים סברי, בדמאי הקלו. מודה רבי יודה, שהוא הולך ולוקח ממקום שלקח זה, ומעשרן. ויש אדם מפריש על דבר שאינו שלו? אמר רבי אבהו בשם רבי יוחנן. עשו אותו כמוכר פירות טבולין לחבירו. כהדא דתני. המוכר פירות טבולין לחבירו בטעות. הרי זה רץ אחריה ומתקנו. אם לא מצאו. אם ידוע שהפירות קיימין, מעשר עליהן. ואם לאו, אינו צריך לעשר עליהן משלו. ספק קיימין ספק אין קיימין, מעשר עליהן וקורא שם למעשרותיהם:

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת דמאי

פרק ז הלכה ב

מתני': מזגו לו את הכוס. אומר. מה שאני עתיד לשייר בשולי הכוס, הרי הוא מעשר. ושאר מעשר סמוך לו. זה שעשיתי מעשר, עשוי תרומת מעשר עליו. ומעשר שני בפיו, ומחולל על המעות:

גמ': תנן, מזגו לו את הכוס. כיני מתניתא. לענין מזיגת הכוס שהרי מתנה בע"ש, אבל עדיין לא מזגו לו. בשבת חוזר וקורא שם בלחש מה אנו קיימין? אם באומר שיהיו מעשרות מכבר קדם ששונה, משקה מעורב הוא. והכל מדומע, שהרי אין אנו יודעים מה ישתייר בשולי הכוס. ואם באומר לכשאשתה מה שישאר בכוס כשאסיים לשתות יהיה למעשרות, למפרע טבל שתה. אלא כי אנו קיימין, באומר מכבר לכשאשתה שחול מעכשיו על מה שישאר אחרי שאשתה. לבסוף לא נמצא מטלטל תרומה טמאה שהיא מוקצה בשבת? אר"א, משייר כ"ש חולין. כההוא דתנינן תמן. מטלטלין תרומה טמאה עם החולין. ולא דמיין. תמן, טמאה לצורך טהורה. ברם הכא, חולין לצורך טמאה. א"ר יוסי בי רבי בון. שמתנה עליהם שרק

כשישפכו שאריות היין, עם יציאתם מן הכוס יקדשו לתרומה [דף ל עמוד ב] **תנן, המוכר פירות טבולין לחבירו** הרי זה רץ אחריו ומתקנו. תמן תנינן. הלוקח יין מבין הכותים אומר שני לוגין שאני עתיד להפריש הרי הן תרומה וכו'. **ותני, ר' יוסי ור"ש אוסרין, שמא תבקע הנוד ונמצא זה שותה טבלים למפרע.** והדא מתניתא, לא כרבי יוסי ור"ש היא? **שהרי לשיטתם גם במשנתנו צריך לחשוש שמא ישבר הכוס.** א"ר יעקב בר אידי. הכל מודין על הכוס, שהוא על אתר:

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת דמאי

פרק ז הלכה ג

מתני': פועל שאינו מאמין לבע"ה. נוטל גרוגרת אחת ואומר. זו ותשע הבאות אחריה, עשויות מעשר על תשעים שאני אוכל. וזו עשויה תרומת מעשר עליהן. ומעשר שני באחרונות, ומחולל על המעות. וחושך גרוגרת אחת. רשב"ג אומר. לא יחשוך, מפני שהוא ממעט את מלאכתו של בעל הבית. ורבי יוסי אומר. לא יחשוך, מפני שהוא תנאי בית דין:

גמ': **תנן התם. מי שהיו פירותיו במגורה. ונתן סאה לבן לוי, וסאה לעני, מפריש עליהם עד שמנה סאין ואוכלן, דברי ר"מ. וחכ"א, אינו מפריש אלא לפי חשבון שידע בודאי שהן קיימין. דשמא אכלו אותן או מקצתן, ואין מפרישין על האבוד.** אמר רבי אליעזר בשם רבי הושעיא. עשו אותו חכמים כמו פועל שאינו מאמין לבעל הבית של משנתנו שמפריש לפי חשבון והשאר מפריש בתורת דמאי. פשיטא הדא מילתא, שאם נשרפו הפירות, התרומה שנתן להם נשארת בטיבולה. שהרי לא חל עליהם שם תרומה, עד שיתרום עליהם. נשרפה התרומה מהו?, לכשיאכלו הפירות, קדשה תרומה למפרע?. **תנן, וחושך גרוגרת אחת. מהו וחושך?** מן מיכלה הוא מפיך תרומת מעשר ומעשר שני. תני, לא יחרוש אדם בפרתו בלילה, וישכירנה ביום. לא יעשה בתוך שלו בלילה, וישכיר עצמו ביום. לא ירעיב עצמו, ולא יסגף עצמו, מפני שהוא ממעט במלאכתו של בעה"ב. רבי יוחנן אזל לחד אתר. אשכח ספרא דדרדקי איינזם דרבי. אמר להו, מהו כן? אמרו ליה ציים. א"ל, אסור לך. ומה אם מלאכתו של בשר ודם את אמר אסור. מלאכתו של הקדוש ברוך הוא, לא כל שכן? **תנן, ר' יוסי אומר לא יחשוך מפני שהוא תנאי בית דין.** אמר רב חייא בר אשי בשם רב. תנאי ב"ד שתהא תרומת מעשר משל בעל הבית, ומעשר שני של פועל.

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת דמאי

פרק ז הלכה ד

מתני': הלוקח יין מבין הכותים. אומר, שני לוגין שאני עתיד להפריש, הרי הן תרומה. ועשרה, מעשר. ותשעה, מע"ש, ומיחל ושותה:

גמ': תני, רבי יוסי ור"ש אוסרין, שמא תבקע הנוד ונמצא שותה טבלים למפרע. לא כטעמיה הדין, טעמיה דהדין. טעמא דרבי יוסי, שאינו מגדיר מקום מסוים. טעמא דר"ש, שמא ישכח וישתה את השאר. [דף לא עמוד א] כהדא דתני, מעשר שני שבחפץ זה, מחולל על סלע שבכיס זה, חילל דברי רבי שמעון. רבי יוסי אומר, לא חילל, שאינו מבורר המטבע. מודה ר' יוסי שאם אמר על הסלע הישנה, ועל הדינר הישן, שחילל. מודים חכמים לרבי יוסי, שאם אמר על הסלע שאטול מיד בני, ועל הדינר שאטול מיד בני, שלא חילל, שלא היה בידו באותה שעה. תמן תנינן. המניח פירות להיות מפריש עליהן תרומה ומעשרות, מעות להיות מפריש עליהן מעשר שני. מפריש עליהם בחזקת שהם קיימין. אם אבדו הרי זה חושש עליהם מעת לעת, דברי ר"א. הדא מתניתין דלא כרבי יוסי וכרבי שמעון? שכשם שחוששים שמא יבקע הנוד, נחוש גם שם שמא יאבדו הפירות או ישרפו המעות. אמר רבי זעירא. תמן אם יבקע הנוד, למפרעו נתקלקלו. ברם הכא, מאובדן והילך נתקלקלו [דף לא עמוד ב] תמן תנינן. פרוטה של הקדש שנפלה לתוך הכיס, או שאמר פרוטה בכיס זה הקדש. כיון שהוציא הראשונה מעל בספק ועל האחרונה מעל ודאי, דברי ר"ע. וחכ"א, עד שיוציא את כל

הכיס לחולין. ומודה ר"ע באומר, פרוטה מן הכיס זה הקדש. שהוא מוציא והולך עד שיוציא את כל הכיס. ותני עלה, כיון שהוציא את הראשונה מעל בספק. ועל השנייה מעל בודאי, דברי רבי עקיבה. וחכמים אומרים. על כולן לא מעל אפילו בספק. ועל האחרונה, מעל בודאי. א"ר יודן אבי דרבי מתניא. מה שאמרו חכמים שעל כולם לא מעל אפילו בספק, הדא דתימר, כשהיו עשר דבטלי ברובא. אבל אם היו שתיים, על הראשונה מעל בספק. ועל השנייה מעל בודאי. תנן, מודה ר' עקיבא באומר פרוטה מן הכיס זה הקדש, שהוא מוציא והולך עד שיוציא כל הכיס. שאינו מועל רק בפרוטה האחרונה. ר"ש בן לקיש בעא קומי רבי יוחנן. מה בין האומר בכיס שאם אמר פרוטה בכיס זה הקדש. כיון שהוציא הראשונה מעל בספק ועל השנייה מעל ודאי. מה בין האומר מן הכיס שמודה רבי עקיבא שהוא מוציא והולך עד שיוציא כל הכיס. שאינו מועל רק בפרוטה האחרונה? כאן תלוי בהפרשה. שכשאמר פרוטה בכיס זה הקדש. לא אכפת לו אזה פרוטה. נמצא שכל פרוטה בספק. כשאמר פרוטה מן הכיס תהיה הקדש. תלה בברירה. כשיפריש פרוטה אחת להקדש, יוברר שלזו התכוון. אבל כל זמן שלא הפריש פרוטה אחת להקדש, עדיין לא נתקדש שום פרוטה. ר"ש בן לקיש בעי. אי הכי אפילו הוציא את כל הכיס, לא ימעול. דכיון דלא בא לידי הפרשה, הוי כמו שנבקע הנוד. דאמרינן דאם נתבקע הנוד התברר דלמפרעו שטבל שתה, דלא נתהוה מעולם תרומה כלל. וא"כ אף הכי למפרע חולין הוציא. כיון שהוציא כל הכיס ולא הפריש. אמר רבי יונה כאן וכאן תלוי בהפרשה ולא קשיא. שכשאמר פרוטה בכיס זה הקדש. לא אכפת לו אזה פרוטה. נמצא שכל פרוטה בספק. מתניתין כשאמר פרוטה מכיס זה. באומר אל יצא הכיס הזה מידי פרוטה הקדש. מחלפה שיטתיה דרבי שמעון בן לקיש? תמן גבי חבית שמלאה מים לניסוך המים הוא אומר, מועלין בפרוטה לפי חשבון שלשה לוגין. סבר ר"ל דיש שיעור למים ורק שלושה לוגין מתוך החבית מתקדשים לכן. אם שפך את כל החבית והיה בשלושה לוגין האחרונים שווה פרוטה מעל אף שלא הפרישו. דמועלין בפרוטה לפי חשבון ג' לוגין. אלמא דבדבר התלוי בהפרשה, לא מעל קודם הפרשה. מ"מ אם בסוף לא הגיע לכלל הפרשה, מועלין בהם. דהוי כאלו הפרישו. והכא הוא אמר הכין שהוא הסתפק למה אם הוציא את כל הכסף מעל הרי לא הקדיש אף אחת? מן דאצרכת ליה לאחר שהסתפק חזר ופשטה כרבי יונה. שבאמת אפילו בלא הפרשה מעל[דף לב עמוד א] אמר רבי יצחק בר אליעזר. אדם עומד מערב שבת ואומר, הרי זו תרומה למחר. ואין אדם עומד בשבת ואומר, הרי זו תרומה למחר. רבי יוסי בי רבי בון אמר, אין אדם עומד מע"ש ואומר הרי זו תרומה למחר. מתניתין פליגא על ר' יוסי בי ר' בון. דתנן, לגין שהן טבול יום, ומילאהו מן החבית של מעשר ראשון טבל. אם אמר הרי זו תרומת מעשר, מחלל, שהכלי טבול יום שפוסל את התרומה. אם אמר הרי זו תרומת מעשר משתחשך, לא מחלל. אם היה עומד ביום שישי. ואמר הרי זה עירוב, לא אמר כלום. כיון שהעירוב קונה ביום, והפירות היו עדיין טבל. ואין מערבין בטבל. מכל מקום קשה, הרי רואים מכאן שיכול להתנות שהתרומה תחול בשבת ולא הקפידו חכמים על זה? פתר לה לשעבר בדיעבד והתני, אמר ר' חייא, אומר אדם הרי זו תרומת מעשר משתחשך. אית לך מימר לשעבר? וחזר בה רבי יוסה

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת דמאי

פרק ז הלכה ה

מתני': היו לו מאה תאנים של טבל בתוך ביתו, והוא בבית המדרש או בשדה. אומר. שני תאנים שאני עתיד להפריש, הרי הן תרומה גדולה. ועשרה, מעשר. ותשעה, מעשר שני. היו דמאי, אומר. מה שאני עתיד להפריש למחר, הרי הוא מעשר, ושאר מעשר סמוך לו. זה שעשיתי מעשר, עשוי תרומת מעשר עליו. ומעשר שני בצפוניו או בדרומו, ומחולל על המעות:

גמ': היאך הוא אומר? הרי זו תרומה מכבר מעכשיו לכשאפרישנה. הגע עצמך שהיתה תרומה טהורה ורוצה ליתנה לכהן, אומר מכבר לכשאוכלנה או כשיאכלנה הכהן. הגע עצמך שהיתה תרומה טמאה? מכבר לכשאניחנה בזוית. תני, מטלטלה אחד תרומה טהורה ואחד תרומה טמאה. א"ר זעירא. הדא אמרה, טבל שיש עליו תנאי, מותר לטלטלה בשבת. אף שטבל רגיל הוא מוקצה שהרי אחר שהתנה הותר לו לטלטל ולהפריש. כיצד הוא עושה? נותן עיניו במקצתו ואוכל את השאר.

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת דמאי

פרק ז הלכה ו

[דף לב עמוד ב] מתני': היו לפניו שתי כלכלות של טבל, ואמר. מעשרות של זו בזו, ושל זו בזו. הראשונה מעושרת. **מעשרותיה** מעשרות כלכלה בחבירתה, קרא שם:

גמ': תנן, היו לפניו שתי כלכלות של טבל בכל אחת מאה, ואמר. מעשרות של זו בזו, ושל זו בזו. הראשונה מעושרת. ותני עלה. כיצד יתקן גם את השנייה? נוטל מן השנייה שתי תאנים לתרומת מעשר, אחת לכל כלכלה, ושני עשורין עבור מעשר ראשון של שניהן, ושני עישורים למעשר שני או עני של שניהן, ואותם שני תאנים יהיו לעישורו של עישור. אמר שמואל. לא מצי תניתה במדויק. אם היו בכל כלכלה מאה תאנים. צריך להפריש מהם עשרה תאנים למעשר. אבל עכשיו שבא להרים מעשרותיה מחברתה. אין יסב חדא לעשר היינו עשרה תאנים, זה לא יהיה מספיק, שהרי עשרה תאנים מכשירים רק תשעים תאנים. וכיוון שנשארו עשרה תאנים שצריך לעשר עליהם, וצריך מיסב חדא למאה. אין יסב חדא למאה, זה גם לא מדויק. שהרי תאנה אחד מתקנת רק תשעה תאנים, ונשארה עוד תאנה אחת לא מתוקנת וצריך מיסב חדא לאלף **שזה עשירית תאנה**. אין יסב חדא לאלף, גם זה לא מדויק, שכן עשירית מתקנת רק תשע עשיריות. ונשארה עשירית אחת לא מתוקנת וצריך מסב חדא לעשרה אלפין, שזה מאית תאנה וכך הלאה. תנן, מעשרות של זו בזו, ושל זו בזו. הראשונה מעושרת. אר"י בר חנינה. על הכלכלה הראשונה, עובר בעשה, ועל השנייה, בעשה ולא תעשה. על הראשונה עובר בעשה, שבתרומה נאמר ראשית שהיא צריכה להיות קדמת לכל, וכשאמר מעשרות של זו בזו, נמצא שמעשר ראשון ושני ותרומת מעשר חלים כאחת, נמצא שלא הקדים תרומת מעשר, למעשר שני. ועל השנייה בעשה ולא תעשה, שקבע כל השמות כאחד. וכשהפריש מהשנייה, מפריש מעשר ראשון אחר כך מעשר שני, ואחר כך מעשר ראשון על חלק של מעשר שני. והרי הקדים שני שבראשונה, לראשון שבשנייה, ועבר על כל תאנה. תנן, מעשרות של זו בזו, ושל זו בזו. הראשונה מעושרת. אר"י אליעזר דר"מ היא. דר"מ אמר אין את תופס אלא ראשון ראשון בלבד. כדתינין תמן, הרי זו תמורת עולה ותמורת שלמים. הרי זו תמורת עולה, דברי רבי מאיר. אמר רבי יוסי. אם לכן נתכוין מתחלה, הואיל ואי אפשר לקרות שני שמות כאחת, דבריו קיימין. ותמכר ויביא בדמי חצייה תמורת עולה, ובדמי חצייה תמורת שלמים. אר"י יוסי הוינן סברין מימר. מה פליגון רבי מאיר ורבנן? לאחר כדי דבור. אבל בתוך כדי דבור, לא. דאף רבי מאיר יסכים שהרי אי אפשר להוציא בפיו שני דברים כאחת. מן מה דאר"י אליעזר דר"מ היא. הדא אמרה, לר"מ, אפילו בתוך כדי דבור אינו חוזר בו. דתני, מעשרותיהן מעשרות כלכלה בחבירתה, קרא שם. מפני שקבע ב' שמות כאחת. דאמר מעשרות כלכלה בחבירתה. הא זה אחר זה, כגון דאמר מעשרות זו בזו. ותוך כדי דיבור אמר על השניה זו בזו, אין את תופש אלא ראשון ראשון בלבד. והראשונה מעושרת והשניה לא. אר"י אבינא. מודים חכמים לרבי מאיר באומר תמורת זו, וחזר ואמר תמורת זו. ומודה רבי מאיר שאם עמדו לפניו שני בהמות. אחת של עולה ואחת של שלמים. ואמר בהמה זו תמורה תחת שניהן תפשו. מפני שקבע שני שמות כאחת. הא זה אחר זה, אין את תופש אלא ראשון ראשון בלבד. לא כן אר"י שמואל בר רב יצחק בשם רב הונא. אמר זו תמורת עולה, חוזר בו בתוך כדי דבור אפילו לר"מ? כאן במתכוין לפחות מי מה שאמר בתחילה. כגון שאמר תמורת עולה, וחזר ואמר לא תמורת עולה אלא תמורת שלמים, אינו יכול לחזור בו אפילו בתוך כדי דיבור. כאן במתכוין להוסיף. כגון שאמר תמורת עולה, וחזר ואמר ותמורת שלמים. הואיל ואי אפשר לקרות שני שמות כאחת, אם היה זה בתוך כדי דיבור, שניהם חלים. אמר, הרי זו תרומה. אפילו בתוך כדי דבור, אינו חוזר בו. דאדם נשאל על הקדישו, כדקי"ל יש שאלה בהקדש. והלכך לענין חזרה נמי אמרינן דחוזר בתכ"ד. ואין אדם נשאל על תרומתו אן הכוונה שלא משאליהם עלל על תרומה אלא הכוונה שאן דרך להשאל לפי שזו חובה ואם ישאל כאן יצטרך להפריש במקום אחר, לפכך בתרומה אינו יכול לחזור בו. [דף לג עמוד א] תני, היו שני כלכלות ואמר מעשרות שניהם באחד מהם באזה שארצה. כיצד הוא עושה? נוטל עשרים תאנים מאיזה מהן שירצה. ומכל

עשר דיסב, אית בהון תרומת מעשר. עד כדון בשוות. היה בזו מאה ובזו מאתים, כיצד הוא עושה? נוטל מאזה שירצה שלושים. אם לשם מאה הוא נוטל, שרצונו להכשיר רק אותה של מאה ונוטל מהשניה. הוא נוטל אחת עשרה ועוד תשיעית כשמאל. עשרה כנגד התשעים ואחד כנגד התשע, ותשיעית כנגד האחד. אם לשם מאתים שרצונו להכשיר רק אותה. והוא מפריש מהשניה. הוא נוטל עשרים ושנים תאנים. בזו מאה ובזו אלף. אם לשם מאה הוא נוטל, נוטל אחד עשרה. אם לשם אלף הוא נוטל, אפילו הוא נוטל את כולה אינו משלים. שהרי צריך ליטול מאה ואחד עשרה. מי שיש לו כלכלה שיש בה מאה תאנים, והוא מבקש לעשרה. נוטל שני תישועין הכוונה לשמונה עשרה שהם פעמים תשע, ותשוע של תשוע הכוונה אחד. עשר למעשר ראשון, ותשע למעשר שני. ויאמר תשע עשרה? א"ר זעירא דברי חכמים וחידותם. הרוצה להכניס מאה תאנים מתוקנות לתוך ביתו ולעשרן ממקום אחר. כשמפריש מעשר ראשון, לא די במה שיפריש על המאה שהכניס לביתו, אלא צריך להפריש גם על העשרה הנוספים שיפריש ממקום אחר לצורך מעשר שני. כיוון שאילו היה ברשותו כמות מסוימת של טבל שממנה הפריש מעשר ראשון אחר כך הפריש מעשר שני ואחר כל הפרשות נשארו בידו מאה תאנים מתוקנות לכן כשבא להפריש. לכן צריך להביא מבחוץ תשיעית עבור מעשר שני ולאחר מכן תשיעית על המאה וגם על התשיעית שהוסיף עבור המעשר שני לכן הרי זה נוטל על כל תאינה ותאינה. שני תישועין תשיעית אחת למעשר ראשון ואחד למעשר שני שהמעשר הוא תשיעית מבחוץ ותישוע של תישוע שהוא מעשר ראשון על התישוע של מעשר שני שהפריש מבחוץ. שהן עשרים ושלוש תאנים, ארבעה תישועים, ותישועו של תישוע. שהרי על מאה תאנים צריך להפריש אחד עשרה ותישוע למעשר ראשון. ואחד עשרה ותישוע למעשר שני. ועל זה צריך להוסיף מעשר ראשון על המעשר שני, אחד עבור תשעה. נשארו שני תאנים ותשוע. על שני התאנים מפריש שני תישועין, ועל התשוע מפריש תישוע של תישוע.

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת דמאי

פרק ז הלכה ז

מתני': מאה טבל, מאה חולין. נוטל מאה ואחת. מאה טבל, מאה מעשר. נוטל מאה ואחת. מאה חולין מתוקנין, מאה מעשר. נוטל מאה ועשר [דף לג עמוד ב] מאה טבל, ותשעים מעשר. תשעים טבל, ושמונים מעשר. לא הפסיד כלום. זה הכלל. כל זמן שהטבל מרובה בעשר, לא הפסיד כלום:

גמ': תנן, מאה טבל שממנו הופרש תרומה גדולה. מאה חולין. נוטל מאה ואחת. כדי שיהיה בידו אחד שהוא טבל ודאי לתרומת מעשר שהרי אם יקח אפילו מאה, שמא כולם מהחולין, ואומר. תשעה של טבל שבתוך התערובת עם האחד שיש במאה ואחד שנטלתי, הם מעשר ראשון, והאחד הזה תרו"מ עליהם. ומוכרם לכהן במחיר תרומה בזול חוץ מדמי אותו אחד שאינו משלם. אמר ר"ש בן לקיש צריך להתנות ולומר. אם טבל עלה בידי, הוא מעשר. ואם מעשר עלה בידי, הרי הוא עשוי תרומת מעשר. א"ר יונה. צריך לכפול תניין ולומר. ואם לאו, לא עשיתי כלום. רבי יוחנן אמר. אינו צריך לכפול תניין. דין כדעתיה, ודין כדעתיה. שלר"ל צריך להיות תנאי מבורר ורבי יוחנן סובר שלא צריך שיהיה מבורר דאיתפלגין. אמר תרומת שני כריים באחד מהן. רבי יוחנן אמר, שניהם קדשו ונעשו מדומעין, שאינו ידוע באיזה מהן התרומה. ור"ש בן לקיש אמר, לא קדשו כלל. מכיון שלא פירש באיזה כרי קבע התרומה. ה"נ אם לא יודע אם טבל הוא או מעשר, צריך להתנות עליו. דבלא כך, לא חל עליו שם תרומת מעשר. א"ר מנא. מתניתין חולקת על ר"א בן ערך. דתני, מעשר טבל שנתערב בחולין. אם יש לו פרנסה ממקום אחר, מוציאו לפי חשבון. ואם לאו, ר"א בן ערך אומר. יקרא לה שם לתרומת מעשר שבו, ויעלה באחד ומאה. דאי כר"א בן ערך במקום שימכור לכהן מאה ואחד סאין, יקרא שם לתרומת מעשר בכל מקום שהיא, ותבטל באחד ומאה. שהרי בטבל עצמו יש צ"ט חולין כנגד התרומת מעשר ועם החולין שהתערב בו התבטל התרומה באחד ממאה. ויעלה סאה אחת ויתן לכהן, והשאר יקח לעצמו. אלא ודאי מתניתין פליגי על ר"א בן ערך. וסברי דאין מבטלים תרומה לכתחילה. א"ר אבא בר ממל. תיפטר, בדברים חשובין שאינם בטלים ואין להן עלייה. רבי הלל בן פזי בעי. ויפצע ותיבטל חשיבותם ויתבטלו? אמר רבי יונה, וכי מותר לפצע? לא כן תנינן, נתפצעו האגוזים, נתפרדו הרמונים, נתפתחו החביות, נתחתכו הדלועים, נתפרסו הככרות, יעלו באחד ומאתים. לא נאמר אלא נתפצעו האגוזים. לשעבר. הא

בתחילה לא. ואף רבי אלעזר בן ערך לא התיר אלא לקרא שם וממילא יתבטלו, לבטל בידיים לא התיר. תנן, זה הכלל. כל זמן שהטבל מרובה, לא הפסיד כלום. אמר רבי יונה. כיני מתניתין. כל

זמן שהטבל מרובה על המעשר ביותר מעשר, לא הפסיד כלום. כגון מאה טבל, ותשעים מעשר. שצריך לתת עשרה לתרומת מעשר תשעה מתשעים שהיו מעשר ואחד ממאה טבל. נוטל עשר מהתערובת. אם כל העשרה מהתערובת הרי תשעה מהם יהיו תרומת מעשר על המעשר ואחד תרומת מעשר על המעשר של הטבל. ואם העשרה משל הטבל הרי הם מעשר ראשון על הטבל, ויחזור ויעשה אותם תרומת מעשר. אבל אם הטבל היה מרובה על המעשר בפחות מעשר, שאז שיעור מעשר ראשון של הטבל אין בו כדי לפטור את המעשר מתרו"מ, ברור שיפסיד. כגון אם היה לו מאה טבל ותשעים וחמשה מעשר. שהוא צריך עשר וחצי לתרו"מ. וכיוון שאין לו מהטבל לתרו"מ רק עשר, וצריך ליטול חצי מהמעשר, וכדי שיהיה בטוח שהחצי יהיה מהמעשר, צריך ליטול מאה וחצי. אמר רבי לוינטי בשם רבי יונה. כל טבל דאנן

קיימינן הכא, טבל לראשון ולשני אבל לא לתרומה גדולה. שלא אמרו אלא נוטל מאה ואחד. ולא

תני עוד שתיים ממאה לתרומה גדולה. תנן, מאה טבל, מאה חולין. נוטל מאה ואחת ונותן לכהן.

רבי אבהו אמר. אם רוצה שלא להפסיד כלום, איתפלגון רבי ורבי דוסתי בי רבי ינאי. חד אמר, עושה אותם מעשר שני למקום אחר. והכהן יאכל הכל בירושלים, וחרגא אמר. עושה כולו שני למקום אחר

ומפריש עליו ראשון ממקום אחר והוא עצמו אוכל אותם בירושלים. מה אנו קיימין כיצד עושים כשהמעשר

גדול מהטבל? מאה מעשר ותשעים טבל. שצריך להפריש עשר ותשעה עשריות לתרומת מעשר. אבל כיוון שמהתשעים טבל, רק תשעה ראויים למעשר ראשון ויכולים להיות לתרומת מעשר. וחסרים עור אחד ותשעה עשריות. לכן נוטל תשעים ושתיים חסר עישור אחד. שהרי אפילו אם יטול תשעים וחששים שמא כל התשעים מהטבל

שמתוכם רק תשעה ראויים למעשר ולתרומת מעשר והשאר יהיו חולין. מאה מעשר ושמונים טבל. שצריך להפריש עשר

ושמונה עשריות לתרומת מעשר. אבל כיוון שמהשמונים טבל, רק שמונה ראויים למעשר ראשון

ויכולים להיות לתרומת מעשר. וחסרים עוד שנים ושמונה עשריות. נמצא נוטל שמונים ושלוש חסר

שני עשרונים. מיכן והילך לפי חשבון: שעל כל עשר שיריד מהטבל מוסיף אחד על הטבל ומוריד אחד מהעשריות

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת דמאי\

פרק ז הלכה ח

מתני': מי שהיו לו עשר שורות של עשר עשר כדי יין. ואמר, שורה החיצונה, אחת מעשר. ואינו ידוע איזו היא. נוטל שתי חביות לוכסן לתרומת מעשר [דף לד עמוד א] חצי שורה החיצונה, אחת מעשר. ואין ידוע איזו היא. נוטל ארבע חביות מארבע זוויות.

שורה אחת מעשר, ואינו ידוע איזו היא. נוטל שורה אחת לוכסן לתרומת מעשר. חצי שורה אחת מעשר. ואין ידוע איזה היא. נוטל שתי שורות לוכסן. חצי חבית אחת מעשר. ואינו ידוע איזו היא. נוטל מכל חביות וחביות:

גמ': תנן, חצי שורה החיצונה, אחת מעשר. ואין ידוע איזו היא. נוטל ארבע חביות מארבע זוויות. הרי כשאמר חצי שורה מעשר, לא פטר אלא חצי מהחביות. שיאמר חציה השני של אותה שורה מעשר על השאר, ותהיה כל השורה מעשר ויטול רק שתיים לוכסן כמו ברישא? אמר רבי כהן בשם רבנין דקיסרין. בשהפריש חציין ממקום אחר. תני, היו לפניו שתי חביות. אחת של מעשר טבל טהור, ואחת של מעשר טבל טמא. הרי זה מביא שני לגינין. ונוטל משתייהן מזו כדי תרומת מעשר של שתייהן, ומזו כדי תרומת מעשר של שתייהן. ומגביה את אחד הלגינין ואומר. אם זהו הטהור, הרי הוא עשוי תרומת מעשר על שניהם. ואם לאו, לא עשיתי כלום. וחוזר ועושה כן בשני. נמצא באחד תרומה טהורה ובאחד חולין טמאים. ומספק נותן שניהם לכהן. והכהן שותה אחת וטובל שמא היא היתה הטמאה, ושותה השניה, דברי רבי. ר"א בן ר"ש אומר. אינו טובל אלא לבסוף אחר ששותה שניהם. מ"ט דרבי? אני אומר, שמא שתה משקין טמאין תחילה. ומ"ט דר"א בי ר"ש? אני

אומר, שמא שתה משקין טמאין בסוף וכיוון שטומאת גוויה אינא אלא טומאה שנטמא כששותה משקים טמאים

או אוכל דבר טמא, מלבד נבלת עוף טהור דרבנן הקלו. הכל מודין בשותה משקין טמאין, שהוא אסור לאכל אפילו

ספק תרומה. ואם שתה ספק משקין טמאין, כל עמא מודין שהוא מותר לאכל אפילו תרומה ודאי.

אלא כי פליגי בהדא מתניתין. מ"ט דרבי? מאחר שעל ידי זה ועל ידי זה תתברר הטומאה, לפיכך

טעון טבילה. דאן זה כספק משקין טמאים, מאחר ואחד ודאי טמא. ואם ישתה שניהם על ידי זה

ועל ידי זה תתברר הטומאה, לפיכך טעון טבילה גם אחר הראשון. ומה טעמא דר"א בי ר"ש?

בשותה פחות מרביעית. מה טעמא דרבי? שלא יבוא לידי רביעית. ולית ליה לר"א בי ר"ש שלא יבא

לידי רביעית? אלא א"ר יוסי בי רבי בון. אין לך אלא כהדין פיתרא קדמיה. דרבי חשש שמא שמה משקין טמאין בתחילה. ורבי אליעזר בי ר"ש חש שמא שמה משקין טמאין בסוף:

סליק פרק המזמין וסליקא לה מסכת דמאי